

N° 3 MÄRTS 2013 hind 2.20 €

muusika

BJÖRK

Intervjuu **Dmitri
Sitkovetskiga**

**TROMSØ
MUUSIKAFESTIVAL**
Norras

**Maria
Faust**

L 23.03.13, KELL 16 - ALATSKIVI LOSS
E 25.03.13, KELL 18 - MUSTPEADE MAJA VALGE SAAL
E 25.03.13, KELL 20 - MUSPEADE MAJA TAFF KLUBI*

OTSA KOOLI KEVADKONTSERDID

OTSA KOOLI SÜMFOONIAORKESTER, SOLISTID,
DIRIGENT LAURI SIRP (TEATER VANEMUINE)**

**LAVAL: MARIMBA, TROMBOON, FLÖÖT, KLAVER, AKORDION, VIOOLA,
HARF, VIUL, TSELLO NING MÖISTAGI INIMHÄÄL.
ESITATAVATE TEOSTE SEAS LEIDUB MUUSIKAT VIINI KLASSIKUTEST 21. SAJANDINI

*TAFF KLUBI KONTSERDIL ASTUVAD LAVALE:
OTSA KOOLI RÜTMIMUUSIKA SUUNA
JAZZANSAMBLID JA SOLISTID

KÖIK KONTSERDID ON KUULAJATELE TASUTA!

3/2013

Märtsinumbris tuleb juttu muusikategemisest ja muusikast huvitumisest mitme eri nurga alt. Olgu selleks siis jazzmuusik Maria Faust, kes teeb seda, mis "oma", kirjanik Ave Alavainu, tuntud viiuldaja Dmitri Sitkovetski või Weekend Guitar Trio. Kõne all on ka mitmed põnevad sündmused Eestist väljaspool, inspireerivad retked festivalidele ja muusikalinnadesse.

Ia Rimmel

Peatoimetaja **Ia Rimmel** ia@ema.edu.ee
Toimetaja **Virge Joamets** virgejoamets@gmail.com
Toimetaja **Joosep Sang** joosep@ema.edu.ee
Turundusjuht **Herje Tamm** herje@ema.edu.ee
Kujundaja **Ande Kaalep** ande.kaalep@gmail.com
Keeletoimetaja **Kulla Sisask**

Rahastaja EV Kultuuriministerium
Ajakirja ilmumist toetab Eesti Kultuurkapital
Väljaandja SA Kultuurileht
Voorimehe 9, 10146 Tallinn

Toimetuse kolleegjum: Eesti Muusikanõukogu juhatus
Toimetus: Voorimehe 9, Tallinn 10146
Toimetuse telefon **6 833 107**
Kodulehekülj: **www.ajakirimuusika.ee**
Trükitud **Pajo trükikojas**
Pärnu mnt. 58, Sindi linn, 86703 Pärnumaa
ISSN 1406-9466
© Eesti Muusikanõukogu

Tellimine: AS Express Post
Peterburi tee 34-5,
Tallinn 11415
Tel 617 7717, www.tellimine.ee
Tellimisindeks 00679
Otsekorraldus **1,47** eurot number
Aastatellimus **21,50** eurot
**Muusikaõpetajatele ja
-õpilastele aastatellimuse
soodushind 17 eurot.**
Soodushind kehtib ka pensionil
olevatele muusikaõpetajatele.
Tellimine: ia@ema.edu.ee,
herje@ema.edu.ee

Maria Faust
FOTO TOOMAS VOLKMANN

KAVA

KES?

2 Joosep Sang. Kuressaarest Kopenhaagenisse.
Intervjuu Maria Faustiga

UUDISEID MAAILMAST

9 Nele-Eva Steinfeld, Ivo Heinloo. Muusika-
uudiseid maailmast

MUUSIKA

12 Ave Alavainu. Hetki teekonnalt
"Klassikaraadioni"

TÄHT

14 Risto Laur. Björk

VESTLUS

17 Tamara Unanova. Dmitri Sitkovetski: käsitööd
õpetatakse kõikjal, aga artiste on vähe

RAAMAT

21 Virge Joamets. Terv[itades] R.Tobias.
Raamatust "Rudolf Tobias. Kirjad"

REISIKIRI

22 Marju Riisikamp. Ülikoolilinnade esteetilist
möödet haaramas

PILK

25 Tiia Teder. Festival sinirohelistes valguses.
Tromsø "Nordlysfestivalenist"

BÄND

28 Madli-Liis Parts. Kahekümneaastase
Weekend Guitar Trio kümme eluseika

PILK

30 Jane Niit. Maagiline Euphoria

MULJE

31 Maria Mölder. Üks tuhandest aspektist,
mida Tõnu Kõrvitsa muusikas armastada. Tõnu
Kõrvitsa autorikontserdist "Seitsme linnu seitse
und"
32 Anne Prommik. "Prints ja kerjus" Estonias –
ajastute ja stiilide kokteil

UUDISEID EESTIST

34 Muusikauudiseid Eestist

PLAAT

40 Heliplaatide tutvustus

muusika

kes?

Kuressaarest Kopenhaagenisse

Intervjuu jazzmuusik Maria Faustiga

JOOSEP SANG

Maria Faust Group mullu
Tallinnas klubi NO99 laval.
FOTO HEITI KRUSMAA

Saaremaalt pärit saksofonist, helilooja ja ansamblijuht Maria Faust on viimased kümme aastat elanud, õppinud ja töötanud Taanis ning seal mõndagi saavutanud. Tema saavutused on seda suurema väärtusega, et ta pole kunagi valinud mugavamad ega otsemat teed, vaid sellise, mis tundub õigem ja huvitavam. Samuti annab tema tegevusele kaalu juurde tõik, et tema muusikalised võitlused ja võidud on leidnud aset Taanis, mille maine maailma jazz'i ühe traditsioonirikkama keskusena on hästi teada. Maria Faust juhib oma bändi, teeb kaasa ansambelis Pistol nr 9, osaleb kõikvõimalikes projektides ja pole unustanud suurelt unistada, mida kinnitab äsja, Eesti Vabariigi aastapäeval ilmunud plaat bigbändilt Maria Faust Jazz Catastrophe.

Oled juba mõnda aega Eestist eemal. Milline on sinu identiteet, muusiku ja inimesena? Oled sa eestlane Taanis, eesti juurtega taanlanna, maailmakodanik või veel keegi muu? Kuidas see sind kui muusikut on kujundanud?

Ma olen olnud Eestist ära täpselt kümme aastat – tühine aeg, mis ei ole muutnud minu rahvuslikku identiteeti, küll aga muutnud ja kujundanud minu isiksust. Ma olin väga noor, kui Taani õppima tulin, ning enamik nendest aastatest kulds eelkõige õpingutele ja harjutamisele. Samas sai mulle suhteliselt varakult selgeks, millises suunas ma tahan ennast arendada. Minu õnneks juhtus nii, et samal ajal võtsid sellesarnastest asjadest tuld veel kolm tegelast. Selle tulemusena said alguse paljud ettevõtmised, sealhulgas Maria Faust Group ja Barefoot Records.

Kui raske on olnud Taani väga kõrgetasemelises ja tihedas jazzielus läbi lüüa, end sinna sisse süüa? On see kulgenud loogiliselt, kannatlikult ja samm-sammult või on olnud ka õnne ja ootamatut edu?

Sellele on raske objektiivselt vastata. Ma leian, et ma olen teinud väga palju tööd ja näinud palju vaeva, kuid olulist rolli mängivad ka inimesed, kellega ma kokku satusin ja kellega ma olen koos töötanud. Ma ei tea, millise mõõdupuuga seda “läbilöömist” mõõdetakse. Kas selle järgi, kui palju mind kui muusikut teatakse? Või selle põhjal, kui palju mul tööd on? Mulle tundub, et kõige tähtsam ja ka kõige vaevalisem on järjepidevuse hoidmine. Kaks viimast aastat on minu jaoks olnud loominguiliselt väga intensiivsed, sinna on mahtunud nii suuri õnnestumisi kui ka parajal hulgal söga. Minu õnneks on mul lühike mälu. Ebaõnnestumised mulle häbi ei valmista, tavaliselt pöörduvad nad mingil hetkel minu kasuks, vähemasti nii meeldib mulle mõelda... Ma ei saa alahinnata ka iseloomuomadusi, mis minu alal kasuks tulevad, näiteks suhtlemisvalmidust ja uudishimu.

Saad sa rääkida erinevatest etappidest oma muusikuks kujunemise teel? Oled sa läbi teinud olulisi suunamuutusi või on see areng olnud pigem kindel ühe eesmärgi poole liikumine?

Kõige suurem muutus minus toimus konservatooriumi kolmandal kursusel. Julgesin endale tunnistada, et mul ei ole huvi olla muusik, kes kujutab endast paindlikku tööriista. Ma loodan, et minust selle lause järel varesti aru ei saada, sest tegelikult peaks konservatooriumi lõpetanud jazzmuusik kahtlemata valdama muusika keelt ja saama aru muusikateooriast. Sellest on leib ju ka toimetulek. Samas, kool ei tee kedagi muusikuks.

Aga tagasi eespool öeldu juurde. Ma pole kunagi nautinud kuskil suitsuses baaris täis peaga “All the Things You Are” mängimist. Kui aus olla, siis jazzistandardid ei erutanud mind, ja ei eruta ka praegu. Ma ei mõistnud, milleks oli vaja harjutada “Giant Steps” seitsmes helistikus. See on kuratlikult *macho*. Mind huvitas muusika, millega mul oli emotsionaalne kontakt, muusika, mida ma mõistsin ja millele ma suutsin midagi lisada. See tähendab teadliku valikut ja prioriteetide sõnastamist.

Sinu koosseisude muusikas on kõige olulisemal kohal free-jazzilikud impulsid ja vabaimprovisatsiooniline atmosfäär. Kes on need mõjutajad, kes sind sellise muusika juurde on juhatanud? On need poole sajandi tagused free-jazzi pioneerid, hilisem New Yorgi downtown scene, Euroopa vabajazz või hoopis kaasaegne n-ö akadeemiline avangard?

Eelkõige ilmselt Euroopa improvisaatorid ja klassikaline muusika. Kaasaeg. Liigitamata. Vahed on kadunud. Ma ei murra pead selle üle, kuhu ma täpselt kuulun. Mind on mõjutanud jazz ja bigbändid, samamoodi Ameerika folklaulu traditsioon, popmuusika (eriti elektrooniliste hipsterite looming) ja *metal*. Tegelikult ammutan ma informatsiooni igalt poolt.

Milline on kontrolli ja kontrollimatuse vahetõde siis, kui sa laval oled?

Kontrolli ja kontrollimatuse suhe laval on erinev sellest, millises bändis ma parasjagu mängin. Improgruppides püüan oma (ja teiste) tegevust kontrollida nii vähe kui võimalik. Ma ei taha protsessi suunata, püüan olla tühi. Mulle istub väga viimistlematus, see ongi minu jaoks see *promise of beauty*. Mulle meeldib kaoseteooria idee ja ma juhindun pigem üldisest kõlast. Saksofon ei ole siis minu jaoks sooloinstrument, naudin seda, kui saan seda võtta harmoonia- ja rütmipillina.

Kui mängin oma suurte ansamblitega, pean isegi improvisatsioonilistes osades säilitama mingi kontrolli. Suured grupid on väljakutse. Minu muusikas vahelduvad *groove* ja välja kirjutatud lõigud improosadega, mida ei ole just kõige kergem kokku harjutada. Inimesed peavad olema väga head suhtlejad ja austama pause. Samas annan ma oma muusikutele üsna vabad käed ja usaldan nende valikuid. Tegelikult kehtivad igas kollektiivis väga lihtsad reeglid

On sul muusikat luues ja arranžeerides oma kindel meetod? Töödad sa metoodiliselt või pigem spontaanselt?

Mul on vist põhiliselt kaks kirjutamisviisi, mõlemad pigem emotsionaalset laadi. Esimene on vaevaline ja küllaltki elurütmi häiriv. See näeb välja umbes nii, et vahin mingi perioodi vältel seina, millel on ilmselt juba vaod sees, ja seedin oma mõtteid või laen end mingil muul moel. Tavaliselt järgneb sellisele pealtnäha idiootlikule tegevusele periood, kus ma olen võimeline mitu suurt asja korraga paberile panema.

Teine komponeerimisviis on puhtalt mänguline. Improviseerin klaveril või saksofonil või kirjutan rongis sõites midagi oma visandiraamatusse. See on mul alati kaasas ja rongis on väga mõnus kritseldada. Igast visandist ei pruugi veel midagi sündida, võtan seda kui käeharjutust. See on põnev, eriti kui oled uurinud mingit partituuri ja püüad seda lihtsalt visuaalselt jälgendada. Kui mõtted on paberil ja ma hindan loodu piisavalt heaks, hakkab parandusi tegema. Laiemalt võttes hakkab ma lihtsalt ebaolulist kustutama ja vaatan, et ei jääks järele rohkem kui kolm liini. Kolmnurk ongi minu jaoks ideaalne kujund.

Kahe kirjeldatud komponeerimisviisi vahe on selles, et viimase

Kes ma ikka(gi) olen

Ma olen hästi palju asju, liiklus minu sees on tihe ja muutuv.

Mõnel päeval olen ma mässaja. Ma ei kannata rahulikku kulgemist. Enamik inimesi otsib rahu ja mingit *zen'i*, et kuidagi elus hakkama saada. Mina käin pigem vastuvoolu ja pörkan peaga mitu korda valusasti vastu seinale (kuni sinna tekib auk, kust läbi pugeda). Igavus ja vähene stimulatsioon on minu jaoks tapvad, seega sätin oma asjad alateadlikult nii, et oleks pinget ja väljakutseid. Ma ei karda inimesi, vaidlusi ja konflikte, kuid see ei tähenda, et ma ise tüli noriksin. Mulle ei meeldi, kui minuga manipuleeritakse, kuid rumaluse vastu ma võitlema ei hakka. Mässan pigem mingite mustrite, süsteemide ja institutsioonide vastu. Vaikselt. Seestpoolt.

Veidi aega tagasi arvasin ilma erilise traagikata, et elul ei ole absoluutselt mitte mingisugust mõtet. Ma ei usu elu pärast surma, sest hetk ja mittejäädvus tunduvad lihtsalt ilusamad. Nüüd näib mulle, et see mikrokosmose tilluke osake, mis ma olen, on tegelikult tillukeste asjade toime ja kooshoidmise juures väga oluline.

Igapäevaselt olen ma emotsionaalne, lähen kergesti põlema, olen uudishimulik ja vastuvõtlik. Mulle ei haka külge mitte ainult head, vaid ka halvad asjad. Püüan vältida halvasti mängitud muusikat. Paljud väikesed asjad võivad mind rõõmustada, täiesti tühised probleemid kurvastavad samas mõnikord pisarateni. Mingil perioodil meeldib mulle palju suhelda, käia kontsertidel, pidutseda hommikuni ja rääkida suu vahtu. Olen kiire reaktsiooniga ja ettevõtlik.

Siis aga järgneb sellele kõigele "seinale vahtimine". Sel perioodil ma kokutan, olen kinnine ja uimane ning ei kannata inimesi enda ümber.

Mulle meeldib süüa. Halvasti valmistatud toit ja mittekvaliteetsed toorained on lihtsalt kohutavad. Olen tuuride ajal nii palju rämpsus söönud ja toidumürgitusi läbi elanud, et ma suisa vihkan halba toitu. Ma tean, et see on luksus, kuid pigem süüa vähem, aga kvaliteetselt.

Kui on aega, teen sporti. Minu hobid on talisuplus, jooks ja *ashtanga* jooga. Ma ei tegele sellega enda vormis hoidmiseks, vaid sellepärast, et mõtlemine on valulik ja ma tahan vahel ka füüsilist valu tunda.

Minu terviseprobleemid on alati millegipärast traumadega seotud. Olen viis korda ninaluu murdnud, läbi ukseklaasi astunud ning paar korda vales kohas vastu rusikat jooksnud. Viimasega seoses meenub minu elu kõige kummalisem etteaste. Olin endale esmakordselt silma alla üsna muljetavaldava sinika saanud ja pidin järgmisel öhtul kohalikus geiklubis üles astuma. Minu suureks üllatuseks seoti mulle ümber mingi sadomaso sidumismängude kaabel, mis ei katnud enam-vähem mitte midagi. Tuigerdasin kõrgust kartes baariletil oma sinise silma, katmata keha ja saksofoniga ning keegi publikust hõikas üle saali: "Kas ma maksin sada krooni selle eest, et mingit paljast koledat naist vaadata?" Sel hetkel taipasin, kus on piir: raha eest ma muusikat ei tee.

jaoks peab olema aega, aga esimene võtab ise aega. Ma ei saa seina vahtimist kuidagi reguleerida.

Kirjutad instrumentaalpalu, millel on sageli värvikad pealkirjad. Kas sa tahad oma muusikaga midagi "konkreetset" öelda, midagi manifesteerida, seisukohti võtta?

Jah, tahan vist küll midagi öelda. Ma usun, et kõik kunstnikud tahavad edasi anda mingit sõnumit. Või kui ei taha, siis saab sellest omaette sõnum.

Maria Faust Groupi muusika on suhteliselt süžeeline – loodus, linnud, armastus, nagu Lydia Koidulal. See muusika on väga romantiline ja võibolla isegi pisut naiivne. Minu stiil on loomulikult aastatega muutunud ja enam ma oma lugusid nii konkreetsete teemadega ei seosta. Hetkel huvitab mind absurd, nii tekstis kui ka muusikalistes kujundites. Bigbändi Maria Faust Jazz Catastrophe uus plaat ongi sellele ideele üles ehitatud. Tundub, et jään selle teema juurde veel mõneks ajaks, sest absurdi leidub maailmas külluses. Seda ideed püüan ma hetkel ka oma eraelus rakendada.

Oskaksid sa sõnastada ka seda, mida sa soovid kuulajas oma muusikaga esile kutsuda? Vabal improviseerimisel põhinev muusika mõjub paratamatult abstraktselt, nii-öelda eikellegimaana...

Kui rääkida improviseeritud muusikast, siis ei alahindaks ma kuulajat. See muusika toetub puhtale emotsioonile ja igaljuhul tekitab sellega omad seosed. Kõigile selline muusika ei meeldi, ise-

gi muusikute seas mitte. Sellises muusikas ei ole ühtset biiti, pole kusagilt kinni hakata, isegi näpud ei liigu nii, nagu ollakse harjunud. Kuid minu jaoks on see muusika vanim ja kõrgeim liik. Inimestevaheline kommunikatsioon.

Tavalised inimesed on minu parim publik, palju parem kui muusikutest kuulajad. Mul on olnud Kuressaares esimene rida täis üle kuuekümmend aastat, kes tabasid ära selle valu, millest mu bänd tol õhtul jutustas.

Ansambli Pistol nr 9 plaat on rajatud väga kindlale emotsioonile ja peaks kuulajaga manipuleerima, tekitama temas küsimusi. Ning vastikustunne, mis võib kuulajat tabada, ongi üks emotsioon, mis on nii minu kui ka plaadi üks osa. See plaat on minu hetkeloomingu tipp. Ma ei olnud varem võimeline nii ausat asja sünnitama. Viis naist – kõik kolmekümnendate keskel, lapsed, muusika. Pean ausalt tunnistama, et see seltskond lööb jalust, tema energia ja sügavus on absoluutselt teisel tasandil.

Kõik on võimalik, kui olla järjepidev ja tegelda kirglikult oma asjaga.

Oled sa mittekommertslikku, avangardset väljenduslaadi eelistades ka ratsionaalselt arutlenud, et valid väga ebamugava ja ebakindla, otse öeldes ebatulusa muusikutee?

Olen sellega juba varakult arvestanud. Kunagi oli mul vanaemaga arutelu, kus

ta küsis: "Kas sa tahad saada kuuesajarublaste palgaga lüpsjaks või püksata muusikuks?" Lehmad tundusid küll vahvad, aga hommikune üles tõusmine oli välistatud. Ma olen alati teadnud, et minu valitud tee ei saa olema kerge ja et nišimuusikuna ma rikkaks ei saa. Samas ei ole ma ka otseselt "püksata". Olen täiesti võimeline ennast ära majandama, kuigi siiski fondide toel.

Kui keeruline on sellistele projektidele esinemisvõimalusi, plaadilepinguid ja rahalist toetust hankida?

Kõik on võimalik, kui olla järjepidev ja tegelda kirglikult oma asjaga. Päevad ei ole muidugi vennad. Mõnikord tundub, et see kõik on võimatu ja liiga raske...

Võimalus Taanis, maailma ühes juhtivas jazziriigis bändide liidrina tegutseda, on juba iseenesest lotovõit. Kuipalju sa unistad rahvusvahelisest läbilöögist, võimalusest mängida koos maailma kõige nimekamate muusikutega ja suurimatel festivalidel? On see miski, mis sinu meelest vajab sihikindlat tegutsemist või loodad hea õnne ja juhuste peale?

Loomulikult tahan ma Taanist välja saada ja teen selle nimel tööd. Kõik võtab aega ja võibolla see ei õnnestugi. Ma usun, et minu karjäär on alles alguses ja suuremad sammud on veel ees. Ma ei ole mingi *star fucker* – nii nimetatakse muusikuid, kes lüüdistavad tuntud nimedega posu albumeid, et oma muusikalist profiili turgutada. See, kui muusik palkab oma karjääri upitamiseks mingi suure nime, on tülgastav. Siin Taanis juhtub seda kogu aeg ja sellised kontserdid on enamasti lihtsalt piinlikud, sest muusikud ei ole ühel lainel ja ühtmoodi avatud. Õnnetu *star fucker* maksab hunniku pappi, staar aga läheb koju ja võibolla isegi irvitab tagantjärele. Ma tahan, et oleks võrdne koostöö, mis on mõlema poole huvides.

Ma ei tähtsustaks sinu sugu, mis on mõnes intervjuus vaat et peateemaks kerkinud, sest tugeva liidripositsiooni ja visiooni naise on jazzis üksjagu olnud – Carla Bley, Maria Schneider, Toshiko Akiyoshi, kui nimetada ainult orkestrijuhte, Eestis

Uus orkester – Maria Faust Jazz Catastrophe.
FOTO ERAKOGUST

näiteks Kadri Voorand. Küsin hoopis, kas selle rõhutamine, et oled noor naine, kes hoiab ohje ja juhib sageli suuri koosseise, häirib sind? Tõmbab see tähelepanu olulisemalt, muusikalt, kõrvale? Või on sellest siiski sinu imago kujundamisel kasu? See küsimus tuleb teemaks millegipärast ainult Eestis. Mind see ei häiri. Mulle meeldib olla naine ja mulle istub liidriroll. Võin sellel teemal vabalt heietada, aga tegelikult, igapäevases töös ei kohtle keegi mind mu soo pärast erilisemalt. See oleks ka absurdne.

On üks asi, mis mind paneb mõnikord pead murdma. Ehmatavad sellised üllitised nagu Diana Kralli viimane plaat. No milleks oli tal vaja end paljaks kiskuda ja suu seksikalt lahti jätta? Tal on ju kõik olemas, ta on suurepärase muusik, kes ei vaja sellist jama.

Esined paralleelselt mitme koosseisuga. On neist mõni hetkel tähtsam? Näed sa, et keskendud tulevikus konkreetsemalt ühele koosseisule ja formaadile?

Mulle meeldib vaheldus ja tahan oma ideid maksimaalselt ära kasutada. Selleks ongi hea, et on paar-kolm põhibändi ja nende kõrval pisemat sorti projektikesed. Nad kõik on tähtsad. Ma ei välista juhus, sellel on suur roll.

Kui oluline on sinu jaoks sidemete hoidmine Eestiga?

Ma käin ju suhteliselt tihti Eestis mängimas, mullu septembris isegi oma suure ansambliga. Veebruaris mängisin koos kitarrist Tarvo Kaspar Toomega, kellega astusime üles Kopenhaageni festivalil "Vinterjazz". Kõik mu plaadikujundused on eestlaste tehtud, viimane koostöö Kiwaga oli väga seksikas. Jaak Sooäär on tänase seisuga Barefoot Recordsi liige. Viimased kolm aastat olen organiseerinud Saaremaa rütmi- ja improlaagrit. Minu arvates on side Eestiga olemas. Küllap tuleb ka uusi ettevõtmisi.

Tavalised inimesed on minu parim publik, palju parem kui muusikutest kuulajad.

Milline paistab kaugemalt vaadates eesti jazz ja eesti muusika üldiselt? Ja missugune paistab Eesti?

Võrdlemine poleks õige. Kuigi, hästi – Eesti paistab silma rahahädaga. Nišikunstnikuna on siin võimatu ära elada. Kõrgkunsti areng toimub loomulikult edasi, kuid ilmselt kunstnike tervise hinnaga.

Oled sa juba leidnud oma väljenduslaadi? Oma hääle, nagu saksofonistide puhul sageli öeldakse. Või pead tõenäoliselt, et sinu käekirjas ja selles, kuidas sa asju näed, võib veel toimuda kardinaalne pööre?

Ma ei oska tõesti midagi prognoosida. Enamik muusikuid ütleks targalt, et küllap on arenguruumi ja ka kõla muutub. Arvan, et ma ei oska öelda isegi seda, millise instrumendi juurde ma jään, muusika kõlapildist rääkimata.

MINU NELI ALBUMIT

“**Bitchslap Boogie**” oli koolilapse esimene stuudiokatsetus. Naaiivne, aga tegelikult üldse mitte halb. Mäletan, et plaadi tegemisel selgus, et olen paremast kõrvast kurt. See lõi mingiks ajaks jalad alt. Hakkasin kahtlema, kuidas ma saan olla kurdina objektiivne ja teisi juhatada. Lugu “Dance Dance” on tegelikult väga hea. Ka pala “Lonely Woman” armastame tänini mängida.

“**Warrior Horse**” on märksa süngem ja küpsem. Kirjutasin selle plaadi materjali ajal, mil mõtisklesin palju surelikkuse üle. Tundsind end siis palju vanemana kui nüüd, kolm aastat hiljem. Plaat on tegelikult väga popilik, kuid pakendatud vabama jazzi vormi.

“Adagio” on lihtne lugu, mis mulle siiani meeldib.

Ma ei kuulu oma vanu plaate ja lindistusi kunagi. Tavaliselt toimub viimane analüüs pärast *master*-lindi valmimist ja siis on mu töö tehtud. Mõte, et peaksin tagasi vaatama isegi ärritab mind. Väldin varasema loomingu võrdlemist praegusega ja teiste muusika võrdlemist enda omaga.

“**Fest på Amager**” on inspireeritud ühe Kopenhaageni linnaosa subkultuurist, mida võib naljaga pooleks iseloomustada sõnadega *white trash ghetto funk*. Plaat on ühe korraliku peo anaatoomia: sellele seltskonnale omane ninaesine (maguslääged limonaadsiidrid koos lagritsanapsudega, amfetamiin ja odav pilsner), koodriietus (hiphopilik *bling-bling*), kunstripsmed ja küünepikendused. Mind on sellised inimesed alati väga huvitanud, jälgin neid pidevalt. Nende põhilised “hängimiskohad” (koos muskel- või minikoertega) on treeningusaalid, burgeriputkad ja autod. Laias laatus on tegemist meie rullnokkadega, ainult selle vahega, et neil on raha ja nad ei ela külakeses, vaid metropolis.

Ansambelis Pistol nr 9 on viis “küpset” naist: Michala (trummid), Qarin (elektroonika ja hääl), Katrine (klahvpillid ja elektroonika), Maria B (tromboon) ja Maria F (puhkpillid). See bänd on alatasa rase või imetav. Hetkel on meil viie naise peale viis last ja, nagu alati, on üks veel lisaks tulemas. See muudab bändi turneede korraldamise päris raskeks; tavaliselt on meil kaasas lapsehoidja või kasutame kedagi publikust. Kogu plaat sai linti ühe päevaga. Hiljem tegin valiku, Katrine keeras mõnda nappu ja oligi valmis.

“**Maria Faust Jazz Catastrophe**” sündis põhjusel, et mõte bigbändi kasutada on mul alati kusagil ajusagaras olnud. Albumi kiires valmimises on süüdi minu kangekaelsus. Taani Jazzühing kutsus mind kaks aastat tagasi nn arenguvestlusele. Anti märku, et minu ansamblid on liiga suured ja et muusikat, mida ma teen, on võimatu müüa.

Nõuanded olid enam kui jaburad. Istusin ja sõin nii palju tasuta gurmeetoitu kui võimalik, läksin välja, läitsin sigareti ja otsustasin, et nüüd on aeg teha midagi tõeliselt gigantset. Muusika kirjutasin augustis Saksamaal neljakümnekaardises kuumuses, kõrbenud põldude keskel ning septembris olime juba studios. Asi sai linti kahe päevaga, rohkemaks mul nagunii raha polnud. Bigbänd on kallid ja tõeliselt mõttetu ettevõtmine, aga noh – illusid ja kiired autod on veelgi mõttetumad.

NELE-EVA STEINFELD

muusikaajakirjanik

Grammy võitjad selgunud

10. veebruaril toimus Los Angeleses 55. Grammy auhindade gala, klassikalise muusika valdkonnas anti kuldgrammofone kaheksas kategoorias. Parimaks orkestriesitukses kuulutati SFS Media CD "Adams: Harmonielehre, Short Ride in a Fast Machine", millel San Francisco sümfooniaorkester esitab Michael Tilson Thomase juhatusel John Adamsi nimetatud teosed. Parima ooperisalvestuse tiitli võitis Deutsche Grammophoni DVD Richard Wagneri tetraloogiaga "Nibelungide sõrmus". Selle esitavad Metropolitan Opera orkester ja koor, dirigendid James Levine ja Fabio Luisi, solistid on Hans-Peter König, Jay Hunter Morris, Bryn Terfel, Deborah Voigt jt. Parima kooriesituse tiitli pälvis Chandose plaat "Life and Breath – Choral Works by René Clausen", kus Clauseni teosed kõlavad Kansas City Chorale'i esituses Charles Bruffy juhatusel. Parima kammermuusikaplaadi auhinna sai Cedille Recordsi "Meanwhile", millel sekstett Eighth Blackbird esitab Philip Glassi, Thomas Adəsi, Stephen Hartke'i, Philippe Hureli, Roshanne Etezady ja Missy Mazzoli muusikat. Stephen Hartke'i teos "Incidental Music to Imaginary Puppet Plays" samalt plaadilt pälvis nüüdiseliteose auhinna. Parima klassikalise instrumentaalsoolo albumi auhind läks Kim Kashkashianile ECM "New Series" sarjas ilmunud plaadile "Kurtág & Ligeti: Music for Viola". Klassikalise vokaalsoolo auhinna sai Decca Recordsi "Poèmes", millel Renée Fleming laulab Raveli, Dutilleux' ja Messiaeni loomingut, teda saadavad Prantsuse Raadio filharmooniaorkester Alan Gilbert'i või Prantsuse Rahvusorkester Seiji Ozawa juhatusel. Parima klassikalise kogumiku auhinna pälvis Naxose CD Krzysztof Penderecki loominguga, mida esitavad solistid ja Varssavi filharmooniaorkester Antoni Wit'i juhatusel.

Mariss Jansons pälvis Ernst von Siemensi preemia

14. jaanuaril 70-aastaseks saanud Baieri Ringhäälingu sümfooniaorkestri dirigent Mariss Jansons pälvis Ernst von Siemensi nimelise elutööpreemia. Preemiat annab

Ernst von Siemens sihtasutuse nimel välja Baieri Kaunite Kunstide Akadeemia ning see määratakse muusikamaailmale väärika panuse andnud muusikule. 250 000 euro suurust auhinda nimetatakse muusikaala-seks Nobeli preemiaks. Jansons on teatanud, et kavatseb auhinnaraha annetada Müncheni kesklinnas asuva Gasteigi kultuurikeskuse juurde uue kontserdisaali ehitamiseks. Gasteigi keskuses tegutseb praegu Müncheni filharmoonia ja selle orkester, rahvaulikool ja raamatukogu.

Jansons on praegu ühtlasi Amsterdami Concertgebouw-orkestri peadirigent.

Valeri Gergijev.

Müncheni Filharmoonikute peadirigendiks saab Valeri Gergijev

Alates 2015. aastast saab Müncheni Filharmoonikute uueks peadirigendiks maestro Valeri Gergijev, kes jätkab orkestri praeguse peadirigendi Lorin Maazeli tööd. Gergijev on viimastel hooaegadel Müncheni Filharmoonikuid juhatanud sageli, viimati 31. jaanuaril ja 1. veebruaril, mil ühtlasi allkirjastati uue peadirigendi leping. Praegu tegutseb Gergijev Peterburi Maria teatri juhina, seda tööd on ta teinud viimased kakskümmend aastat. Alates 2007. aastast on ta ka Londoni sümfooniaorkestri peadirigent. Leping Londonis lõpeb käesoleva aasta lõpul ja Gergijev andis teada, et ei soovi seda pikendada. Kuna Gergijevi leping Münchenis on plaanitud aastani 2020, siis võib oletada, et Gergijev ei kandideeri 2018. aastal Berliini Filhar-

moonikute peadirigendiks, kui sellest ametist lahkub *sir* Simon Rattle.

Müncheni Filharmoonikud on Saksa-maa üks tipporkestreid, mida on varasemal ajal juhitanud näiteks Sergiu Celibidache, James Levine ja Christian Thielemann.

Daniil Trifonov sõlmis lepingu Deutsche Grammophoniga

Daniil Trifonov, 21-aastane vene pianist, sõlmis lepingu Deutsche Grammophoniga. Koostöö algas tänavu 5. veebruaril, mil Trifonov andis debüütkontserdi Carnegie Hallis. Kontsert salvestati ja plaat sellega peaks Deutsche Grammophoni vahendusel kuulajateni jõudma käesoleval aastal. Plaadil kõlavad Chopini, Liszti ja Skrjabini teosed.

Trifonov on viimastel aastatel äratanud tähelepanu kõikjal maailmas. Tema tähelelend sai hoo sisse 2011. aastal, mil ta võitis esikoha rahvusvahelisel Tšaikovski-nimelisel konkursil Moskvas. Sellele järgnes koostöö mitme maailmakuulsa orkestriga, nagu näiteks Viini ja New Yorgi Filharmoonikud ja Londoni sümfooniaorkester. Varem on Trifonov salvestanud Deccale Chopini teoseid. Koos Valeri Gergijevi ja Maria teatri sümfooniaorkestriga salvestati Tšaikovski Esimene klaverikontsert, mis jõudis teatri plaadimärgi all poelettidele möödunud aastal.

Eric Ericson (1918–2013)

16. veebruaril lahkus 94-aastaselt ülemaailmselt tuntud ja hinnatud Rootsi koorijuht ja pedagoog Eric Ericson. Ta oli üks 20. sajandi legendaarsemaid kooridirigente, väga inspireeriv isiksus. 1945. aastal rajas ta kammerkoori, mis 1988. aastast kannab Eric Ericsoni nime. 1951. aastal rajati tema initsiatiivil Rootsi Raadio Koor. Mõlemad kollektiivid on maailmas kõrgelt hinnatud ning esinenud ka Eestis. Tervelt nelikümmend aastat, 1951–1991, juhatas ta Uppsala ülikooli meeskoori Orphei Drängar. Alates 1980ndatest aastatest töötas ta mitmete kollektiivide juures külalisdirigendina. 1952. aastast oli ta ühtlasi kooridirigeerimise pedagoog Stockholmis Kuninglikus Muusikakolledžis.

Ericson oli tunnustatud oma väga mitmekülgse repertuaari ning uuenduslike õpetamismeetodite poolest. Kogu tema elu ja tegevus oli pühendatud koorimuusika edendamisele. Väljapaistva töö eest pälvis ta elu jooksul mitmeid auhindu, näiteks Léonie Sonningi muusikaauhind (1992), Põhjamaade Nõukogu muusikaauhind (1995), Rootsi Akadeemia kuninglik auhind (1995), Polar Music Prize (1997), Euroopa Kirikumuusika auhind (2002). Ta oli ka Uppsala ja Alberta ülikooli audoktor.

Kultuuritegelased tunnevad end Moskvas ohustatuna

Venemaal on viimasel ajal toimunud mitu kahtlast rünnakut kultuuritegelaste vastu. Tundmatu kurjategija viskas 17. jaanuari õhtul Suure Teatri balletitrupi kunstilisele juhile Sergei Filinile näkku väävelhapet. Filini sugulased, kolleegid ja sõbrad rääkisid, et meest oli varem korduvalt ähvardatud. Rünnak on pannud muretsema ka teisi Vene kultuuritegelasi. Oma elu pärast tunneb muret lavastaja Kirill Serebrennikov, Moskva Gogoli-nimelise draamateatri kunstiline juht. Serebrennikov ütles, et on saanud ähvardusi pikka aega, eriti pärast

nimetamist teatri juhiks. Pole teada, kes on ähvarduste taga. Käesoleval hooajal Kanadasse põgenenud Moskva Suure Teatri priimabaleriin Svetlana Lunkina andis hiljuti intervjuu ajalehele Izvestija ja selgitas põhjusi, miks ta hooaja teatris katkestas: nii tema kui ka tema abikaasa olid saanud ähvardusi. 5. veebruaril toimus Moskvas järjekordne rünnak, neljast peksmisohvrast kolm olid muusikud, sealhulgas Marat Mansõrev, Moskva konservatooriumi orkestri kontsertmeister.

Uus raamat Benjamin Brittenist

Jaanuari lõpul jõudis polettidele uus elulooraamat Benjamin Brittenist. Käesoleva aasta novembris möödub Britteni sünnist sada aastat ning Paul Kildea koostatud raamat on suurepärase algus nn Britteni aastale. Raamat on äratanud tähelepanu ühe uue faktiga. Autor oletab, et Britten kannatas süüfilise all ning et see haigus oli üheks tema surma kiirendavaks asjaoluks. Kildea sõnul oleks Britteni surma põhjuseks peetud südamepuudulikkus olnud ravitav, kui organism poleks olnud süüfilisest nõrgestatud. Kuna Brittenit surma jä-

rel ei lahatud ning tõenäoliselt ei soovinud ka keegi helilooja lähikondlastest tema süüfilise põdemist avalikkuse ette tuua, siis ei saa olla päris kindel, kas raamatu autori loodud seosed vastavad tõele või mitte. Ent säärane avaldus on toonud uue raamatu helilooja elukäigust paljude inimeste huviorbiiti.

George Enescu suvekodu ohus

Sügisel peeti Ameerika Ühendriikides plaani lammutada Charles Ivesi maja ja see tekitas muusikaringkondades paha-meelt. Nüüd on jõudnud järg George Enescu kunagise suvekodu kätte. Tegemist on majaga Rumeenias, kus elas Enescu ema ja kus helilooja veetis mitmed suved. Ka pärast ema surma külastas Enescu suvekodu vähemalt korra aastas. Praegu kasutatakse ajaloolist hoonet peamiselt kuurina ning omanik kavatses selle esimesel võimalusel lammutada. Rahvusvahelise George Enescu Ühingu president Raluca Stirbat on esitanud üleskutse, et Rumeenia võimud näitaksid initsiatiivi ning asuksid tegutsema Enescu ema kodu säilitamiseks ja restaureerimiseks.

VARIA

Dirigent **Kurt Masuril** juhtus järjekordne õnnetus. Aasta tagasi kukkus ta Pariisis kontserdil poodiumilt ja murdis õlaluu. Seejärel ta avalikustas, et saab ravi Parkinsoni tõve vastu. Nüüd kukkus Masur Tel Avivi hotellis ja murdis puusaluu. Praegu on 85-aastane Masur arstide hoole all ning loodetavasti paraneb.

Viimasel viiel aastal on **vinüülplaadid** hakanud uuesti populaarsust koguma. Nielsen SoundScani andmeil kasvas mullu vinüülplaatide müük 2011. aastaga võrreldes peaaegu 18 protsenti. Kui 2011. aastal müüdi neid 3,9 miljonit eksemplari, siis 2012. aastal 4,6 miljonit. Vinüülplaatide müük moodustab kogu füüsilisel kujul helikandjate müügist 2,3 protsenti.

Hispaania valitsus soovib ühendada kaks baski orkestrit. Ohvriteks on **Baski rahvuslik sümfooniaorkester**, mis on asutatud 1982. aastal, ning **Bilbao sümfooniaorkester**, mis tegutseb juba 1920. aastast alates. See plaan puudutab kokku umbes 200 muusikut.

Martha Argerichi tütre **Stéphanie Argerichil** valmis dokumentaalfilm oma emast, mis võitis FIPA festivalil peaauehinna esituskunstialaste filmide valdkonnas. Film annab aimu, milline on tippinterpreedi elu ning kuidas õnnestub muusikul jagada end pere ja karjääri vahel.

Chicago Lüüriose Ooperi "Nürnbergi meistrelauljate" peaproovi ajal juhtus tuleõnnetus ning näitleja **Wesley Daniel** sai tugevalt põletada, kui ebaõnnestus suust tule purskamise trikk. Daniel sai teise astme põletuse.

Belgia Flaami Ooperimajale on esitatud süüdistus lavatöölise surmas, kellele kukkus peale 400-kilone dekoratsioon. Kohtuotsuse järgi seisneb süü selles, et lavatöölised ei saanud dekoratsioonide liigutamiseks kasutatavate keerukate süsteemidega töötamiseks piisavalt väljaõpet. Ooperimajale määrati 55 000 euro suurune trahv.

Monte Carlo sümfooniaorkester on leidnud endale pärast eelmise peadirigendi

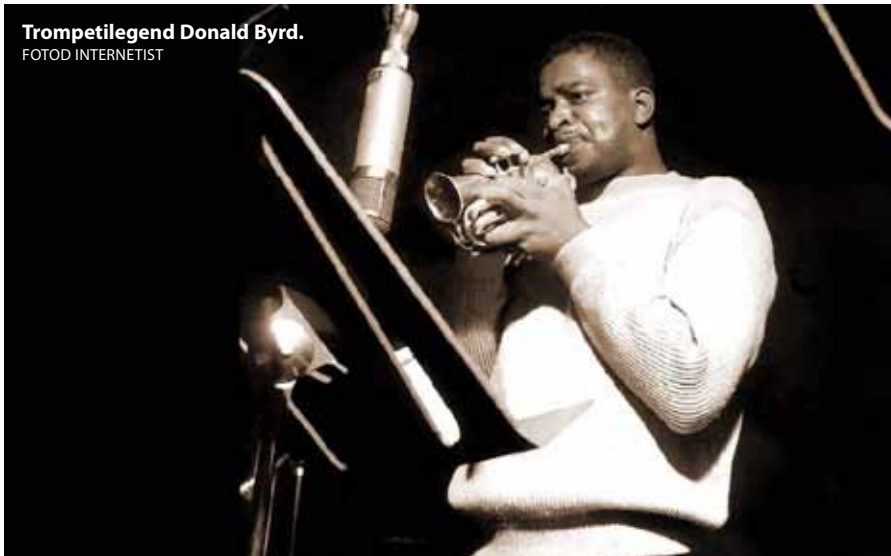
Yakov Kreizbergi surma uue juhi. Uus dirigent on itaallane **Gianluigi Gelmetti**, kes on varasematel aegadel tegutsenud dirigendina Stuttgartis ja Sydneys.

Baieri Riiklik Balletiteater andis teada, et lahkunud on teatri rajaja **Konstanze Vernon**, kes suri 74-aastaselt ja kes oli koos oma abikaasaga Müncheni tantsu- maailma üks juhtkujusid.

Londoni Kuningliku Ooperi muusikajuht **sir Antonio Pappano** pälvis ühingu Incorporated Society of Musicians maineka auhinna, mida antakse välja 1976. aastast. Varem on selle saanud näiteks Pierre Boulez, Jacqueline du Pré, sir Simon Rattle ja sir Colin Davis.

Inglise Rahvuskooper tegi hiljuti ülevaate läinud hooaja finantsasjadest ja andis teada, et kahjum oli 2,2 miljonit naela. Üleelmisel hooajal oli kahjum hulga väiksem, 55 000 naela. Eelmise hooaja suure puudujäägi põhjustasid vähenenud piletimüük ja suured elarvekärped.

IVO HEINLOO
jazzikriitik

Trompetilegend Donald Byrd.
FOTOD INTERNETIST

Suri trompetilegend Donald Byrd

4. veebruaril suri kaheksakümneaastasena USA jazztrompetist Donald Byrd. Byrd oli 1950. aastate *hard bop*'i üks olulisemaid esinijaid, kes sai hiljem tuntuks ka souli, *funk*'i ja *fusion*-jazzi mängijana. Detroitis sündinud Byrd alustas oma karjääri USA õhujõudude ansambelis. 1955. aastal kolis ta New Yorki ja asus mängima jazziajaloo ühes mõjukaimas kollektiivis Art Blakey's Jazz Messengers, mida on peetud *hard bop*'i arhetüübiks. 1958. aastal avaldas ta koos baritonsaksofonist Pepper Adamsiga debüütalbumi "Off to the Races". Koostöö Adamsiga jätkus ka plaadil "Free Form", kus tegi kaasa tollal vaid kahekümneaastane Herbie Hancock.

1960. aastatel panustas Byrd jazzihariiduse edendamisse, olles mitme USA ülikooli jazziosakonna juhataja. Tema loomingut on sämplitud sellised tuntud USA hiphopi artistid nagu Nas, A Tribe Called Quest jt. Kuigi Byrd jäi trompetistina oma kaasaegsete Miles Davise ja Clifford Browni varju, väärivad tema mitmekülgne tegevus kindlasti suurt tunnustust.

Fatboy Slim teeb ajalugu

Briti tantsumuusika täht Fatboy Slim teeb märtsis ajalugu, saades esimeseks DJ-ks, kes on astunud üles Briti parlamendi

alamkojas. Sündmus saab teoks heategevusliku organisatsiooni Last Night a DJ Saved My Life ürituste sarjas ning on osa DJ-de konkursskoolituse "House the House" programmist. Fatboy Slim (kodanikunimega Norman Cook) on olnud ühtviisi edukas nii produtsendi kui ka DJ-na, kes on varemgi esinenud ebatavalistes paikades, näiteks Hiina müüri ja olümpiamängude avatseremoonial. Tema sajandivahetuse hitid "Weapon of Choice", "Right Here, Right Now" ja "The Rockafeller Skank" esindavad kõrvuti ansamblite The Prodigy, The Chemical Brothers ja The Crystal Method muusikaga stiili, mis sai tagantjärele nime *big beat*.

Klubi Ministry of Sound ohus

Suurbritannia kuulsaimat tantsumuusikaklubi, juba kaksikümneks aastat tegeutsenud Ministry of Soundi ähvardab sulgemine, kuna kinnisvaraarendajad plaanivad ehitada selle lähedale luksuselamu.

Ministry of Soundi on peetud lausa omaette institutsiooniks. Klubi loojate algne plaan oli populariseerida USAst alguse saanud *house*-muusikat. Nüüdseks on klubis mängitava muusika amplituudi laienenud ning võrdseks *house*'iga kõlavad ka värske *trance* ja *techno*. Klubis keerutavad iga nädal plaate DJ-maailma absoluutsed tipud: David Guetta, Tiesto, Roger Sanchez jt. Tegutseb ka samanimeline interneti-raa-

diojaam ja üle maailma ulatav plaadifirmade võrgustik.

DJ-d, plaadifirmade esindajad ja tavalised muusikahuvilised on avaldanud Londoni linnapea Boris Johnsoni linnaarendusplaanidele tõsist vastuseisu. Vaidlused superklubi tuleviku üle on kestnud juba aastaid ning tänavu toimivate kohalike valimiste ajal kerkib teema kindlasti taas päevakorra.

Tantsumuusika sai ühtse katusorganisatsiooni

Jaauari lõpul Cannes'is toimunud maailma ühel suurimal muusikatööstusmessil MIDEM võeti vastu ajalooline otsus luua Elektroonilise Muusika Assotsiatsioon (Association for Electronic Music, AFEM). Sellist tantsumuusikaartiste ühendavat katusorganisatsiooni pole varem olnud. Põhimõtteliselt on tegemist mittetulundusühinguga, mille tulu tuleb liikmete taskust. AFEMi plaanid on suurejoonelised; muu hulgas lubatakse põhjalikumalt tegelda suurte festivalide ohutuse küsimusega hoidmaks ära traagilisi juhtumeid, millest on palju räägitud seoses ühes Brasiilia ööklubis toimunud kakssada kolmkümmend inimelu nõudnud tulekahjuga.

"Elektrooniline tantsumuusika on praegu populaarsem kui kunagi varem, kuid *mainstream*-kanalites on ta siiski alaesindatud, et mitte öelda alahinnatud," räägib üks idee autoreid, muusikamäenedžer ja festivalikorraldaja Ben Turner.

Populaarsusel on hind. On leitud, et elektroonilise tantsumuusika *scene* on viimasel ajal lõhestunud. "Kui üheksakümneendatel jõudis klubides DJ-de poolt mängitud muusika edetabelitesse pigem juhuslikult, siis nüüd võib seda nimetada sihipäraseks, edetabelite jaoks mõeldud tootmistevõimeks," leiab väljaannetele Mixmag, Music Week ja Resident Advisor kaastööd tegev Ben Gomori. Probleemiks on ka nn *laptop*'i DJ-de (ehk *bedroom producer*'ite) pealetung, mis tekitab vaima vanema generatsiooni esindajates, kelle karjääri algus jäi internetieelsesesse ajastusse ning kelle lähenemine muusika loomisele ja DJ-tegevusele on põhimõtteliselt teistsugune.

Hetki teekonnalt "Klassikaraadioni"

AVE ALAVAINU
luuletaja

Ave Alavainu,
"Klassikaraadio"
tõeline nautija,
2012. aastal.
FOTO KADRI KÕUSAAR

Olen tänulik ajakirja Muusika toimetusele, kes tegi ettepaneku kirjutada minu kokkupuudetest muusikaga. See tõi meelde inimesi ja seiku, kellega ja millele mõtlemise peale oleksin ehk tulnud, kuid mitte nii süsteemselt. Veel enam – ma poleks neid kindlasti kirja pannud.

*

Olin laps, kelle emal oli peaaegu absoluutne kuulmine ja nii ei võinud ta taluda, et ma laulan. Nii saigi minust koolis laulutundide vihkaja. Ja kohustuslikust laulukoorist popiviskaja. Päriselt see ei õnnestunud, sest puudumised pandi ju kirja.

Aastad läksid ja juba "Meie repertuaari" toimetajana töötades sattusin ma Rahvaloomingu Maja pikas hämaras koridoris Estonia teatri esimesel korrusel kokku oma kooliaegse lauluõpetaja Aksel Pajupuuga. Püüdsin temast nähtamatuna mööda hiilida, kuid juba ta hüüdis rõõmsalt: "Ennäe, see on ju see tüdruk, kes mu koorilaulutundides tagareas loomahääli tegi!" Selle asja olin täiesti unustanud.

Meist said head kolleegid. Kunagi hiljem seletasin talle häbiga pooleks ära, et tegin seda selle pärast, et mind tunnist välja visataks.

Aga tollases konservatooriumis korraldasid ärksamad tudengid kuuekümnendate lõpus, seitsmekümnendate alguses NSVLis taunitud ja õppekavasse mitte võetud või kogunisti keelatud heliloojate teoste ühiskuulamisi kitsas ringis. Kuidagi võeti mindki kampa. Pealelõunati kogunes paarikümmend noort, et nautida ja kuulata ka loengulisi vestlusi sellistest tänapäeval tavalistest heliloojatest nagu Šostakovitš, Debussy, Orff jt. Vedas neid kuulamisi Merike Vaitmaa.

Aga nendest ühiskuulamistest sai alguse teadmine, et kuigi mul pole kuulmist, võib minust hea kuulaja saada.

Ühel sellisel pealelõunal astus mu juurde flötist Jaan Õun, kes oli mu luuletusi lukenud, kuigi neid oli ilmunud vaid perioodikas ja esimese kogunigi oli veel tükk maad. Veel oli ta kuskilt teada saanud, et olen võimeline ka luulet esitama. Temagi

Nendest ühiskuulamistest sai alguse teadmine, et kuigi mul pole kuulmist, võib minust hea kuulaja saada.

kvintett alles alustas ja ta tegi ettepaneku hakata korraldama luule ja muusika õhtuid. Hakkasin käima proovides ja kirjutama luuletusi konkreetsetele kavadele. Nii sündisid tsükli "Kuulata, muusika", "Lambing ja Mozart", luuletus Debussy palale "Uppunud katedraal" ning palju teisi. Oli ka üks väike fitness Telemaja kohvikus, kui salvestasime üht kvinteti-saadet.

Mind kõnetas Aare Tiisväli, kes oli tol ajal Valdo Pandi saate "Täna 25 aastat tagasi" toimetaja.

"Noh, Avekene, mida sina siis siin meie majas teed?"

“Esinen muusikasaadetes, sest kirjan-
dussaadetesse ju ei lasta,” vastasin lõbusalt.

“Noojahh,” vastas Aare ilma naljata, “sa
oled meil ju muusika alal suur asjatundja!”

See tegi mulle, kes ma olin lapsest saati
ebamuusikaalseks kuulutatud, hirmsasti nalja.

Millalgi õhtu poole sain teada, et Els
Aarne oli mind toonases sama päeva Sirbis
ja Vasaras just nii tituleerinud. Nii et toime-
taja toetus ametlikule allikale...

Kvintetiga esinesime palju. Eriliselt on
meeles neist kaks kontserti. Õigemini, üks
on mees kui märk, sest minu teada oli see
nõukogude aja üks esimesi kirikukontserte
Eestis üldse, sest oli sügav stagnaeg ja aas-
tanumbriks kirjutati vist 1972.

Teine aga sattus kokku ajalooa laiemas
plaanis.

Haapsalus olid Valge Daami päevad –
võibolla ka ühed esimesed. Selleks puhuks
oli kvintett palutud esinema piiskopilinnuse
räämas kirikusse, mis oli selleks puhuks
seestpoolt rämpsust puhtaks roogitud ja
kaskedega kaunistatud ning mille aknale pi-
di keskööl ilmuma Valge Daam. Ei mäleta,
kas see aken oli selleks puhuks klaasitud või
mitte, aga poisid naljatasid proovis, et kui
peaks pilves ilm olema ja Daam ei peaks
millegipärast ilmuma, tõstavad nad minu
akna peale...

Teine igaveseks mällu sööbinud esine-
mine oli aga nii minu kui ka kvinteti jaoks
lausa pöörane; see oli Kirjanike Maja saalis
ja pidi toimuma 15. märtsil 1985. Samas oli
see mu elu esimene autoriõhtu. Kavas oli ka
Kuldar Singi “Flöötide sümfoonia” esiette-
kanne (tänapäeval öeldaks “maailma esiet-
tekanne”) Samuel Sauluse, Aago Räätsa ja
muidugi Jaan Öuna esituses.

Aga 11. märtsil teatati uudistes järje-
kordse riigijuhli Tšernenko surmast. Kremli
matused määrati 15. märtsile. Olime mui-
dugi paanikas, sest suurte surmade puhul
kuulutati kogu NSVLis välja üleriigiline lei-
napäev ja keelati ju ka kõik kultuuriüritused
ära. Kontserdipäeva hommikul istusime
kõik, kvinteti liikmed, flötistid ja mina,
kõrv kikkis, raadiote juures, mõistatades:
toimub – ei toimu – toimub – ei toimu.

Iial ei unusta ma Gorbatšovi võimuletu-
leku esimest kõnet, kui ta muu hulgas ütles
selle meie jaoks otsustava lause: “Žizn pro-
dolžajetsa, tovarištši!” (Elu läheb edasi, selt-
simehed!), mis meie jaoks tähendas, et
kontsert toimub ja koolilapsed vaba päeva
ei saa! Otsekohe kukkusime vastastikku he-
listama ja üksteist õnnitlema...

Hiiumaal oli mul korduvalt õnn esineda
koos geniaalse pianisti Ene Eimrega, kes oli
meie lastemuusikakooli klaveriõpetaja ja

kelle kohta kursuseõde konservatooriumi-
päevilt Riina Mikiver ütles, et ta peaks esi-
nema suurtel kontserdilavadel. Aga Ene oli
ise end üksindusse ja eraklikkusse mõist-
nud. See, et ta koos minuga esinema nõus-
tus, oli mulle suur au. Ene harjutamisi kõr-
valt jälgides sündis näiteks luuletükkel
“See hetk”. Ene Eimre elas vaid 63-aasta-
seks. Ta suri 2007. aastal Kärklas oma kor-
teris täielikus üksinduses.

Seda lauset kirjutades seostus Ene surm
teiste muusikutega, kellega olen kvinteti-
päevil koos esinenud või seotud olnud.
1990. aastal suri suurepärase flöödimängija
Samuel Saulus, kes elas vaid 57-aastaseks;
1992 lahkus metsasarvemängija Kalle
Kauksi 43-aastaselt; 1995 hukkus Kuldar
Sink 53. eluaastal ja 1996. aastal suri Jaan
Öun, olles vast 50 saanud.

Aksel Pajupuu, kes ka mu meenutustes,
elas kõrge eani ja suri alles 82-aastaselt
2009. aastal.

*

Nii ma siis pühendangi selle loo kõigi nen-
de mälestusele ja kõigile neile, kes veel meie
hulgas, kes meel või teisel on juhatanud
mind muusikasse ning teinud minust
“Klassikaraadio” tõelise nautija tänase päe-
vani välja. On 8. jaanuar 2013. “Klassika-
raadios” kõlab “Kella-6-džäss”...

Tulevik täis muusikat

Tallinna Muusikakeskkooli kontserdid märtsis

1. märts kell 18.00 Mustpeade maja Valge saal “Kivimäe virtuoosid 2013”

Solistid: Viola Asoskova,
Mirjam Avango, Mariin Gill,
Agni-Sandia Hallik, Elisabeth
Härmand, Anna Lotta Karu,
Ingrid Kruusmägi, Aleksander
Sebastian Lattikas, Marten
Meibbaum, Märt Metsla,
Kristin Mürsepp, Rasmus
Peäske, Johanna Randvere,
Valle-Rasmus Roots, Miia
Ruubel, Rebekka Airin Siimer,
Jekaterina Sizova ja Peeter
Traksmann
Tallinna Kammerorkester,
dirigent Mikk Murdvee
Piletid: 3.-/1.50 EUR

3. märts kell 12.00 EMTA orelisaal Esinevad Mart Laasi tšelloõpilased

9. märts kell 18.00 EMTA kammersaal EMTA ja TMKK klaveriosakondade ühiskontsert “Tõrudest tammeden”

10. märts kell 18.00 EMTA kammersaal “Aavo Otsa trompetiklass 35”

16. märts kell 12.00 EMTA orelisaal Esinevad Jekaterina Rostovtseva klaveriõpilased

17. märts kell 14.00 EMTA orelisaal Esinevad Maigi Pakri klaveriõpilased

23. märts kell 12.00 EMTA orelisaal Esinevad Aino-Marika Riikjärve viiuliõpilased

27. märts kell 19.00 Pärnu kontserdimaja Kannatusnädala kontsert “Lux Aeterna” Tallinna Muusikakeskkooli sümfooniaorkester ja koor, Eesti Filharmoonia Kammerkoor Dirigent Mikk Murdvee Piletid: 10.-/7.50 EUR

28. märts kell 19.00 Estonia kontserdisaal Kannatusnädala kontsert “Lux Aeterna” Tallinna Muusikakeskkooli sümfooniaorkester ja koor, Eesti Filharmoonia Kammerkoor Dirigent Mikk Murdvee Piletid: 10.-/7.50 EUR

Björk

RISTO LAUR
muusik Islandil

Orientaalne Björk.

“比約克, 比約克, 比約克,” karjub ligi kaks miljonit asiaati, kokkusurutuna ilmselt ahta staadioni kummuvate piirete vahele. Eemalt vaatajale tundub kontserdipaigal märatsev pilusilmade mass kuidagi veidralt kõrgena. Keskmiseks pikkuseks võiks silma järgi pakkuda isegi 1.80! Väga pull, ütlesin isegi – ebatavaline ja loodusseadusi eirav! Kollane rass on ju tilluke. Aga pilk petab, sest tegelikult ei oldagi nii pikad, lihtsalt seistakse kahes reas. Ning truuks jäädes iidsele kastisüsteemile, koosneb alumine kiht peajaslikult riisirügaajate paljasjalgetest võsudest, kes vaid Buddhale teada oleval viisil endale kontserdipileti jaoks vajalikud jüäänid on kokku ajanud. Seevastu ülemkoda koosneb peamiselt elu-nautlejatest, kelle vanemad regulaarselt piiril põhjakorealasi härgade vastu vahetavad ning on seega võimelised oma võsukesi lisaks piletile ka tubli purgitaie kokakoolaga varustama. Nelja triibuga “adidastes” tagumikud süüdimatult korrus allpool olevatele lõmmis õlgkübaratele istutanud, on omavaliseks jututeemaks mõistagi kohe-kohe lavale saabuv Üliinimene.

Näo poolest väheke neid endid meenuvat artist on aga kõike muud, kui nendesarnane. Juba ainuüksi tema kolm esinemiskostüümi maksavad rohkem kui kogu Kagu-Hiina piraatplaaditurg. Ning pangu või kõik Hiina miljard kaevurit oma säästet kokku, ikkagi ei jätkuks nii palju, et maksta kinni artisti ametüstidega kaunistatud kopsukat.

Üldine monotoonne kädin muutub hetkeks intensiivsemaks. Eriti staadioni kirdenurgas. Nonii nonii, kas siis nüüd või? Aga ei. Lava on endiselt tühi ja elutu, nagu ei peaks seal kunagi midagi algama. Juhtmepundar ripub üle lavaääre nagu kimp lõpnud vaskusse ning kõlarid ei kõssagi. Mis seals ikka, ega kontsert pole jännes, et metsa jookseb. Küll ühel hetkel ikka tulevad. Kädin taastub ning ilm kuumeneb. Hüääni hüpetaiga läheneb termomeeter viiekümnele kraadile ning kuuma kokakoolat läheb nagu kerisele. “AAAAAAAHHHH... 比約克... ..” kostab järsku kellegi turskema perse alt ning kohe järgneb ka oövastav kondiragin ja kõõluste rudin. Aga loodus tühja kohta ei

armasta ning kohe on asemel uus. Ja ilmselt sedapuhku keegi, kes seda kontserti oli tunduvalt innukamalt oodanud. Ja siis käis pauk! Suur pauk! Silmad muutusid hetkega keskmise alustassi suuruseks ning vällkiirelt pöörduti veidi eemal tornis oleva peapuldi poole. Vaevalt jõudis kädin taastuda, kui kõlas uus kõrvulukustav jurakas! Sedapuhku meenutas pauk hiiglaslikku äikest ja nii mõnigi vanema generatsiooni tegelane kahtlustas tõsiselt Mao teist tulemist. Paraku ei jätkunud seda laadi rõõmu kuigi kauaks, sest lava kohal löi särava hiiglaslik tähekombinatsioon B J Ö R K! Hiirvaikus saabus hetkega. Kõigis staadioni nurkades löid särava tuled, lisaks lava enda fantastiline valgusmäng. Ei tea kust lendas äkki taevasse hunnik õhupalle ja seejärel kohe üüratu parv valgeid tuvisid. Taevast tekkis hetkeline paanika, kui tuvid pea ees, õhupallidesse söötsid, need nokkadega puruks peksid ning tekkinud paugust igasuguse orientatsiooni kaotasid. Sulgi lendas pakult ning paar tükki kihutasid kamikadzedena läbi välipeldiku pilliroost katuse. Alustas timpan. Õigemini 2 C ja G.

Vaheldumisi, sugestiivselt, justkui veetaks kedagi tapalavale. Minut hiljem alustasid fanfaarid. Kergete "kaladega" võrtsitatud pentatoonikat jätkus kolmekümneks sekundiks ning kogu lava kattus briljantrohelise tossuga. Ning: *ladies and gentlemen...* briljantrohelisest tossust astus välja justkui müstiline draakonipoeg umbes 60-aastane hiina vanamees, käes ilmatu pika kaela ja ühe keelega rahvapill. Kohe tõttas tossust välja ka teine, sedapuhku naissoost ja ilma igasuguse pillita hiinlane, kes kohe "draakoni poja" kõrval istet võttis ning oma õrnad mandlikujulised silmad vanamehele suunas. Tekkis isegi tore assotsiatsioon, kuidas vana draakon printsessi külast rõõvis ning see vangipõlves olles draakoni poega kõrvuni armus. Oli mis oli, aga igal juhul oli siin tegemist soojendusbändiga. Kahjuks jäi esimese loo ajal mikrofon millepärast tummaks ning veel suuremaks kahjuks hakkas ta teise loo ajal tööle. Duo esitas traditsioonilist värki, mis kohe mitte kuidagi põhiesinejaga ei haakunud. Vähe-malt siinkõneleja erudeeritud arvamuse kohaselt. Aga iga asi saab kord elus otsa, nii hää kui halb, ning sai otsa ka see seletamatu introduktsioon. Ja siis jätkus kõik kuidagi järsku, tavaliselt ja argiselt. Ühel hetkel oli laval teksades ja ruudulises triiksärgis Björk, justkui hakkaks kõlama miski jippijee-kauboi kuskil Nashville'i pisikesel tudengilaval, ning rõõmus nägu teatas rahvale kohustuslikus korras pähe õpitud kohalikus keeles laused: "#%&%" ning seejärel "=#%&#".

Aru ma sellest muidugi ei saanud (aupaklikust vaikuselt staadionil järeldasin, et ka hiinlased ise mitte), kuid arvata võis, et plaanitud oli midagi sellesarnast, et "Hello, China" ja "We love your toys". Igal juhul pikka juttu polnud ja algas kauaoodatud kontsert.

Tuleb tunnistada, et kogu selle eelneva virvarri ja tohuvabohu kõrval tundus kontsert kuidagi tavaline. Tavapäraselt super helitehnika, lahe prožede park, kujuures seda kõike ohjamas inimene, kes on äärmiselt professionaal. Laitmatult töötavad suured ekraanid kahel pool lava, mis edastasid pilti neile fännidele, kel loodusjõudude tahtel lavale lähemale kui sada meetrit trügida ei õnnestunud. Fantastiline bänd, superfantastiline tantsu-

Islandil on elanikke alla poole miljoni, aga siit on lisaks Björkile näiteks sirgunud ka üle kümne aasta järjest maailma tugevaimaks meheks tituleeritud Magnus Ver Magnusson ning mõistagi ka maailma tipptasemel käsipallikoondis.

trupp ning loomulikult hüpersuperfantastiline Björk – tavaline Islandilt pärit neiu, kelle elektrikust isal kunagi õrna aimugi polnud, mis väärt meheteoga ta õige pea hakkama saab! Ning ega aimanud seda emagi, kui omal ajal suhteliselt vaese selli kosjad pika mokaga vastu võttis. Aga imesid juhtub ning taas kord leidis kinnitust asjalugu, et suurus ei loe! Islandil on elanikke alla poole miljoni, aga siit on lisaks Björkile näiteks sirgunud ka üle kümne aasta järjest maailma tugevaimaks meheks tituleeritud Magnus Ver Magnusson ning mõistagi ka maailma tipptasemel käsipallikoondis. Nii et, *go Estonia, go!* Björk tegi hitiparaadi kohe algul ära. Kõiki tema tuhandeid kordi käiatud palu käiati üks kord veel. Oma endises eheduses ja headuses mõistagi. Mis puutub ar-

tisti vitaalsusse, siis seda näikse aastate jooksul järjest lisanduvat. Aga pole ka ime! Meil siin Islandil müüakse nimelt täiesti ametlikult toodet, mis pidi nooremaks tegema. Ilmselt siis toda vaala sarvkestast, igikeltsast ja polaarrebase tagumikukarvadest valmistatud pasteeti määrib ka Björk oma röstsaiale! Igal juhul, mida lugu edasi, seda hüsteerilisemaks muutus kaasaelajate kõrvulukustav kisa. Kui hitid (mida see lõputu seltskond hiinlasi ka sõna-sõnalt teadis – *sic!*) ükskord läbi said, kadus lavalt saatebänd sootuks. Keblakal sammul kargas minema ka tantsutrupp ning jäi järele ainult Björk kogu oma inimlikus säras ja lihtsuses. Björk ja kitarr. Hakkas kõlama vana islandi koraal "I Bljugri Baen". Imeline lummus täitis kogu staadioni. Ei mingit *show'd*, ei mingeid harali sõrmi ega sugestiivset pilku üle kuldse maski serva! Lihtsalt see tüdruk, see hää!, see kitarripinin... "See öö, see vanamees, see tulease..." Inimesed kuulasid haudvaikselt. Mitte üks kõhatuse ega mitte üks siuts. Vaid kaks erinevat akordi, või õigemini kvinti, oligi just see, mida kogu maailm sel hetkel vajab. Ja ta sai seda! Edasi läks kontsert täiesti ebatraditsiooniliselt langevas joones. Mitte filingu, vaid lugude särtsakuse mõttes. Kui ükskõik mis bänd või artist jätab lõplugudeks ikka oma "Waterlood" ja "Billy Jeanid", siis Björkil tundus nagu sellest traditsioonist täiega poogen olevat! Kontsert suri loomulikku surma oma kõige paremas mõttes. Nagu vana inimene, kes pärast pikka ja teguderohket elu rahulikult voodisse heidab, silmad suleb ning kustub.

Nagu küünlaleek, mis on kogu parafiini enda ümbert ära põletanud ning nüüd veel vaid õrnalt tahijupi küljest kinni hoiab... Mingil hetkel hakkas rahvas liikuma. Õigemini lainetama mõttetult kitsaste väljapääsude poole ning siis ma sain äkki aru, et kontsert on läbi. Lava oli sama tumm ja elutu, nagu poleks seal üldse mi-

FOTOD INTERNETIST

dagi toimunud, ning inimeste kädin taastus mõne sekundiga endiseks. Nagu nendegi elus poleks just äsja midagi toimunud. Aga toimus küll ning ilmselt sai järgmiste päevade jooksul nii mõnegi kaevuri kirkalööök tavapärasest tõntsim ja väärtusliku söekamaka asemel prantsatas kärusse vaid lah-makas kasutatud mullakamarat.

Ei taha ennustada, mismoodi see kontsert võis mõjuda objektile järjekordset sajakorrukselist paneelmaja ehitavale ehitusmehele, aga loodetavasti läks kõik hästi. Nii töölise kui ka hiljem sissekoliva rahva koha pealt. Minu enda emotsioon oli mitmeti rikkam kui tavapäraselt sellises situatsioonis. Kui oleksin seda kontserti nautinud Oslos, siis ilmselt oleks kõik olnud *superlux*. Kõik tiptasemel – tehnikast teostuse-ni pluss kontserdikülastajad, kes skandi-naavlaste hillitsetud kombel ja väljapeetud sammul oma kaheprossaste õllepurkidega steriilselt piduplatsil ringi patseerivad. Aga just kaugel Aasias! Kuidas nii erineva kultuuritaustaga inimestes loodi nii mõnus ja barjäärivaba õhkkond. Justkui oleksid kõik omad igipõlised sõbrad. Vaat see oli võluv. Selles pole ju midagi imelikku, kui näiteks sakslased oskavad ooperis ilusti käituda. Aga kui sama moodi soliidset oskavad käituda ka inimesed, kelle jaoks on teater sootuks midagi muud? Jah, imeline tunne valdab hinge. Oli ju kohalik nn soojendus-

Järele jäi ainult Björk kogu oma inimlikus säras ja lihtsuses. Hakkas kõlama vana islandi koraal “I Bljugri Baen”. Imeline lummus täitis kogu staadioni. Lihtsalt see tüdruk, see hääl, see kitarripinin... Inimesed kuulasid haudvaikselt. Vaid kaks erinevat akordi, või õigemini kvinti, oligi just see, mida kogu maailm sel hetkel vajab.

bänd ka kõike muud, kui meie mõistes muusika! Mingi pinin ja inin, mis vürtsitatud kramplike kabukilike tõmblustega. Aga ometi sobis ja harmoneerus see kõik täiuslikult, eriti nüüd hiljem pilku tagasi heites...

Ilmselt tekib küsimus artikli rõhuasetusest. Et räägin siin publikust ja välipeldikust ning kogu valitsevast õhkkonnast, selle asemel, et keskenduda hoopis “peasüüdlasele” Björkile! Aga ma arvan, et temast on täitsa piisavalt! Minu klaveriprofessor Bruno Lukk õpetas mind niimoodi Bachi fuugasid mängima, et interpreedil ei olegi

vaja paaniliselt igal pool teemasid välja tok-sida. Sest need on ju äravahetamiseni sarnased ning kostavad haritud kõrvu niikui-nii. Hoopis põnevam on tähelepanu pööra-ta kõigele muule läbivale ja ümbritsevale, mida mõni turakas meelevaldselt “garni-tuuriks” nimetab. Aga tuhka ta seda on. Põhiline filing ja põnevus toimubki just nimelt kõiges selles, mis teema pole. Seda teavad ju kõik, kes Björk on. Kui kedagi huvitab, mis aastal ta esimest korda klave-rikaane avas või püksi pissis, võib seda va-balt Vikipeediast järele vaadata.

5. GRIEG INTERNATIONAL CHOIR FESTIVAL & NINA Solo Competition

BERGEN / NORWAY 3 – 6 October 2013

www.griegfestival.no

competitions - concerts - events

Dmitri Sitkovetski: käsitööd õpetatakse kõikjal, aga artiste on vähe

TAMARA UNANOVA

muusikaajakirjanik

Sitkovetski avarad huvid, mitmekülgsus, haruldaselt heatahtlik, helge loomus ja oskus kuulata äratavad vaimustust. See suurepärase viiuldaja, dirigent, festivalijuht, üle neljakümne Bachi, Beethoveni, Brahmsi, Tšaikovski, Šostakoviči ja Schnittke seade autor on pika muusikute suguvõsa väärikas järglane. Muusikuid on tema suguvõsas olnud juba peaaegu 130 aastat. Sitkovetski ema on silmapaistev pianist Bella Davidovitš, isa noorelt (33-aastaselt) surnud legendaarne viiuldaja Julian Sitkovetski. Muusikud olid ka tema vanaisa ja vanaema. Emapoolne vanavanaisa Isaak Ratner oli Bakuu ooperi orkestri kontsertmeister. “Mul on vanavanaisa dirigendikepp, mille talle kinkis Rahmaninovi sõber Pressman. Kepile on kirjutatud: “Kallile Isaak Markovitšile tema 40-aastase loomingulise tegevuse puhul.” See oli 1929. aasta märtsis, tähendab meie pere muusikaline dünastia ulatub ema poolt 1889. aastasse,” kõneleb Dmitri Sitkovetski naeratusena. “Mina olen neljas põlvkond. Kui mu tütre, kes lõpetas Oxfordi cum laude, saab ooperilaulja nagu tema ema, siis on meil juba viies põlvkond muusikuid.”

Kõneleme Sitkovetskiga tema hiljutistest gastrollidest Eestis, mis kujunesid aasta erendamateks muusikasiundmusteks. Sitkovetski esitas koos Tallinna Kammerorkestriga Bachi “Goldbergi variatsioonide” ja Šostakoviči keelpillikvarteti seadeid, tutvustas end andeka arranžeerija, tundliku ansamblisti, suurepärase viiuldaja ja dirigendina. Need olid kõrgeima kullaprooviga kontserdid oma puhuses ja eheduses, muusikalise läbielamise sügavuses ja intensiivsuses. Sitkovetski on varemgi Eestis käinud ja Tallinnaga seavad teda erilised tunded. Eestiga on seotud mälestused oma õpetajast, oivalisest viiuldajast, dirigendist ja pedagoogist Igor Bezrodnõist.

Muusik ja mõtleja Dmitri Sitkovetski.
FOTO J HENRY FAIR

Kahjuks tuleb tunnistada, et Nõukogude Liidus käibel olnud muusikaharidussüsteem on nüüdseks juba kadunud.

Kas on tõsi, et Te Tallinnas esimese asjana külastasite oma õpetaja hauda Metsakalmistul?

Jah, see on tõsi. Igor Semjonovišt sai minu õpetajaks 1973. aastal pärast Juri Jankelevitši surma ning õppisin tema juures 1977. aastani, kui lahkusin Nõukogude Liidust Ameerikasse. Bezrodnõi oli mulle rohkem kui lihtsalt õpetaja. Me olime sõbrad ja jätkasime suhtlemist ka siis, kui olin juba läänes. Mängisin tema taktikepi all Turu Filharmooniaorkestriga, ta oli seal peadirigent. Minu silme all kasvavas üles tema kaunis tütar Anna-Liisa, kellest sai samuti suurepärase viuldaja. Kui nüüd Anna-Liisa ja tema ema Mariga (Mari Tampere, Igor Bezrodnõi abikaasa) kohtusime, meenutasime, kuidas Bezrodnõid sõitsid 1991. aastal minu festivalile Korsholmi, aga pärast läksime koos Saksamaale Schleswig-Holsteini. Meenutasime, kui nakatavalt Igor naeris, kõneldes minu tollal kaheaastase tütre Juliaga. Kui Juliale midagi meeldis, palus ta seda korrata inglise keeles "again", aga Igor kutsus tüdrukukest Julia "Againovna". Bezrodnõi 80. aasta juubeliks (Igor Bezrodnõi sündis 1930. aastal Tbilisis ja suri 1997. aastal Helsingis) ilmus kaks ja pool aastat tagasi Moskvas raamat. Seal on ka minu mälestused. Kahjuks võttis koostaja seal välja olulise lõigu, mis puudutas Hispaania kuninganna Sofia kõrge-ma muusikakooliga seotud episoodi Madridis.

Ma armastasin Bezrodnõid väga, suheldes temaga tundsin sidet oma isaga, kes suri, kui olin kõigest kolme ja poole aastane. Bezrodnõi kõneles mu isast alati vaimustusega, jutustas temast igasuguseid huvitavaid lugusid. Nad mõlemad õppisid Jampolski juures, isa oli Bezrodnõist viis aastat vanem. 1947. aastal osalesid nad rahvusvahelisel noorte ja üliõpilaste festivalil Prahas, kus Nõukogude Liitu tuli kolm esikohta: Bezrodnõile, Koganile ja Sitkovetskile. Kui Juri Jankelevitš suri, läksid peaaegu kõik tema õpilased Kogani juurde, mina üllatasin paljusid, kui läksin Bezrodnõi juurde. Aga Bezrodnõi oli lähedasem Jampolski ja Jankelevitši koolkonnale ja minu isale.

Vene viulikool oli sel ajal tõeliselt suur, aga praegu kooli mõiste järjest väheneb ja hägustub.

Praegu sellist kooli juba kahjuks enam ei ole, sest parimad pedagoogid on kas Venemaalt lahkunud või juba surnud. Hiljuti esinesin Moskva konservatooriumi suures saalis Maia Glezarova 60-aastase tegevusuubeli kontserdil. Glezarova oli Jankelevitši assistent ja kaksteist aastat minu õpetaja, suurepärase pedagoog, kes on oma ala palju edasi arendanud, detsembris sai ta 88-aastaseks. Kõnelesime temaga ka sellel teemal. Kahjuks tuleb tunnistada, et Nõukogude Liidus käibel olnud muusikaharidussüsteem on nüüdseks juba kadunud. Aga alus sellele pandi juba Venemaal.

Nad lähtusid Leopold Auerist?

Kahtlemata Auerist. Ja milline vapustav pianistide rühm õppis omal ajal Zverevi juures! Seal tulid välja Rahmaninov, Skrjabin, Ziloti, Igumnov, Maksimov, Pressman. Matvei Pressman oli minu vanema õpetaja Bakuu konservatooriumis.

Aga enne seda oli ta muusikakooli direktor minu kodulinnas Doni-äärses Rostovis. Kui seal tekkis konflikt, sõitis Rahmaninov sinna ise olukorda klaarima ja toetas tuliselt oma seltsimeest. Kõik on omavahel seotud: teie perekonna ajalugu ja pedagoogid. Venemaal ja Nõukogude Liidus oli omal ajal ikkagi parim muusikaharidussüsteem, arenenud koolide võrgustik: muusikakoolid, kõrge-mad muusikakoolid, konservatooriumid ja erimuusikakoolid andekatele lastele.

Kahtlemata. Ka Ameerikas asutasid parimad koolid väljarändajad Venemaalt. Näiteks Curtise Instituudile pani aluse Zimbalist. Aga Ameerikas üldiselt pole tõeliselt professionaalseid muusikakoole, erandiks on ainult kunstide koolid Põhja-Carolinas. Muusikaharidus Ameerikas ei soodusta noorsool muusikaga tõsisemalt tegelemist. Kui keegi kerkib esile, siis mitte tänu süsteemile, vaid sellest hoolimata. Venemaal ja Nõukogude Liidus oli see kõik teisiti korraldatud, aga seda süsteemi nüüd juba enam pole.

Dmitri Sitkovetski on sündinud 27. septembril 1954. aastal Bakuus. Aastatel 1961 – 1972 õppis ta Moskva Keskmuusikakoolis Maia Glezarova juures ja 1972–1976 Moskva konservatooriumis professor Juri Jankelevitši ning hiljem Igor Bezrodnõi viiuliklassis. 12-aastaselt võitis ta rahvusvahelise noortekonkursi "Concertino Praha" (1966). 1977. aastal emigreerus Sitkovetski Ameerikasse, kus jätkas õpinguid Juilliardi koolis Ivan Galamjani juures. 1979. aastal võitis rahvusvahelise Kreisleri-nimelise konkursi Viinis. 1990–2000 Sitkovetski oli Korsholmi festivali ja kammerorkestri NES (Euroopa uued keelpillid) kunstiline juht. 1984. aastast alates Ameerika heliloojate liidu liige (ASCAP), 2003. aastast Greensboro sümfooniaorkestri kunstiline juht ja dirigent. Praegu elab perega Inglismaal.

Kurb ja veider. Miks siis seda head ei hinnata, mis oli minevikus?

Ilmselt on see midagi inimesele loomulomast: ainult midagi kaotades saadakse aru selle väärtustest. Tahame alati seda, mis on teistel. Nõukogude Liidus tundus, et läänes on kõik paremini. Muidugi, seal oli erakordseid, imelisi muusikuid. Kui 1960. aastal "väravate avanedes" saime kuulda Arthur Rubinsteini, Martha Argerichi, Arturo Benedetti Michelangelit, Glenn Gouldi, viuldajaid Isaac Sterni, Yehudi Menuhinit, Henryk Szeryngit – kõik nad olid meile avastus. Selletõttu näis, et seal on selline õpetussüsteem, kust nad kõik välja tulid. Aga me eksisime, süsteemi kui sellist polnud. Olid erakordsed talendid ja väga head pedagoogid, nagu näiteks Ivan Galamjan, kelle juures ma õppisin Juilliardis. Ka praegu on seal suurepäraseid pedagooge, paljud neist Venemaalt väljarännanud, aga viulikooli kui sellist pole. On Zahhar Broni kool oma õpetusstiiliga, on Boriss Kuschnir Viinis, Dora Schwarzberg, Boriss Garlitski, aga kooli kui sellist pole. Üks neist elab Viinis, Zahhar Bron õpetab erinevates maades. Aga mu sõber Boriss Garlitski on saanud mõjutusi erinevatest koolidest. Ja ma ise ka, olen ju õppinud nii Moskva konservatooriumis kui ka Ameerikas

Koos Anna-Liisa Bezrodnyga.
FOTO ERAKOGUST

Juilliardi koolis. Peatuda ei saa. Kool kooliks, aga kogu aeg peab arenema.

Loomulikult, sellest räägivad kõik tegevmuusikud. Kool on üks asi, aga edasi sõltub kõik muusiku isiksuse haardest, püstitatud eesmärkidest.

Nii see on, sest kas on võimalik võrrelda näiteks kaht väljapaistvat vene pianisti Mihhail Pletnjovi ja Grigori Sokolovi? Nende mängu kuulates mõtled, et nad on tulnud täiesti erinevatest koolkondadest. Aga nad mõlemad õppisid Venemaal. Või siis Bella Davidovitš, Jevgeni Kissin või Konstantin Lifschitz, minu suur sõber, kellega sageli koos mängime. Ta on täiesti omamoodi, väljapaistev anne, professor Zelikmani õpilane nagu ka Grigori Sokolov. Kuid nad on täiesti erinevad.

Kas teil pole kunagi tekkinud soovi õpetada, et oma teadmisi ja kogemusi edasi anda? Ehkki teie koormatuse juures on see võibolla keeruline...

Jah, ühest küljest pole mul aega – reisin palju ringi. Aga teisest küljest on mul raske näha end mõne juba kehtiva süsteemi osana. Olgu see saksa “schule”, Inglise kuninglik kolledž või akadeemia, mis mulle üldse ei meeldi, sest seal tehakse kõike asjaarastaja tasemel, Prantsuse konservatooriumid

või Ameerika Juilliardi kool, kus olen õpinud, Curtise instituut või isegi Moskva konservatoorium oma praeguses seisus, ehkki Moskva on mulle siiski lähedasem, sest seal sain ma ju oma muusikahariduse. Kui nõustuksin kusagil õpetama, siis ma ilmselt murraksin selle süsteemi. Minu arvates on süsteemid puudulikud. Nii üks, teine kui kolmas ja neljas. Ma arvan, et tuleb tagasi pöörduda selle poole, mida tegi Nikolai Zverev oma “metsloomakeste”. *(Nikolai Zverev (1832–1893) oli silmapaistev vene klaveripedagoog, Rahmaninovi, Skrjabini, Ziloti, Igumnovi jt väljapaistva-*

te muusikute õpetaja. “Metsloomakesed” on tõlkimatu sõnamäng Zverevi nimest (metsloom). Zverevi kasvandikke kutsuti hellitavalt “zverjata – metsloomakesed”.) Toim.

Zverev oli tõesti unikaalne pedagoog! Pressman, kes, nagu ka Rahmaninov, elas Zverevi täielikus pansionis, on oma õpetajast kirjutanud suurepärased mälestused, kuidas ta oli nii kasvataja kui sõber oma “metsloomakestele”. Aga õpetas ta ju ainult nooremates klassides.

Minu jaoks on see eeskuju, näidis, kuidas kasvatada muusikut. Tema “metsloomakeste” rühm on kõige lähemas seoses renessansiaja õpetusviisiga, kus õpetatakse mitte ainult käsitööd, vaid ka eluprintsiispe, kunstipõhimõtteid, kõneldakse muusikast õpetajaga tihedas kontaktis olles. Ei ole tingimata vaja elada samas majas nagu Zverevi pansioni puhul, kes küll toetas sellega õpilasi ja pakkus neile elamisvõimalust. Aga hädavajalik on tihe suhtlus õpetajaga. Selle tulemusena saavad õpilastest isiksused, kunstnikud, muusikud ja artistid, aga mitte käsitöölised. Käsitööd õpetatakse kõikjal, aga artiste on vähe. Vaat, mispärast ma ei õpeta! Kui vaid oleks kunagi võimalus luua oma akadeemia, kus õpetaksime oma kolleegidega, kellega meil on sarnane mõttemaailm. Aga selleks on vaja palju raha ja organiseerimist. Põhimõtteliselt on see võimalik ja ma olen sellest ka mitmete oma sõpradega rääkinud. Minu arvates oleks võinud siin keskseks jõuks saada Mstislav Rostropovitš. Ta oli vapustav pedagoog! Tema tunnid olid unustamatud! Kahjuks ei olnud ta sellest huvitatud. Aga põhimõtteliselt – kui tekiks selline võimalus, ma asuksin sellega suure huviga tegelema.

Nikolai Zverevi (Rahmaninovi, Skrjabini jt õpetaja) õpetusviis on minu jaoks eeskuju, näidis, kuidas kasvatada muusikut. Tema “metsloomakeste” rühm oli kõige lähemas seoses renessansiaja õpetusviisiga, kus õpetatakse mitte ainult käsitööd, vaid ka eluprintsiispe, kunstipõhimõtteid, kõneldakse muusikast õpetajaga tihedas kontaktis olles.

Dmitri Sitkovetski Tallinna Kammerorkesteriga.

WWW.DELFI.EE

RAHVUSOOPER ESTONIA
KUTSUB

**“ELAGU
BEETHOVEN!”**

26. märts kell 19.00
Estonia kontserdisaal

RALF TAAL
(klaver)

Kavas: Beethoven
Sonaadid *op. 57* f-moll
“Appassionata” ja *op. 13*
c-moll „Pateetiline”,
“Andante favori”, 24 variat-
siooni Righini arietta
“Venni amore” teemale
D-duur ja Rondo G-duur
op. 51 nr 2.

Kontserdiga tähistab Ralf Taal
oma sünnipäeva

Kuhu te looksite sellise kooli?

Kuhu iganes. Pigem küll Euroopasse. Kuigi ma väga armastan Ameerikat ja olen seal sageli – mul on Põhja-Carolinas, Greensboros orkester. Aga lähemat näidet sellist tüüpi haridusele olen ma näinud – kujutage ette, Austraalias. Seal eraldas riik raha Melbourne'i Austraalia rahvuslikule muusikaakadeemiale, kus õppeasutuste lõpetajad, kes pole veel tööle hakanud, võivad kolm aastat õppida. Olin seal kahel korral nädal aega, dirigeerisin, tegin meistrisklasse, mängisin koos kammermuusikat. Nad ei lahkunud minust ööpäevade viisi. Vaat, selline õpetamisviis on mulle huvitav. Ma ei kutsuks sinna ainult muusikuid, vaid ka oma sõpru režissööre, näitlejaid, kirjanikke, balletitartiste – kõiki loomeinimesi. Silmaringi laiendamiseks. Sest minu arvates on ainult sellisel haridusel mõte. Muu on aga käsitöö.

See on ilus unistus, annaks jumal, et see kunagi täituks. Aga räägime veel teie praegusest tegevusest. Kus te rohkem esinete, kas Euroopas või Ameerikas?

Ameerikas, Põhja-Carolinas on mul orkester, olen seal sageli. Teiste orkestritega esinen harvem kui varem, ka selles valdkonnas on kriisi tunda. Ehkki hiljuti esinesin nii viiuldaja kui ka dirigendina suurepärase Minnesota ja San Francisco orkestritega. Paljud kollektiivid nii Ameerikas kui ka Euroopas elavad üle raskeid aegu, muusikud streigivad. Sellepärast tuleb avastada uusi maid, Austraaliat, Uus-Meremaad, Hiinat. Pärast Eestit sõidan Šanghaise.

See on klassikalise muusika buum.

See on tõepoolest nii. Hiinas ja Koreas on suur nõudmine klassikalise muusika järele. Jaapanis on alati olnud ja on edasi suur huvi. Vimasel ajal olen enda jaoks avastanud India, esinesin seal mõned korrad sümfooniaorkestriga. Sõidan peagi jälle Bombaysse kammermuusikat mängima. Olen üldse suur India ja Gandhi austaja – see on hämmastav maa! 2012. aasta suvel olin Tais, esitasime Sibeliuse viiulikontserti.

Aga kas te Moskvast esinete sageli? Mõned aastad tagasi toimus seal festival teie isa Julian Sitkovetski mälestuseks, kus mängisite nii teie ise kui ka teie ema Bella Davidovitš.

See oli 2005. aastal ja sinna tuli kokku hulk imelisi muusikuid: Julian Rachlin, Juri Žislín, Alena Bajeva, minu nõbu Saša Sitkovetski. Mälestusi meie perekonnast jagas nüüdseks juba lahkunud Vitali Wulff. See oli väga tore õhtu... Olen Moskvast sageli. Eelmisel suvel juhatasin hooaja lõppkontserdil riiklikku orkestrit, hiljuti dirigeerisin konservatooriumi orkestrit Maia Glezarova kontserdil. Peale selle osalesin telesaadetes “Huvitav klassika” Sati Spivakovaga (Vladimir Spivakovi abikaasa, näitleja, telekanali “Kultura” saatejuht), koos temaga tegime ka saadet “Vitali Wulffi mälestuseks”. Jaanuaris mängisin Tšaikovski viiulikontserti Dmitri Jurovski orkestriga. Nii et mul on sidemed Moskvaga säilinud. Seal elavad mu sugulased, seal on mul palju sõpru. Moskva meeldib mulle väga. Seal on alati palju huvitavaid inimesi, kellega suhelda ja hingata samas rütmis.

Tõlkinud **Ia Rimmel**

Terv[itades] R. Tobias

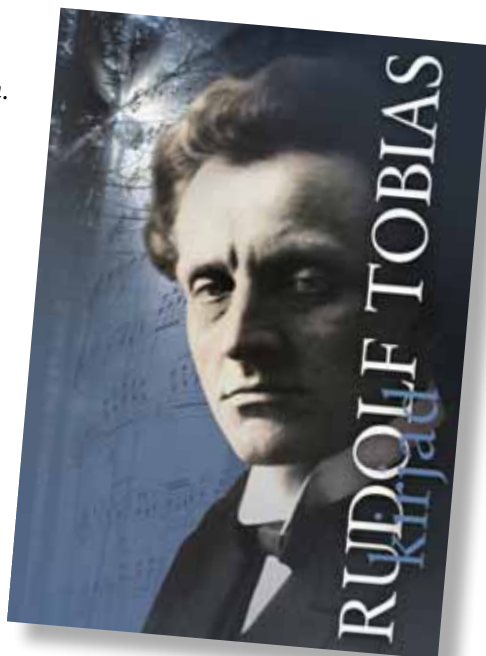
VIRGE JOAMETS

“Rudolf Tobias. Kirjad”. Koostanud ja kommenteerinud Vardo Rumessen. Toimetaja: Tiit Tosso. Kujundaja: Tiina Sildre. TEA kirjastus, Tallinn, 2012, 158 lk.

Rudolf Tobias on meie heliloojaist üks enim raamatuisse jõudnud. Esimene käsitus, Riho Pätsi monograafia, ilmus 1968. aastal. Seejärel on suure töö helilooja uurimisel, tutvustamisel ja temaga seotud materjalide publitseerimisel ära teinud Vardo Rumessen, kelle koostatud on “Rudolf Tobias sõnas ja pildis” (1973), “Rudolf Tobias oma kaasaegsete mälestustes” (1995), Tobiase artiklite kogumik “In puncto musicorum” Ilmamaa “Eesti mõtteloo” sarja teise väljaandena (1995) ning mitmes raamatus on lahti kirjutatud “Joonase” loomise ja esitamise saaga. Rumesseni enda mahukas artiklilogumikus “Lisandusi eesti muusikaloole” (2010) on kõige pikem osa pühendatud Tobiasele. Möödunud aasta lõpul ilmusid raamatuna Tobiase kirjad.

Materjal oli koostajal ammugi, aastakümnete jooksul kogutud. Seega on see raamatuke paljude varasemate aastate hool ja viil. Loomulikult on hea, et kirjad on nüüd ühtede kaante vahel kättesaadavad, pakkudes seniste katkete asemel terviklikku pilti – paljusid värvikamaid või olulisemaid kirjakohti on väga palju tsiteeritud. Ehkki kirjade avaldamine on veidi võõristust tekitav traditsioon: teise inimese kirjastis ju ei sorita, isegi kui see on lahti jäänud, miks siis äkki ühe kunstniku kellelegi teisele mõeldud mõttekatkeid peaks saama lugeda? Ent loojad on ka ise omi kirju trüki andnud, ebalust tundmata. Võtkem seda kui intervjuu erivormi inimeselt, kellelt enam midagi küsida ei saa. Või võtit poetamaks pilku möödunud ajahetke, milles toimunud võib küll lugeda ajalooramatust, kuid mille olemust, aroomi ja inimsuhteid need väljaanded ei vahenda.

Tobias oli värvikas, karismaatiline per-

Sageli on helilooja märkinud, et kirjutab lühidalt, sest tuline rutt mingi teosega ei anna asu.

soon. Tema kirjad on aga üldiselt kaunis nukker lugemine. Ehkki sõnastusel teravad ja ilmekad, vaatab neist vastu üks häda ja viletsus, võitlus oludega ja enesele optimismi sisendamine. Raha, raha, raha, kas oleks võimalik seda laenata või kas oleks võimalik laenu maksmist edasi lükata. Kui rängalt kulges “Joonase” kirjutamise aeg! Millised lootused, kui asjad hakkasid nii siin- kui eriti sealpool edenema, kui tuli töökoht ja tunnustus! Teine peateema on pooleli olevad või plaanis olevad teosed, töö nendega, loodetav esitamine, ümberkirjutamine, saatmine. Sageli on helilooja märkinud, et kirjutab lühidalt, sest tuline rutt mingi teosega ei anna asu. Nii ei leiagi sellest pärandist ei pikemaid mõtisklusi kunstist või elust, aga eks ole ta oma kuns-

tialased vaated lahti kirjutanud artiklites. Valdav enamik säilinust on kirjutatud pärast Eestist 1908. aastal lahkumist.

Põhilised adressaadid on Karl Eduard Sööt, Juhan Luiga, Leenart Neuman, inimesed, kes aitasid Tobiasel siin asju ajada. Katkendlikkus, kiirus ja lühidus, pikemaks mõttelõngaks pole aega. Töö, töö, töö. Aga tööle, loominguks, ta ju elaski! Soojemaks vahepalaks on kodustele, vanematele ja õdedele saadetud read.

Kirjades ettetulevate kõikvõimalike faktide täpsustamise ning vihjete desifreerimisega on nähtud palju tööd ja vaeva. Küll on hea, et märkused on kirja all ja mitte sada lehekülge tagapool! Koostaja on märkinud, et kaugeltki mitte kõiki Tobiase kirju pole õnnestunud leida. Arusaadav: segased ajad, sõjad, välismaad. Kahjuks on kaduma läinud terve hulk näiteks Pätsi monograafias tsiteeritud. Kuhu nad siis jäid??? Ei saa ka teada, et kust või kas neid üldse otsiti, kas näiteks Teatri- ja Muusikamuuseumist Riho Pätsi materjalide hulgast võiks neid siiski veel leida või mitte. Osa kirju on omaaegsetel ilusatel linna- või loodusvaadetest postkaartidel. Ajaloolised fotod ja kaardid vallutavad netiavarustes hoogsalt tuhandete imetlejate südameid. Millised nostalgilised kadunud vaated, hea kvaliteediga pealegi, ja kui kaua niil on nendega meil praegu kujundatud raamatuid! Kahjuks pole selle raamatu kujundaja neis kõige vähematki ilu näinud ja pannud nad küljele kas lausa ühe või paremal juhul kahe tikutopsi suurusena; lugejal on mulje, et hoiab käes raamatut ilmumisaastaga 1975, üksnes paber on valgem ja tugevam. Ja oleks siis tegu hirmsa ruumi- puudusega! Vastupidi, valgeid laike on fotost vasakul ja paremal, üleval ja all... Kuna Tobiase kirjades on, nagu juba öeldud, palju fragmentaarset, katkendlikkust, närvilisust, ka loetamatuid kohti, oleks kujundusega saanud selle rabeada olemusega materjali palju kopsakamaks komponeerida, eriti kui võimalusi selleks justkui oli. Kaaned on küll soliidised, aga ilu oleks võinud ka sisse jaguda.

Ülikoolilinnade esteetilist mõõdet haaramas

MARJU RIISIKAMP

klahvillimängija

Aastate vältel toimunud esinemised väljaspool Eestit, põhiliselt Saksamaal ja Itaalias, inspireerisid mind jagama oma muljeid mulluse novembri sõitudest Itaaliasse ja Inglismaale. Kumbki reis kestis vaid nädala, kuid pakkus muljeid-sünnimusi lausa kuhjaga, ja mitte ainult muusikalisi.

Pean tunnistama, et seoses kontserdireisidega olen kõik need aastad (neid on kahekümne ringis) teadlikult või alateadlikult viinud kokku kolm ülimeeldivat tegevust: külaskäigud muusikutest sõprade poole, erialase töö ja turismi. Seda laadi koosluse tugevat energeetilist laengut olen alati tunnetanud ning soovitud otsekuu mosaiiksetest muljetest kokku panna holistlikku visiooni kunstide sünteesist, siduda seda kirjanduse ja filosoofiaga. Ehk pisut ambitsioonikas püüd? Võibolla, aga elu on näidanud, et minu puhul on see tulemuslik protsess. Tagapool kirjutan üht-teist ka muusikavälisest seikadest, sest arvan, et muusiku elu ei peaks olema nii kammitsetud oma kitsalt piiritletud maailma.

Domenico Scarlatti kaheksateistsonaati

Bolognasse ei sõitnud ma esimest korda. Selles linnas ja ümbruskonnas olen mänginud viimastel aastatel põhiliselt orelisoolokontserte. Olgu siis sõrme all kas ajaloolised renessanss- või barokkorelid, alati on esinemised jäänud meelde tänu paljudele asjaoludele, loomulikult headele pillidele ning muidugi päikeselistele ja heas mõttes lapsemeelsetele itaallastele.

Seekord olin ette valmistanud enese jaoks küllaltki tavatu kava, Domenico Scarlatti kaheksateistsonaati. Selline idee tuli Reggio Emilia festivali korraldajalt

Renato Negrilt, valiku sonaatide vahel võisin teha ise. Renato Negri mõte oli tuua oma festivalil kuuldavale kõik Scarlatti sonaadid. See sari, mitu aastat väldanud ettevõtmine, kandis pealkirja "555 sguardi visionari sulla musica dell'universo" (vabas tõlkes: 555 visiooni universumi muusikast). Pean tunnistama, et see ülesanne polnud mulle just kergete killast, sest Domenico Scarlatti klahvilliloomingust olin seni laia kaarega mööda käinud, miks, ei oska siiani seletada. Ju siis oli saatusel mulle varuks selline antoloogiliste mõõtmetega "kogupauk". Andsin sonaatidega kaks kontserti Emilia Romagna maakonnas, Reggio Emilia mainekal festivalil "Soli Deo Gloria" ja Bologna lähedal Budrios; esimesel mängisin klavessiini, teisel klaverit. Erinevatel pillidel mängimine andis mulle hindamatu kogemuse ning avastasin rahuloluga, et monokava ettevalmistamisel on suur eelis tutvumaks ühe helilooja helikeelega, selle eri aspektidega. Avastasin, et Scarlatti sonaadid pole sugugi tühised virtuoospalad, vaid ehituselt äärmiselt põnevad ning nõuavad hoopis teistsugust lähenemist kui näiteks tema kaasaegse Johann Sebastiani Bach'i kontrapunktikesksed teosed. Scarlatti sonaadid oma muutlikkuse, spontaanse hoo ja bravuuriga osutusid mulle nii esitaja kui ka kuulajana vägagi võluvaks.

Reggio Emilia ja Bizzi klavessiin

Reggio Emilias, d'Este suguvõsa linnas, toimub igal aastal eespool mainitud rahvusvaheline festival. Teatavasti on need kolm sõna, Soli Deo Gloria, baroki heliloojate käsikirjades laialt levinud. Seda leiame Bach'i, Händeli, Graupneri jt nootidest. Reggio Emilia kontserdid toimuvad mitmes ajaloolises saalis, muu hulgas renessansiaegses Palazzo Scaruffis, mis 2008. aastal restaureeriti. Loss sai nime 16. sajandil elanud siidi ja vürtsidega kauplemisest rikastunud krahv Gasparo Scaruffi järgi. Seal asub ka Camera di

Muusika on kunstiliikidest kõige kaduavam, määramatum, meie mõistes surelikum.

Commercio, kaubandus- ja kultuurikeskus. Minu kontsert, mis ühtlasi avas festivali, toimus lossi äsja restaureeritud nn lünettide saalis, kus seinte ülaosas on osaliselt säilinud 16. sajandi maalingud, freskode põhiteemaks on maastikud, linna-vaated, Amori ja Psyche lugu. Minu käsutuses oli itaalia meistri Guido Bizzi 2003. aastal ehitatud kahemanuaalne Taskin-Goermansi koopia (1764). Bizzi pillidega olin aastaid tagasi kokku puutunud Saksamaal, Herne festivalil, õigemini klavessiinide rahvusvahelisel näitusel, kus tutvustasin hollandi meistri Joop Klinkhameri pille, kuid sain sõrmitseda tervet saalitäit unikaalseid instrumente erinevatelt meistritelt. Bizzi puhul on tegemist luksuslike, imeilusa dekooriga klavessiinidega, mis tookord jätsid mulle oma küll pehme ja "sulava", samas mitte just ülemheliderikka kõlaga mulje kui sobivatest eeskätt prantsuse muusika esitamiseks. Minul oli aga kavas eelkõige itaalia muusika ja see nii hästi ei kõlanud. Kahvatu mulje üks põhjus võis olla muidugi asjaolu, et näitusel välja pandud pillid olid värskest ehitatud, sisse mängimata. Seda suurem oli mu üllatus nüüd, kui päev enne oma kontserti pilliga tutvusin. Sellel oli väga kaunis sillerdav kõla, ühtlane ja täpselt reguleeritud mehaanika, peale selle oli seda äärmiselt lihtne häälestada. Ettevalmistusaega pisut küll nappis, aga andsin endast parima küllaltki ebaharilikus

Bologna vanalinnas, kunagises San Colombano kirikukompleksis on välja pandud itaalia organisti ja muusikateadlase Luigi Ferdinando Tagliavini klahvpillikogu.
FOTOD GENUSBONONIAE.IT

kontserdiõhkkonnas. Nimelt oli saali, mis mahutab u 50 inimest, kogunenud üle saja kuulaja...

Budrio ja Érard'i klaver

Kontsert Budrios korraldati endises võlvlaega kirikus, mis on kohandatud kontsertideks ja muudeks esituskunstideks. Seal ses meeldivalt avaras saalis oli mõni aasta tagasi erakätest kultuurisündmuste teenistusse antud pill, kuulsa Prantsuse firma Érard'i klaver aastast 1878. Sellel oli kerge klahvikäik, tundlik, tehnilistele nüanssidele alluv mehaanika, imeliselt helisev tiiskant, kärgatavad bassid, st suur dünaamiline skaala ja varjunditerohkuse võimalus – lihtsalt nauding oli sellel musitseerida. Pilliga sain lõpuks hea kontakti, sest mulle pakuti luksust sellel kaks päeva enne kontserti harjutada. Akustika oli hea ja publikut, nagu Itaalias ikka, parasjagu.

Mõni sõna Érard'i klaveritest. Sébastien Érard oli 1752. aastal Strasbourgis sündinud meister. Algul põhiliselt klavessiinide ja harfide ehitamisega tegelnud, sai Érard 1777. aastal valmis oma esimese klaveri, mis oli ühtlasi esimene klaver Prantsusmaal (ilmselt oli see Zumpe inglise mehaanikaga klaveri koopia). Seejärel asutas ta noorema venna Jean-Baptiste'iga Pariisis oma firma,

mis avas 1786. aastal filiaali ka Londonis. Kuningas Louis XVI saadud tegutsemisloaga pillimeister oli leidlik katsetaja. Ta sai kuulsaks oma näppepilliga *clavecin mécanique*, keerulise ehituse ja uute kõlaomadustega instrumendiga, mille lisaks muudele uuendustele oli võimalik transpositsioon oktavi võrra. Érard'i tähtsaimaks leiutiseks pilliehituses oli repetitsiooni mehaanika ehk *double échappement*. Kuninganna Marie Antoinette'ile ehitas ta klaveri ja oreli hübriidpilli.

Bologna klahvpillimuuseum

Ajaloo jooksul on tuvastatud, et muusika on kunstiliikidest kõige kaduam, määratatum, meie mõistes surelikum. Ometi on tänapäeval mitmel pool üle maailma loodud muusikamuuseume. Kas saab eksponeerida midagi, mis hajub hetkega, mida veel või enam pole? Kas ajalooõhngulisel noodid, pillid ja muud esemed suudavad meile elustada midagi, mis on pöördumatult kadunud? Novellikirjanik Jean Paul on muusikat ülimald kunstiks nimetades lausunud, et muusikaheli ei kõla kunagi üksi, vaid kolmkõlana (vihjates ilmselt naturaalsele ülemhelide reale). Nii põimuvad ka muuseumis minevik, olevik ja tulevik.

Väärtuslik, 2010. aastal avatud klahvpillide kollektsioon asub Bologna vanalinnas, kunagises San Colombano kirikukompleksis. See koosneb itaalia organisti ja muusikateadlase, 83. eluaastat käiva Luigi Ferdinando Tagliavini isiklikest pillidest. Maestro nimetab oma kogu hellitavalt "le mie preziose tastiere" – minu kallid klahvistikud. Tagliavini on tõeline oma ala erudiit, interpreet ja kogunud pedagoog. Pärast organistidiplomi saamist Itaalias õppis ta Pariisis kuulsal Marcel Dupré juures koos Marie Claire Alaini ja Jean Guillou'ga. Kauaaegne sõprus sidus teda Gustav Leonhardtiga, kellega koos esineti duos. Siinkirjutajal õnnestus Tagliavini juures õppida 2003. aastal Fribourgi's (Šveitsis) oreli meistrkursusel.

Tagliavini ajalooliste originaalpillide kogus on üle 90 eksponaadi. Muu hulgas on siin *pianoforte a cristallo* (pill, mille haamrikesed lõövad vastu erinevalt intoneeritud klaasiseibe), *fortepiano da cucito* (õmblusklaaver, pillimaailma nipsasjake, mille klahvistiku kohal väike sahtel nõelaniidi jaoks). Kõiki oma pille nimetab maestro Tagliavini nende ehitusmeistri eesja perekonnanime järgi, otsekui oleksid need tema enda kasvandikud. Kui arvestada pikki aastakümneid kogumist ja enne-

olematut hoolt, siis tundub see igati õigus-
tatud. Enamik eksponaate oli mängukorras,
võisin vaid kujutleda, kui töömahukas võib
olla nii suure hulga tundliku mehaanikaga
pillide korrashoid, häälestamine, reguleeri-
mine, sobivate kliimatingimuste loomine ja
hoidmine. Hollandi organisti Liuwe
Tamminga kommentaaride saatel saalides
jalutades, ühe pilli juurest teise juurde lii-
kudes, nii ise mängides kui kõrvalt kuula-
tes, tekkis lausa ulmeline tunne. Spinettide,
klavikordide, klaverite, orelite ja klavessi-
nide seast jäi eriti meelde Ferrini unikaalne
pill. Sellel on kaks manuaali ja see kujutab
endast hübriidi, kus on ühendatud klaves-
siini ja klaveri mehaanika. Huvitaval kom-
bel võlus mind selle juures eriti klaveri
õhkõrnalt helisev kõla.

Oxford ja Frobeniuse orel

Seda linna tuntakse kui üht Inglismaa kul-
tuuri, hariduse ja arhitektuuri keskust.
Need kolm toimisid jällegi koos nagu
kolmkõla ning ilmestasid terve minu seal-
oleku aja eriilmeliste kultuurisündmuste
kulgu.

Linna ajalugu ulatub tuhande aasta ta-
ha. Ülikool rajati 1100. aasta paiku ning
hakkas kiiresti kasvama alates 1167. aastast,

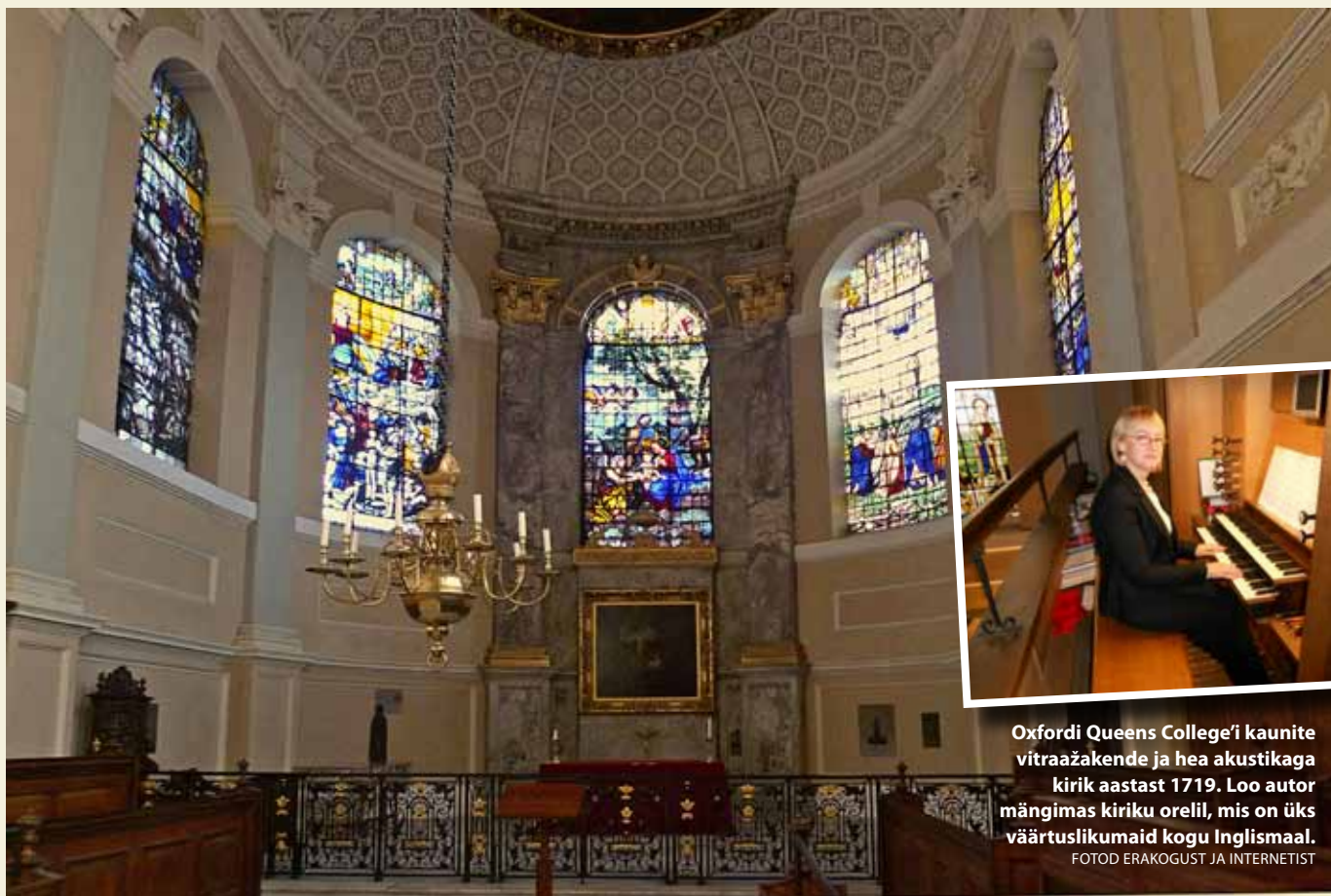
Kas saab eksponeerida midagi, mis hajub hetkega, mida veel või enam pole? Kas ajalooühingulised noodid, pillid ja muud esemed suudavad meile elustada midagi, mis on pöördumatult kadunud?

mil kuningas Henry II sattus vastuollu
Prantsusmaaga ning keelas oma kaasmaa-
lastel astuda Pariisi ülikooli. Põnev linna-
pilt, lossitaolised muinasjutumajad pluss
ülisuured kahekorruselised bussid rammi-
mas kitsukesi tänavaid... Roheline muru ja
jõulukuused tulede säras...

Queens College on üks paljudest
Oxfordi ülikooli filiaalidest, kus on lisaks
luksuslikele õppe- ja eluruumidele (isegi
söökla sarnaneb paleesaaliga) saja tuhande
eksemplariga raamatukogu ja väike kirik,
mille nurgakivi pandi juba 1382. aastal.
Kiriku praegune hoone pühitseti sisse aastal
1719. Akustiliselt on see ruum üks
Oxfordi hinnatumaid. Kaunis vitraažaken-
dega kirikus on Taani firma Frobeniuse
orel (1965). Ajalooline originaalpill see po-
le, ometi peetakse seda paarikümne regist-

riga pilli üheks väärtuslikumaks kogu
Inglismaal. Just sellel esitati Johann
Sebastian Bachi kogu orelilooming heliloo-
ja 250. surma-aastapäeval 2000. aastal. Iga
nädal (!) toimuvad siin orelimuusikaga lõu-
nakontserdid, kus oli minulgi au osaleda.
Oreli registritest jäid meelde kaunid flöödi-
ja keelregistrid, mis võimaldavad sellel pillil
mängida väga mitmekülgset repertuaari.
Esitasin Buxtehude, Kerlli ja Byrdi teoseid.
Kontserdi teises pooles mängis itaalia orga-
nist Enrico Presti, kes lisas omalt poolt ro-
mantismiajastu orelirepertuaari (Franck,
Saint-Saëns jt), mis samuti kõlas sellel pillil
oiivaliselt!

Oxford pakkus aga muusikaliste elamuste kõrval suure hulga muljeid alates
Bodleiani raamatukogust ja lõpetades kuulsa
Ashmoleani kunstimuuseumiga.

Oxfordi Queens College'i kaunist vitraažakende ja hea akustikaga kirik aastast 1719. Loo autor mängimas kiriku orelil, mis on üks väärtuslikumaid kogu Inglismaal.

FOTOD ERAKOGUST JA INTERNETIST

Festival sinirohelises valguses

Kultuur toob ääremaale elu

TIIA TEDER

Klassikaraadio peatoimetaja

Virmalised Tromsø kohal.
FOTO YNGVE OLSEN SÆBBE

Hingematvalt maaliline linnake Tromsø paikneb Põhja-Norras saare peal ja vastaskaldal mägede vahel. Imevalge lumi katab justkui tuhksuhkur katuseid ja mäetippe ning madal päike värvib need keskpäeval kullaseks. Talve muudab mahedaks Golfi hoovus.

Jaanuarikuus on polaaröö pime aeg möödab ning valgus eriliselt sinakas – *nordic light*, millest on inspiratsiooni saanud paljud norra muusikud. Põhjamaa linnas kihab keset talve aktiivne elu, sest kohal on virmaliste-turistid ning toimub aasta suurim muusikafestival “Nordlysfestivalen” ehk “Virmaliste festival”.

Tromsø, Põhjamaa Pariis

Tromsø linnal on pikk ajalugu ja tähtis roll arktiliste kaubateede keskusena. Paarisaja kilomeetri kaugusel on Venemaa piir, sealsamas Rootsi ja Soome ning veel lähemal saamide alad. Maailmasõjad Tromsøt ei puutunud ja vanimad säilinud puitmajad pärinevad 18. sajandi lõpust. Samal ajal sai Tromsø rändajatelt ja maadeuuri-jatelt siinse kultuurse elu tõttu nime Põhjamaa Pariis. Linnapea Jens Johan Hjorti sõnul mõjutas Tromsø saatust kõige

rohkem otsus rajada siia ülikool, mis on toonud kaasa töökohad ja viinud linna maailmakaardile. Maailma põhjapoolseima ülikooli peamised uurimisalad on arktilised loodusnähtused ja multikultuurne ühiskond. Üle kahekümne aasta tagasi algatatud rahvusvaheline filmifestival ja nimetatud muusikafestival on toonud talvisesse Tromsøsse elu ja elevust.

“Nordlysfestivalen” on mitmekülgne muusikapidu, kus lisaks klassikalise muusika kontsertidele mängitakse džäss ja

toimuvad folgi- ja teatriõhtud. Festivali peakorraldaja Ulf Jenseni sõnul suudab seesugune kava harida ja mõjutada inimeste maitset ning ahvatleb külastajaid osa saama erinevatest stiilidest ja žanritest. Suur osa on festivali kavas kohalikel esinejatel ja kõrvuti maailmanimedega astuvad üles Tromsø muusikaõpilased. Igal aastal on kohal ka mõni kuulsus. Külastajate arvu rekord saavutati 2010. aastal, kui festivalil esines Peterburi Maria teatri balletitrupp. Festival vältab üheksa päeva, toimub 40 kontserti ja ürituse eelarve on 6,5 miljonit Norra krooni, millest poole moodustab rii-

Turistide teenistuses on Tromsø virmalistekütid, kes viivad huvilised õigel hetkel õigesse kohta.

Tine Thing Helseth koos kammerorkestriga Allegria.
FOTO MARIUS FISKUM

gi ja omavalitsuse raha. Festivalist saab osa umbes 7000 kuulajat, neist enamik norrallased lähikonnast ja kaugemalt.

Nooruke trompetist Tine Thing Helseth Noor kammerorkester Allegria (itaalia k – rõõmsameelne) õigustab igati oma nime ning kontsertmeister Maria Angelika Carlseni juhtimisel tegutsev kollektiiv on üks Norra muusika tulevikulootusi. Neid on märgatud, mullu pälvis Allegria Statoili kultuuristipendiumi, mis on miljon Norra krooni. Allegria on üks parimaid kammerorkestreid, mida olen viimasel ajal kuulnud, neil on eriline kõlakultuur ja musikaalsus. Šostakovitši kammersümfooniast mängisid nad püsti seistes, et saavutada suuremat intensiivsust.

Allegria liikmed on koolivennad-õed Norra talentide kasvuhoo- neks kutsutud Barratt Due Instituudist, kus on õppinud ka viiulistaar Vilde Frang, Eurovisiooni võitja Aleksei Rõbak ning Tine Thing Helseth, 25-aastane trompetist, kes astus Allegria kontserdil üles solistina. Tine Thing Helseth on üks neist, keda Euroopas kutsutakse uue põlvkonna artistideks, kelle tegevus ja visioon viib konservatiivset klassikalise muusika valdkonda edasi. Tine sai kuulsaks teismelisena pärast konkursivõite ning edu Klassikaeurovisioonil Viinis 2006. aastal, mis tõi kaasa agentuuri- ja plaadistuslepingu firmaga EMI Classics. Ta on eriti populaarne Inglismaal, esinenud paljudel

Euroopa ja Ameerika lavadel, 2009. aastal ka Eestis sarjas “Noored talendid” Pärnu Linnaorkestriga.

Vastuseks talle kõige sagedamini esitatud küsimusele, miks valis habras neiu oma pilliks just trompeti, räägib Tine väga tugevast kooliansamblite traditsioonist Norras. Lapsed hakkavad varakult muusikaga tegelema ning on täiesti tavaline, et tüdrukud

Tromsø “Nordlysfestivalen” on mitmekülgne muusikapidu, kus lisaks klassikalise muusika kontsertidele mängitakse džässi ning toimuvad folgi- ja teatriõhtud.

mängivad igasuguseid vaskpille: trombooni, tuubat ja metsasarve. Tine sai alles oma esimestel kontserdireisidel väljaspool kodumaad teada, et naistrompetist on mõnel maal hämmastav erand. Mehel ja naisel ei ole nii suurt füüsilist erinevust, et naisel oleks puhkpille raskem mängida, rõhutab Tine.

Tine Thing Helseth tegutseb aktiivselt, tal on oma kvintett ja kümneliikmeline neidude vaskpillibänd Tentthing. Praegu valmistab noor muusik ette oma kevadist fes-

tivali “Tine Munchi juures” Munchi muuseumis, kus esinevad noored artistid. Uus album “Tine” ilmub märtsis ning sellel on kammermuusikakava koos pianist Kathryn Stottiga. Tromsøs mängis Tine koos Allegria orkestriga ameerika autori Eric Ewazeni kontserti. Ta ütles, et plaanis on kunagi ka Eino Tambergi Trompetikontsert ette kanda.

Uus ambitsioonikas orkester Arktikast

Sellal kui mujal maailmas orkestreid suletakse, asutati Norras 2009. aastal hoopis üks sümfooniaorkester juurde. Arctic Philharmonic Orchestra ehk Arktiline Filharmooniaorkester on multifunktsionaalne kollektiiv, mis mängib vastavalt vajadusele nii sümfoonilist ja kammermuusikat kui ka ooperit. Filharmoonia asutati Bodo ja Tromsø kammerorkestrite baasil eesmärgiga elavdada klassikalise muusika elu Põhja-Norras. Orkestri liider on kuulslane, artistliku tromboonimängijana tuntud Christian Lindberg. Lühikese tegutsemisaja jooksul on orkester jõudnud juba käia kontserdireisidel Peterburis ja Hiinas, salvestada plaadi ja äratada positiivset elevust.

Arktilise Filharmooniaorkestri kontserdil ei hakka töesti hetkekski igav. Christian Lindberg pulbitseb energiast ja rokitab veel rohkem kui Andres Mustonen. Kontserdil astub ta üles nii dirigendi kui solistina, kutsudes küll Ferdinand Davidi Tromboonikontserdi esituseks appi maestro Fabio Mastrangelo. Kontsert kulgeb elevas meeleolus, orkester on innukas, publikust kostab lausa naerupahvakuid, kui Lindberg soolokadentsi mängib. Lavaseina kaunistav virmaliste värv, siniheleroheheline valgus tekitab teatripärase meeleolu.

Pärast kontserti rääkis Lindberg ajakirjanikele orkestri suurejoonelistest tulevikuplaanidest, mis on lausa maailmavallutuse sarnased. Orkestrit ootavad uhked kontserdipaigad ja nõudlik publik pealinnas Oslos, seejärel Islandi uues kontserdisaalis Harpa, Viini filharmoonias, Beethovenhales, Salzburgi Festspielhausis ning lähiaastatel on plaanis ka suured turneed Jaapanis ja Hiinas. Lisaks unustatud norra klassiku Ole Olseni teostele on plaanis plaadistada Tšaikovski sümfooniad ning ettekandmist ootavad uued tellitud teosed.

Christian Lindberg käitub nagu tõeline superman. Küsimusele, kas ta peab ennast dirigendiks või interpreediks, vastab ta rõõmsa hüüatusega, et ta määratleb end pi-

gem heliloojana ja tal on pooleli mitu oopust. Erakordne on Lindberg ka trombonistina, ta on esietekandele toonud tervelt 92 tromboonikonserti. Näib, et tema muusikutegevus ei tunne piire.

Tromsø kultuurimaja laorumist sisustatud džässiklubi oli öhtuti rahvast tulvil. Marius Neset, kellesarnast talenti polevat ajakirjanduse sõnul Jan Garbareki järel Norras nähtud, esitas oma peatselt ilmuva albumi "Golden Xplosion" kava. Tema kompositsioonid on virtuoossed ja tulised ning loogilise vormiga. Ühel öhtul musitseeris klubis kohalik ja kodukandis väga populaarne, verinoor pop-džässansambel OH!. Ameerika trompetistaar Jon Faddis andis

ülimalt meeleoluka, etenduse mõõtu kontserdi kohalike muusikaõpilaste bigbändiga.

Külalised Peterburist

Tänu korraldajate tihedatele sidemetele Valeri Gergijeviga on Tromsø festivalil igal aastal külalisesinejaid Peterburist. Seekord esines Ermitaaži kammerorkester dirigent Fabio Mastrangelo juhatusel, solistideks väga noored metsosopran Lilly Jørstad ja viuldaja Dalia Kuznecovaite, kelle musikaalsus ja artistlikkus oli muljetavaldav. Kontsert Arktilises katedraalis pakkus populaarset klassikat ja näitas Ermitaaži orkestri konservatiivset, vana hea kooli kõlakultuuri, millele lisas lusti

energiline itaalia dirigent. Kontserdi ajal käis saalist läbi kahin, et väljas mägede kohal on virmalised, kuid muusika lõppedes olid nad kadunud.

Tromsø regioon on virmaliste esinemise sageduselt üks tähtsamaid paiku maailmas. Virmaliste aktiivsus sageneb iga kahe teist aasta järel ning just lähiaastatel on saabumas kõrghetk. Väidetavalt on põnevat polaarvalgusmängu võimalik ennustada 90-protsendilise tõenäosusega ette ja turistide teenistuses on Tromsøs virmalistekütid, kes viivad huvilised õigel hetkel õigesse kohta.

Koos muusikaga on elamus mitmekordne.

Kahekümneaastase Weekend Guitar Trio kümme eluseika

MADLI-LIIS PARTS
muusikaajakirjanik

Kui tuntud briti produtsent Guy Sigsworth Londonis esmakordselt **Weekend Guitar Triot** (WGT) kuulis, tõdes ta, et Robert Jürjendal, Mart Soo ja Tõnis Leemets on kolm loomingulist muusikut, kel on juhtumisi kitarrid käes, kuid kelle mängust ei kosta ühtegi kitarrikliseed. Märtsis kahekümneendat sünnipäeva tähistav, seitse albumit välja andnud trio on tuntud kui erinevaid žanreid sünteesiv ja seikluslikke kõlamaailmu loov kooslus, mille neljandaks kujuteldavaks liikmeks võiks pidada elektroonikat. Ansambli elujõu saladus peitub spontaansuses, avatuses ja oskuses sulanduda.

Muusikud rääkisid sünnipäeva eel kümnest kõige olulisemast seigast trio elus.

1 Roberti, Tõnise ja Mardi kohtumine

Robert käis 1992. sügisel Saksamaal Guitar Crafti kursusel, kus ta koges, et väga hea muusika võib sündida ka trummide ja bassita ning et kitarriansambel kõlab veenvalt.

Kuna Mart oli mänginud Tunnetusüksuses, soovitati Robertile teda kui muusikut, kes sobib uute hullude asjade jaoks. Tõnis ja Mart olid varem koos improvisee-

rinud, kuid ilma konkreetse väljundita. Samal ajal juhtis Tõnis Kuku raadios saadet "Muu muusika", kuhu ta kutsus Roberti Guitar Craftist rääkima. Kui Tõnis ansambliga liitus, olid Mardil ja Robertil kahekolme loo raamid juba paigas.

2 Külalisinstrumendid

Löökpillidel on WGT kontsertidel kaasa teinud Brian Melvin ja Madis

Metsamart, trummidel Tanel Ruben, Toomas Rull, Drum Prana ja John Wiczorek. Plaadi "Aim" loos "Vana tants" mängib löökpille Hortus Musicusest tuntud Riho Ridbeck ja loos "Robrag" stepib Aleksander Ivaškevitš. Oleme musitseerinud ka koos klarinetist David Rothenbergiga, flötist Monika Mattieseniga, *touch*-kitarri mängiva Markus Reuteriga ja saksofonist Petras Vishniauskasega. Torupilli on mänginud Celia Roose, WGT 15. aastapäeval oli laval Taavi Kerikmäe.

Oleme mänginud ka koos Tuule Kanniga, neljal kandlel. Väikekandle kõla on meile läbi aegade väga armas olnud. Kandlemängu kuuleb kontsertplaadil "Lava" ja see kõlab üsna meelikult.

3 Häälled

WGT kontsertidel on laulnud Tuule Kann, Celia Roose ja Kadri Hunt. Kõige suurem vokaalkoosseis on olnud kahtlemata Eesti Rahvusmeeskoor, mis tellis Robertilt teose. Toredaks kujunes salvestus Priit Lehtoga. Anti Marguste kirjutas loo mees-

häälele ja WGTle. Saime stuudios salvestusega planeeritust kiiremini valmis ning järeljäänud aja improviseerisime. Üks neist salvestustest läks plaadile "Lava".

Plaat "Stella Matutina" seob meid Vox Clamantisega. See koostöö oli meie jaoks väga loomulik. Nead laulsid nii nagu ikka ja meie olime lisavärviks. Kui olime liiga tagasihoidlikud, palus Jaan-Eik Tulve lihtsalt julgem olla. Plaadi produtseerimisel ja kõlavärvi otsingutel oli väga suureks abiks Helena Tulve.

Väga kosutav oli koostöö briti lauljatariga ja poetessi Toyah Willcoxiga. Toyah ei kohku, tee mida tahad. Kuidas ta tekstiga ringi käis! Muudugi sidus meid ka elektroonika, mida ta valdab. Lauljad ei tunne tihti võimalusi, mida meie kasutame, ja seetõttu jääme justkui eri maailmadesse.

4 Eesti Raadio

"Klassikaraadio" peatoimetaja Tiia Teder on olnud kogu aeg meie tegemiste juures. On ka üks oluline plaat, "3 on 1", mille Eesti Raadio välja andis ning mille puhul võib rääkida lausa tiraazi lõppemisest. Kõnealuse plaadiga on seotud ka üks anekdoot. BBCst olla helistatud meie raadiosse ja küsitud ühe konkreetse loo kohta, et kas selle on tõesti mänginud sisse vaid kolm kitarristi. Meile oli see oluline kompliment.

Kui "Klassikaraadio" tellis 2000. aastate algul Jüri Reinverelt signatuurid, siis salvestasime osa neist ka meie. Reinvere jättis meile vaba käed, andis vaid neljast noodist koosnenud teema, mille põhjal me improviseerisime. Osa signatuure on kasutusel tänaseni.

Ka meie esimesed salvestused sündisid 1994. aastal Eesti Raadios. Kõik läks otse lindile, tuli suuta lugu algusest lõpuni tervenisti ära mängida. Mardil oli ainsana kitarriprofessor, teised mängisid naturaalselt. Esimesed plaadid olid väga kitarritehnilised. Toona algas ka koostöö Maido Maadikuga, kes on salvestanud kolm esimest plaati.

5 Eesti heliloojad

Oli aeg, mil eesti heliloojad WGTle järjest kirjutasid. Toivo Tulev oli esimene, ta lõi meile ja Tallinna Kammerorkestrile teose, mida esitasime 1996. aasta kitarrifestivalil. Siis tuli Mirjam Tally. Jaan Rääts üt-

les kord, et on komponeerinud meile kolm etüüdi. Kui küsisime, kuidas neid mängida, ütles ta, et eks me ise tea paremini. Anti Margustel olid väga selged soovid, ta suunas meid kogu prooviprotsessi jooksul.

Tunneme ennast loomulikult pigem koostöös, kus meile jäetakse ruumi millegi lisamiseks. Vox Clamantisega musitseerimine on hea näide sellisest koostööst.

Täielik teineteisemõistmine oli Tõnu Kõrvitsaga, mis on ka loogiline, sest Tõnu valdab kitarrit. Tema märkused olid täpsed ja asjalikud, lähtusid kitarrispetsiifikast.

Ise me muusikat tellinud veel ei ole. Võibolla on takistuseks meie elektroonikalembus – ei ole kindel, kas heliloojad sellega alati kaasa tulevad. Meid on tagasi hoid-

Tõnis Leemets, Robert Jürjendal ja Mart Soo, kolmik nimega Weekend Guitar Trio.
FOTO TOOMAS KALVE

nud teadmine, et võime tellitud lugu esitades muutada kellekski teiseks, kaotada WGTle omase kõlaestetika ja improvisatsioonilisuse.

6 "NYJD-festival" ja Madis Kolk

1999. aastal tellis "NYJD-festival" WGTlt teosed. Oli tore, et produtsent Madis Kolk meid märkas. Võtsime asja väga tõsiselt, sest tellijaks oli ju rahvusvaheline muusikafestival, tellimus tähendas suurt usaldust. Samas kavas oli ka Tõnu Kõrvitsa meile kirjutatud teos, tänu millele tekkis inspireeriv kontekst. Ka distsiplineeriv – võid ju kõike teha, aga "NYJD-festivali" esteetika sundis tegema valikuid.

Madis Kolk oli väga hea vahemees akadeemilise nüüdismuusika ja meie omasoodu katsetamise vahel. Ta suunas meid väga delikaatselt, andis soovitusi lugude formaadi kohta.

7 "Jazzkaar" ja Anne Erm

"Jazzkaar" on nagu üks muusikamaailma, loomulik osa elust. WGT päris esimehe kontsert "Jazzkaarel" ei unune, sest lavale laekus visiitkaardi tagaküljele kirjutatud sõnum "palun mängige vaiksemalt" (kontsert toimus hotell Olümpia restoranis Élysée). Mardil on see kaart tänaseni alles.

Suhtlus Anne Ermiga on alati kahepoolne. Ta on ka julgustanud meid külaliskutsuma. Kümneks sünnipäevaks tõi Anne meile tordi, millest sündis plaadi "Lava" ühe loo "Tordisööjate argipäev" pealkiri. Anne on meile alati ust lahti hoidnud.

8 Õige kontekst – "Punkt"-festival

2012. aastal tundsime Norras festivalil "Punkt", et oleme õiges keskkonnas. Saime selle tunde juba 2011. aastal tänu koostööle "Punkti" juhi Jan Bangiga. "Punkti" korraldajad on ainulaadsed. Nad ei tõmba piire. Ei ole vahet, kas tege- mist on nüüdis- või elektroonilise muusikaga, maailmad ja muusikaline materjal on alati üks.

9 Fiona Talkington, BBC 3 saate "Late Junction" produtsent

Kohtusime Fiona Talkingtoniga esimest korda Oxfordis, kus toimusid Eesti kultuuripäevad ja kus me andsime nelja-viie päeva jooksul

väga erineva iseloomuga kontserte. Fiona on väga hinnatud muusikaasjatundja, kelle arvamust arvestatakse. Just tema lõi kontakti meie ja Inglise publiku vahel, kes ei teadnud meist midagi. Meie jaoks oli väga tähenduslik, et Fiona meid teda ümbritseva tohutu muusikakoguse kiuste märkas. Järgnes koostöö 2010. aastal Londonis Kings Place'is, kus toimus Eesti festival. Seal olime laval koos Toyah Willcoxi ja Jan Bangiga. Järgnes kohtumine "Punktil" Tallinnas 2011. aastal ja Kristiansandis 2012. aastal.

10 Kõige rohkem küsitud küsimus

Miskipärast küsitakse meilt kõige rohkem, mis on see väike must tulukesega asi, mida me mängides käes hoime. See on e-bow ehk elektripoogen, mis võimaldab mängida metallkeeltega keelpillil ükskõik kui pikka nooti.

Maagiline Euphoria

JANE NIIT
vabakutseline

Euphoria on loomingulise suunitlusega noortehotel Tallinna kesklinnas – hub of creativity, kus kohtuvad muusika, kunst, reisimine, erinevad kultuurid ja kus peatuvad peale hosteli küllastajate ka Erasmuse üliõpilased üle Euroopa.

Hosteli omanik Jonathan Flack, kes on ka muusik, soovib tuua kokku eri kultuuridest ja erineva muusikalise taustaga inimesi ning laiendada muusika abil nende silmaringi ja eneseväljendusoskust. Seetõttu on üks Euphoria eesmärke pakkuda kohalikele ja välismaistele muusikutele kohta viljakate ideede ja muusika sünniks, koos musitseerimiseks ja kogemuste vahetamiseks. Euphoria on juba üle kuue aasta olnud maailmarändurite, muusikute ja loomeinimeste pelgupaik, mille südameks on esimesel korrusel asuv lounge, mis on varustatud kõiksugu muusikariistadega (kitarrid, klaver, akordion,

tromboon, djembe'd ja teised rütmipillid, flöödid ja suupillid). Mullu sügisel ehitati esinemiste tarvis lava ning ruum varustati korraliku helisüsteemiga. Ka interjäär on läbimõeldud – seinu kaunistavad joonistused ja mõtlemapanevad tsitaadid, kireva üldmulje loomiseks on kasutatud vikerkaarvärve. Lounge'is toimuvad organiseeritud ja spontaansed jam session'id, kus mängitakse tolm maha ka kõige huvitavamatelt pillidelt.

Eelmise aasta sügisel alustas hostel projektiga, mis pakub muusikutele tasuta öömaja koos hommikusöögi ja esinemisvõimalusega. Selleks tuleb saata näiteid oma muusikast ning lühike enesekirjeldus. Jonathan Flacki sõnul on see oivaline võimalus oma loomingut tutvustada ning esinemiskogemusi ja uusi kontakte hankida. Täna on seda võimalust kasutanud nii mitmedki muusikud, näiteks fantastiline duo Syvä Rotko ja Pojat Soomest, kes on juba kahel korral esinenud nii Euphorias kui ka Tallinna kohvikus XX Sajand. Samuti on huvitav artist Soome-Kanada päritolu Eestis resideeriv Markus Nylund,

kes esitab akustilise kitarriga saatel omaloomingulisi rocki, folgi ja bluusi sugemetega palu. Täismajale esines ka Eesti ansambel Jagospace, mis kombineerib eksootilisi instrumente elektroonilise muusikaga. Lähitulevikus esinevatest ansamblitest on üks huvitavamaid Soomest külla tulevat Statua Sonus, mille stiilis segunevad *psy chill*, *ambient*, *space*, *psybient*, *chillout*, *downtempo* ja *dub*.

Syvä Rotko ja Pojat:

Euphoria on tõeliselt imeline koht, eriti kui tulla Soomest. Saabudes oli esmamulje lihtsalt südantsoojendav. Koht mõjus erilisena, eriti kontserdi ajal. Väljas oli lumetorm, aga tootäiele kuulajatele ja sõpradele esinedes oli õhustik soe ja hubane.

Soomes oleks kindlasti vaja samasuguseid kohti. Saabudes tunned sooja vastuvõttu ja lahkudes tuleb esimesena pähe mõte: "Millal saaks tagasi tulla?"

Üks tuhandest aspektist, mida Tõnu Kõrvitsa muusikas armastada

MARIA MÖLDER
muusikateadlane

Tõnu Kõrvits on öelnud, et tegi 6. veebruaril Metodisti kirikus toimunud autorikontserdi "Seitsme linna seitse und" oma parimate sõpradega muusikas. Eks see ütle, et tema muusika on aus ja hingelähedane, selles puudub võlts tahtmine olla midagi suurstlevat ja alpi. Seda muusikat ongi kõige etem kuulata mõistvate, ent iseenesestki kaasamõtlevate loominguliste isiksuste esituses. Teisest küljest on alati soe tunne leida uusi sõpru, kes hingavad samas rütmis, ehkki kodupubliku ees end avada on ikka mõõdukalt närvekõditav tunne.

Tõnu on õnnelik (heli)looja, sest autorikontserte on tal viimastel aastatel olnud mitmeid, igaüks oma lähenemisenurgaga, kokku on kutsunud sõpru maailma eri paikadest. Sõbrad omakorda on toonud tema muusikasse värsket hingamist ja mõttesuundi, aga ka nostalgiat, mis on Tõnu Kõrvitsale oluline baas muusika loomiseks, küllap ka loodu esitamiseks.

Selle autorikavaga saab Tõnu ühtlasi ECMi perekonna liikmeks. Kümme aastat tagasi ei oleks osanud arvata, et Tõnu esimesel (ja kohe ECMi välja antud!) autoriplaadil on peamiselt vokaaliga teosed. Laulud, seda küll, ent just pillide laulma meelitamine tundus olevat tema kõige tugevam külge, ja paratamatult on sõnadeta muusika see kõige universaalsem ja rahvusvahelisem keel. Aga praeguseks on sel-

Tõnu Kõrvits on õnnelik (heli)looja, sest autorikontserte on tal viimastel aastatel olnud mitmeid.
FOTO HEITI KRUISMAA

Tõnu muudkui vähendab ja taandab, lopsakas emotsioon on aina "lihasuretamisele" teed andnud ning muusika on saanud sellega sirgemaks ja klaarimaks.

ge, et see autorikontsert/plaat ühendab kindlasti helilooja viimase aja suuri huviseid, mida rahvaviiside muusikasse punumine on tuntavalt suunanud. Selle kontserdi plaadile jäädvustamine annab põhjuse pikemalt Kõrvitsa loomingule tagasi vaadata ja tänuga mõelda neile muusikutele, "juhustele" ja põhjustele, kelle abil Tõnu muusika on kujunenud. **Tõnu Kaljustel** mitmete teoste tellija ja esiettekannete kujundajana on siin tähtis roll, ent ta pole ainus.

Tõnu on ikka seesama Tõnu. Peoga sümbolismi ja poeesiat, rahvaviisid, imepärased meloodiad – veel kaunim harmoonia ja kõlavärv. Tema autorikavas said nüüd üheks rahvuslikkus (selle kõige paremas tähenduses) ja unenäoline rännak. Kontserdi nimilugu, Maarja Kangro tekstile loodud "Seitsme linnu seitse und" on mitmekeelne ja kohati hääletuslik. Sõna asemel on selles esiplaanil muusikaline teekond, mille meloodiaokstel roniv, kohati otsekui puulehtedes savig tsello, koor ja orkester on ühiselt ette võtnud. Tõnu Kaljuste on koorilt välja meelitanud äärmuslikult õrna tekstuuri, sellega seoses ka mõtteselguse, millesarnast õnnestub harva kuulda. Liigutav oli ka sidusus, millega **Eesti Filharmoonia Kammerkoor** ja tšellist **Anja Lechner** teineteisele laulvaid teemasid üle andsid.

Kõrvits on üks neist, kes on asetanud rahvamuusika elemendid eelkõige enesele, ent ka kuulajatele nauditavalt uude konteksti. Sel kontserdil oli rahvaviis väga kõrvaline, ent alateadvuses pesitsev rahvuslik element põimus muusikasse küll. On fakt, et 2000. aastad jäävad muusikalukku perioodina, mil heliloojad hakkasid oma loomingus tihedasti eksperimenteerima varem peamiselt rahvamuusikas kasutatud kandlega. Tõnu Kõrvitsa lähenemine erineb paljudest tema kaasaegsetest eesti heliloojatest. Näib, et talle on kannel midagi sellist nagu bluusi- või kantrimehele bandžo või mandoliini. Kannel aitab jutustada lugu, laulda laulu – just sellise vabadusega kasutas helilooja kannelt "Tasase maa laulus", olles ise solist.

Selles, kontserdi avaloos, kõlas **Kadri Vooranna** hääle akustiliselt just nõnda, nagu oleks lugu juba salvestatud ja "purgis", sealjuures hoolega töödeldud ja mitme filtriga kaetud – täiuslik esitus tõi esile Metodisti kiriku eheda akustikaime. Von Krahli Teatri ja Nargen Festivali "Eesti meeste laulude" 2008. aasta lavastuses moodustasid Veljo Tormise "Tasase maa laulu" ja "Viimase laeva" seaded sobiliku raami, rõhutades Tormise kareduse kõrval teist eestlaslikku joont, melanhoolset enesese vaatamist, ent autorikontserdil jäi "Viimane laev" kavas pisut üksi. Mõlemad lood väärised tähelepanu ja kontsertettekannet, ehkki konkreetse, sümbolismist läbi imbunud konteksti sobitus "Tasase maa laul" muusikaliselt paremini. "Viimase laeva" meeskoor ei saavutanud sellist ühtekuuluvustunnet, et esitust võiks 2008. aastaga võrreldes päris taastunuks pidada.

Tallinna Kammerorkestri esituses kõlanud "Labürindid" juhitasid publiku taas sümbolismi ja fantaasia radadele – saladuslikku ja müstilisse kohta, kus keelpillihelidest oli punutud peeneid, mitte kordagi aga peenutsevaid kudesid. Võib ette kujutada, et neid helisid kuulates rändame mööda helilooja sisemust, mis on selleks kontserdiks ajutiselt teistele uudistamiseks välja pandud.

Tõnu Kõrvitsa viimase kümmeaasta looming, sealhulgas festivalil "Täiuslik vaikus" toimunud autorikontserdi kava ja esiettekanded ("Peegeldused tasasest maast" ja "Laul"), on kaunis ühtne süsteem. Tõnu muudkui vähendab ja taandab, lopsakas emotsioon on aina "lihasuretamisele" teed andnud ning muusika on saanud sellega sirgemaks ja klaarimaks. See pole lihtsalt põhjamaine looduslühürika, vaid rahvusliku identiteedi muusikaline tunnetamine ja omaksvõtt, ometi seda rõhutamata. Selles on stiili. Ja see on vaid üks tuhandest aspektist, mida Tõnu Kõrvitsa muusikas armastada.

mulje

"Prints ja kerjus" Estonias – ajastute ja stiilide kokteil

ANNE PROMMIK
ajakirjanik

Priit Pajusaare ooper Mark Twaini jutustuse ainetel, Aapo Ilvese libreto ja dramatiseering. Esietendus Rahvuskooper Estonias 26. jaanuaril. Dirigendid Mihhail Gerts ja Risto Joost. Kunstnik: Ingrid Proos. Lavastaja: Andres Puustusmaa. Osades: Priit Pius, Märt Pius, Jassi Zahharov, Juuli Lill, Rauno Elp, Urmas Põldma, Kristel Pärtna, Liisa Piret Pajusaar jt.

Uus noorteooper oma rohkete tegelastega on nagu värvi- line kihisev energijook, milles algajad lauljad ujuvad vapralt kõrvuti vanade kaladega. Kõrvu paitavaid meloodiaid ilmestavad nii baroksed ornamendid orkestrilt kui ka saatebändi basskitarr. Tegevus muutub laval filmiliku kiirusega. Nõtkelt väänlevate narride, kaunite seltsidaamide ja Prahioovi poiste kõrval möllavad verejanuline timukas ja psühhopaadist vampiirlike kalduvustega sarimõrvar.

"Kas see on päris kirves?" ahhetas eelkoolialine ja ronis hukkamisstseeni eest tooli alla. Poisteooperina mõjunud teoses on nii relvi, üllust kui ka verd tarretama panevaid hetki. Tore oli meenutada lapsepõlves loetud vana lugu. Eks uute laste jaoks peabki see lugu uues vormis olema. Saalitäis koolilapsi igatahes huilgas vaimustusest ning plaksutas ja trampis kogu hingest. Eriti kaksikvendadest peaosalistele **Priit** ja **Märt Piusile**. Tublid poisid! Linnateatri värsked näitlejad said hakkama tõelise julgustikiga. Astuda vaid paarikuise harjutamise järel lavale kõrvuti Estonia suurimate staaridega, kellest nii mõnegi hääle võimsus on piisav klaaside purustamiseks!

Euroolaulude loojana kuulsaks saanud helilooja **Priit Pajusaar** on kirjutanud vahva kahetunnise lasteooperi. Mida ma, tõsi küll, esialgu ekslikult muusikalikis pidasin. Kuigi teose sisu antakse edasi valdavalt muusikaga, siis klassikalisi ooperinumbreid siin peaaegu pole; samuti on tantsul (koreograafia **Elo Unt**) etenduses peaaegu laulmisega võrdväärne osa. Ooperlikkust vähendab ehk ka sellele omase tegelaste hierarhia puudumine. Aga kokkuvõttes ei määra teose edukust mitte žanrimääratlus.

Aapo Ilves on kirjutanud vaimuka ja muusikateatrisse hästi sobiva libreto. Filmilavastaja ja näitlejana tuntuks saanud **Andres Puustusmaa** on rohked tegelased hoogsalt pöörlema

pannud, varjamata taotlust filmilikkusele. See tähendab ka piisavalt naturalismi lavalt. Õnneks on ta siiski suutnud vältida ülelavastamise lõksu. Rütmid muutuvad kiiresti ja sujuvalt. Lõpu poole tekkis paar korda seisak, kui eelmised tegelased ei saanud küllalt kähku lavalt minema.

Hääleline ebaühtlus

Vokaalselt olid kõik lauljad eraldi võttes head. Muidugi ei saa hindamisel kasutada mingit ühtset mõõdupuud, sest kümneid aastaid laulnud poleks kuidagi aus kõrvutada debütantidega. 5. veebruari etendusel nähtud lauljad jagunesid kolme tüüpi. Esiteks verinoored muusikateatri debütandid, teiseks paindlikud, artikulatsiooniga erinevate stiilidega kohandada suutvad universaalsed artistid ja kolmandaks puhakujulised ooperilauljad, kes kohati teisi oma võimsa häälega varju jätsid. Teisalt polnud nende karakterid ehk nii peenelt välja töötatud ja suur *vibrato* segas teksti mõistmist.

Peasolistide puhul oli hea, et nad olid tõesti kenasti võrdsed, nooruslikult värsked ja energilised, kuigi nende draamanäitlejana selge tekst jäi siiski lauldes veidi väheaktiivseks. Aga selles rollis oli tegevusel ja lavaolemusel vahest suuremgi tähtsus kui vokaalil!

Paraku jääb siiski häirivalt kõrva, kui ansambliis satuvad koos laulma väga eri-

neva häälekooliga lauljad. Kuuldavuse tagamiseks olid lauljad varustatud mikrofonidega. Paraku jäävad sel juhul siiski kannatajaks poplaulja kooliga ehk väiksema resonantsiga solistid, kelle hääl pole ju tegelikult väiksem, aga küsimus on tehnikas. Näiteks metsapiigid Mary (**Kristel Pärtna**) ja Anne (**Liisa Piret Pajusaar**) on ju väga andekad, aga siiski pole mõlemad laulnud Violetta ja Gilda. Pärtna erilise tämbriga nõtkete hääl säras koloratuurses partiis oma täies ilus, kuigi vahel tundus, nagu püüaks ta balansi huvides oma häält tagasi hoida. Noorukese Pajusaare oma ea kohta paljulubav ilus sopran jäi siiski oma vähem koondatud tooniga teenimatult varju. Väga hea rollilahenduse oli leidnud **Janne Sevtšenko** valeprintsia armunud seltsidaami Jane'i rollis. Ühendas osavalt ooperilaulja kooli beltingu võtetega, demonstreeris ta kaunist rinnaregistrit ja oskust peaaegu *vibrato*'ta laulda ning mängis oma rolli suureks. Tema teise vaatuse soolost kujuneb kindlasti üks ooperi hitte. **Juuli Lill** ema osas oli arhetüüpne, usutav ja leebe. Lill on lisaks isepärasele tämbrile ka väga hea näitleja, kes suudab vältida ooperilauljatele nii ahvatlevaid stampe. Ta oli ka üks väheseid, kelle teksti sai saajaprotsendiliselt jälgida subtiitrite abita. **Rauno Elp** tegi südamesemineva esituse pärandist ilma jätud õilsa aadliku Miles Hendonina. Tema vokaalne vorm näib üha paranevat.

Ühtlaselt ja kaunilt laulis ka **Urmas Põldma** tema reeturist venna rollis. Kõrvalosadest jäi eredalt meelde londonlast ja vangivalvurit kehanud **Aare Kodasma** nii oma sümpaatse vokaalikäsitluse kui ka toredate karakteritega.

Põhiline vahe elukutselise ooperilaulja ja harrastaja vahel seisnebki ehk laulmise intensiivsuses ja see andis ooperisolistidele vähem laulnute ees edumaa. Väga jõuliselt mõjus **Jassi Zahharov** nii John Canty kui ka kuningana. Tema kiiduväärt diktsioon ja jõulisus olid nii silmatorkavad, et isegi minu eelkooliealine laps sai grimmist-kostüümist hoolimata kohe aru, et tegemist on sama lauljaga.

Muusikateatri paratamatu muutumine

Reaalsus on see, et popkultuuri mõju ulatub ka ooperilavale. Kust tõmmata siin piir, et naturalism ja teravad elamused ei saaks vaid turunduslikuks tööriistaks? Mina olen "Traviata" lummuses üles kasvanud ja kipungi ehk otsima lavalt muinasjutulist idealismi. Millega ei sobi ju eriti kokku näiteks valeprintsia armunud Jane'i ehmatus armastatu päritolu paljastamisel. Lavale hakkab jõudma reaalne inimene kõigi oma nõrkustega. Ilus muusika ning kaunid hetked olid "Printsis ja kerjuses" ju olemas, koos elurõõmsa lapsemeeliga. Aga mulle oleks ikkagi midagi nagu puudu jäänud. Või hoopis üle!

Kooriühingu aastapreemiad

26. jaanuaril kuulutas Eesti Kooriühing Estonia kontserdisaalis välja koori- ja puhkpillimuusika aastapreemiad. Aasta kooriks 2012 tunnustati **Tartu Akadeemiline Meeskoor**, koori dirigent **Alo Ritsing** pälvis ka aasta dirigendi tiitli. Tunnustus sai osaks tänu meeskoori suurejoonelisele 100. hooajale, kuhu kuulusid arvukad kontserdid ning raamatu ja DVD väljaandmine. Panuse eest kultuuriruumi sai aasta koori tiitli **kammerkoor Solare**, koori dirigendile **Elo Üleojale** anti ka aasta koorijuht-muusikaõpetaja tiitel. Elo Üleoja töötab Rakvere Realgümnaasiumis muusikaõpetaja ja viie koolikoori dirigendina, juhatab kammerkoori Solare, Kirderanniku koori ja meeskoori Kaevur. Aasta nooreks dirigendiks tunnustati **Kaspar Mänd**, kes juhatab oma loodud segakoori HUIK! ja kammerkoori Voces Musicales. Kaspar Mänd on lõpetanud Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kooridirigeerimise erialal, õppides ka oboed ning orkestridirigeerimist. 2012. aasta sügisest alates jätkab ta Erasmuse programmi raames õpinguid Pariisi Konservatooriumis. Aasta puhkpilli-orkestriks valiti **Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli orkester** (dirigent **Sirly Illak**) ning aasta orkestridirigendiks Mart Reiniku Kooli puhkpilliorkestri juht **Lembit Leetna**. Esmakordselt andis Kooriühing koostöös Heliloojate Liiduga välja aasta koorihelilooja tiitli, mille sai **Pärt Uusberg** oma viljaka loomeaasta eest. Kooriühingu koostööpreemia läks **Eesti Rahvusringhäälingule** Tartus toimunud rahvusvahelise meestelaulupäeva kui ka

Kooriühingu sünnipäevanädala kajastamise eest. Aasta korraldajateks tunnustati Põhja- ja Baltimaade meestelaulupäevade korraldaja, Eesti Meestelaulu Seltsi esimees **Arvi Karotam** ning Mart Saare 130. sünniaastapäeva kontsertide korraldaja, Tallinna Linnateatri muusikaala juhataja **Riina Roose**.

Kooriühingu esimehe **Veronika Portsmuthi** sõnul on väga oluline saada tunnustust just oma valdkonnalt, siis märgatakse kõiki tegevusi ja nende tähtsust ka laiemalt. “Üle viie aasta läksid mõlemad aasta koori tiitlid taas Tallinnast väljapoole, mis kinnitab, et kõrgetasemeline koorikultuur ei ole koondunud ainult pealinna. Kuigi laureaadi tiitleid jagus vaid kuueistkümnele, võivad kõik nominendid olla oma eelmise aastaga rahul, kuna neid on märgatud ning nende tegevust kõrgelt hinnatud,” märkis Portsmuth.

Kuueistkümnele tiitlile kandideeris 70 nominenti, kelle hulgast tegi valiku Kooriühingu muusikanõukogu. Hinnati kooride, orkestrite ja dirigentide muusikalisi saavutusi, kontserttegevust, salvestusi, osalust konkurssidel ning panust ümbritsesse kultuuriruumi. Aastapreemia laureaadi täielik nimekiri on Kooriühingu kodulehel www.kooriuhing.ee.

Tiitlisaaajatele väljapandud preemiad pole rahalised, vaid mõeldud saaja muusikaliseks arendamiseks. Nii saavad aasta koor ja orkester enda valitud Eesti heliloojalt teose tellida, aasta dirigendid end erialaselt väljaspool Eestit koolitada, aasta toetajatele anti üle kutsed kõigile 2013. aasta suurematele koorisündmustele, aasta korraldajad said kinkekaardi spaasse. Kultuuriministeeriumi poolt anti tänukirjad veel ka konkurssidel edukalt osalenud kooride ja puhkpilliorkestrite dirigentidele.

(Kooriühing)

ERI KLAS, tänavune riikliku kultuuripreemia laureaat pikaajalise väljapaistva loomingulise tegevuse eest.

WWW.CMARTISTS.COM

Jaan-Eik Tulve pälvis riikliku kultuuripreemia loomingulise tegevuse eest 2012. aastal ning albumi “Filia Sion” eest.

FOTO ANNIKA HAAS, WWW.DELFLEE.

Aasta kooriks nimetatud Tartu Akadeemiline meeskoor oma dirigendi Alo Ritsinguga.

Kammerkoor Solare sai tunnustuse panuse eest kultuuriruumi, koori ees tema dirigent, aasta koorijuht-muusikaõpetaja Elo Üleoja.

FOTOD TOOMAS TUUL

Greger Andersson, Eesti sõber Rootsist

Jaauar is jõudis Eesti Muusikateaduse Seltsi maililisti kurb teade Lundist. 28. detsembril lahkus 60-aastaselt **Lundi ülikooli muusikateaduse professor, Rootsi Kuningliku Muusikaakadeemia liige Greger Andersson**. Greger oli üks neist varastest eesti-sõpradest, kes aitas meie muusikaloo-uurimist 1990. aastate algul jõudsalt uutele rööbastele sättida ning oli ka EMTSi kui iseseisva akadeemilise seltsi idee sünni juures 1992. aasta veebruaris. Seda tahaks ta mälestuseks veidi meenutada.

Oli 1990. aasta sügis, Greger helistas mulle Lundist, tutvustas ennast ja rääkis oma uuest projektist “Läänemere piirkond kui muusikaline maastik 17.–18. sajandil”. Ta töörühmas oli kokku viis sooliidset uurijat Põhjamaadest, kuid nad pidasid vajalikuks haarata ka Baltimaid ja otsisid kontakte. Nende sajandite muusikaelu uurimisega meil tollal keegi ei tege lenud, aga ta lühikese Tallinnas-käigu jooksul sai mitmeid plaane tehtud ja olulisim neist oli mõte valmistada ette varasema muusikaloo konverents Tallinnas, teha revisjon olemasolevates teadmistes ja alustada mõnede uurimistöodega. Oli aeg, kui tahtmist tegutseda oli palju, raha ja uuemaid raamatuid meie kogudes aga väga vähe. Tänu Gregerile ja ta kolleegidele tuli meile palju kirjandust ja nõuan deid koju kätte, samuti kutsus ta nii mind kui Toomas Siitanit vahel oma töörühma koosolekutele. Tallinna konverents “Music around the Baltic Sea in the

16th–18th centuries” toimus 1992. aasta veebruaris. Vahepeal oli kätte jõudnud küll Eesti Vabariik, aga see oli esimene talv, küttekriis, ja rahaks olid veel rublad, mille eest midagi osta ei saanud. Samas – tunne, et meri pole mitte kiivalt valvatav piir, vaid meri ühendab inimesi ta eri kal lastel, oli veel värske ja vaimustav. Greger saabus konverentsile suurte pakisupi varudega, igaks juhuks. Neid siiski ei läinud vaja. Selleks konverentsiks tegi Kristel Pappel oma esimese ettekande Tallinna teatritegemistest ja Toomas Siitan oma dirigendidebüüdi, valmistades Mustapeade majas toimunud kontserdikis ette mõne katkendi Mederi “Kindlameelsest Argenias”. Konverentsi lõpetavas vestlus ringis tekkiski küsimus, et miks meil pole muusikateadlaste oma seltsi ja märtsi kuus sai EMTSi asutamiskoosolek kokku kutsutud.

Uuel aastatuhandel Greger kahjuks Eestisse ei jõudnud, 1996. aastal sai ta Folke Bohlini järeltulijaks Lundi ülikooli muusikateaduse professori kohal ning 2003–2008 oli ta dekaan, pidevalt ka uute uurimisprojektide juht ja kogumike toimetaja. Ta tööd mitmesugus test muusikainstituatsioonidest Roots is ja Põhjamaades üldisemalt – linnamuusikutest, kooridest, orkestritest – on olulised ka meile, sest muusikaelu korralduses on kogu siinses piirkonnas palju sarnast.

Urve Lippus

Lundi ülikooli muusikateaduse professor Greger Andersson.

WWW.SYDVENSKAN.SE

Üks Eesti Vabariigi 95. aastapäeva eel tunnustatud väljapaistvatest muusikutest, Viinis elav ja tegutsev ooperilaulja Ain Anger.
WWW.OPERA.EE

Riiklike teenetemärkidega tunnustatud muusikud

Eesti Vabariigi 95. aastapäeva eel tänas ja tunnustas Eesti Vabariik teenetemärkidega neid, kes on erinevatel elualadel ilmutanud professionaalsust, leidlikkust, järjekindlust ja mitmel juhul ka vaprust. Teiste seas tunnustati ka muusikavaldkonnas tegutsevaid inimesi, kes hoolivad Eestist ja väärtustest, millele meie riik tugineb ning kelle pühendumus oma kutsetööle on aidanud muuta Eestit paremaks ja suuremaks. Valgetähe III klassi ordeni pälvisid dirigent **Paavo Järvi**, ooperilaulja **Ain Anger** ning helilooja ja õppejõud **Anti Marguste**. Valgetähe IV klassi ordeni anti EMTA professorile ja TMKK viiuliõpetajale **Mare Teearule** ning Eesti Filharmoonia Kammerkoori solistile **Kaia Urbile**. Valgetähe V klassi ordeni pälvisid muusikaõpetaja **Thea Paluoja** ning lastesaadete ja muusikaelu edendaja **Eve Viilup**.

Konkursipremia Moskvast

Klavessinist **Julia Agejeva Hess** pälvis II koha 27. jaanuarist 4. veebruarini Moskvas toimunud **teisel rahvusvahelisel Andrei Volkonski nimelisel klavessiinimängijate konkursil**. Võistlus viidi läbi kolmes voorus, eelvoorudest olid konkursile osalema valitud 25 noort muusikut Venemaalt, Ukrainast, Lätist, Kolumbiast, Prantsusmaalt, Eestist, Portugalist, Ungarist, Poolast ja Inglismaalt. Žüriis hindasid osavõtjaid Aleksei Ljubimov (žürii esimees, Venemaa), Ketil Haugsand (Saksamaa/Norra), Patrick Ayrton (Inglismaa/Prantsusmaa/Holland), Wolfgang Glüxam (Austria), Elisabeth Joye (Prantsusmaa), Maria Uspenskaja (Venemaa) ja Olga Filippova (Venemaa). Konkursi esikoha sai Ksenia Semjonova Venemaalt ning III koha samuti Venemaa esindajad Maria Lesovichenko ja Anastassia Antonova.

Tuntud vene vanamuusik Andrei Volkonski, kelle nime konkurss kannab, on ka Eestiga olnud tihedalt seotud. Oma konkursikogemustest "Klassikaraadiole" kõneldes mainis Julia Agejeva Hess kohustusliku Edison Denissovi teost "Surnud lehed", mis tema sõnul oli valik, mida pole paljudel samalaadsetel konkurssidel ning mis oli keerukas ja ulatuslik. Konkursil kogetust ütles ta: "Olen varasematel konkurssidel näinud, et I voor peab olema õpitud nii hästi kui võimalik ja palju ette mängitud. See on interpreedi visiitkaart. II voorus on juba kergem, tead, et oled juba valitud. III voorus oli suurepärase võimalus mängida kontserti orkestriga. Mulle meeldis, et valikuks olid seekord mitte Johann Sebastian Bach'i kontserdid, nagu tavaliselt, vaid tema poja Carl Philipp Emanuel Bach'i kontserdid."

Keskastme pianistide konkurss

25. – 26. jaanuarini toimus Tallinna Muusikakeskkoolis taas keskastme muusikakoolide vaheline konkurss noortele pianistidele. Osavõtivateks koolideks olid võõrustaja Tallinna Muusikakeskkool, Georg Otsa nimeline Tallinna Muusikakool ja Heino Elleri nimeline Tartu Muusikakool.

Osavõtjate arv suureneb aasta-aastalt ning sel aastal astus võistlustulle 45 noort pianisti. Žüriis hindasid noori muusikuid **Age Juurikas** EMTAst, **Marja Jürisson** Tallinna Muusikakeskkoolist, **Pille Taniloo** Elleri-koolist ja **Piret Väinmaa** Otsa-koolist.

Lõpukõnes ütles žürii esimees Age Juurikas, et noori muusikuid oli väga huvitav kuulata ning tekkis palju erilisi muusikahetki. "Konkursi järel öeldakse sageli, et tegelikult on kõik võitjad. See on natuke trafaretne väjend ja tahaksin seda edasi arendada. Kõik ongi võitjad selles mõttes, et kõige tähtsam pole konkurents. Siinkohal kutsuksin üles mõtlema nagu džässmuusikud, kes ei konkureeri, vaid teevad koostööd. Selle konkursi peamine mõte pole võitmine, vaid näha ja kuulda oma vanusekaaslast, teada saada, mida järgmiseks korraks edasi arendada."

Žürii esimees Age Juurikas õnnitleb vanema rühma laureaati Johan Erik Kõlarit.

WWW.TMKK.EE

TULEMUSED:

I kursus, IX klass

Laureaadid: Veronika Issajeva (Otsa-kool, õp Jelena Elkind, Lembit Orgse), Arno Gabriel Humal (Elleri-kool, õp Pille Taniloo, Lauri Väinmaa), Algis Pauljukaitis (Elleri-kool, õp Kadri Leivategija, Lauri Väinmaa)
Diplomandid: Eliza Agajeva (TMKK, õp Ira Floss), Piret Mikalai (TMKK, õp Ira Floss), Andrei Zevakin (Tartu Elleri kool, õp Tanel Joamets)

II kursus, X klass

Laureaadid: Lea Valiulina (Otsa-kool, õp Ralf Taal), Maria Mikulitš (TMKK, õp Martti Raide)
Diplomandid: Jelizaveta Leonova (Otsa-kool, õp la Rimmel, Siim Poll), Hindrek Pärg (Otsa-kool, õp Ülle Sisa), Liliane Reiljan (TMKK, õp Kersti Sumera), Indra Stepanova (TMKK, õp Mati Mikalai)

III kursus, XI klass

Laureaadid: Rasmus Andreas Raide (TMKK, õp Martti Raide)
Laureaadid ja eripremiid parrima Bachi esituse eest: Dmitri Kurs (Otsa-kool, õp Ülle Sisa), Mariin Gill (TMKK, õp Marju Roots, Lauri Väinmaa)
Diplomandid: Julia Gavrušenkova (Otsa-kool, õp Ülle Sisa), Kristina Šatuho (Otsa-kool, õp Jelena Elkind), Triin Sarap (TMKK, õp Martti Raide), Veeda Kala (Elleri-kool, õp Pille Taniloo)

IV kursus, XII klass

Laureaadid: Johan Erik Kõlar (VHK Muusikakool, õp Karin Suss, Ivari Ilja), Auli Lonks (TMKK, õp Martti Raide), Julius Maaten (TMKK, õp Mati Mikalai), Anna Smirnova (TMKK, õp Martti Raide)
Diplomandid: Madli Marje Sink (Otsa-kool, õp Lembit Orgse), Ralf Kink (TMKK, õp Ada Kuuseoks), Kadri Toomaja (TMKK, õp Anu Nahkur, Toivo Nahkur)

Kümme aastat hüppelauda noortele muusikateadlastele

Põhjamaade muusika pidunädal Tartus

Heino Elleri nimeline Tartu Muusikakool korraldas 3.–11. veebruarini traditsioonilise pidunädala, mis seekord keskendus Põhjamaade muusikale ning oli pühendatud Griegi 170. sünniaastapäevale.

Pidunädala raames toimus rida kontserte Elleri-kooli erinevatelt osakondadelt. Avakontserdil “Põhjamaade pärlid” esinesid Tartu ülikooli aulas Elleri keelpilliorkester ja Turu konservatooriumi kammerorkester **Jukka Perksalo** dirigeerimisel. 5. veebruaril andsid seal samas kontserdi Oulu konservatooriumi kammermuusikud ning kodumaine klaveriduo **Ebe Müntel** ja **Jorma Toots**. 7. veebruaril toimus Elleri koolis filmiõhtu islandi popmuusikast. Esmaspäevast reedeni olid Elleri koolis loengud Põhjamaade muusikast. **Alo Põldmäe** ja **Galina Kulikova** kõnelesid Griegi kaas-aegsetest, **Mikk Sarv** saami muusikast, **Katrin Aller** Einojuhani Rautavaara sümfooniaestest ning **Märt-Matis Lill** teadvuse voo kasutamisest heliloomingus Jean Sibeliusi ja Thomas Agerfeldt Oleseni näiteil.

Festivali lõpetas rütmimuusika osakonna kontsert Tartu Uues Teatris, kus astusid üles eri ansamblid **Lembit Saar-salu**, **Jaak Lutsoja** ja **Raun Juurikase** juhendamisel. Spetsiaalselt selle kontserdi jaoks loodi seaded Põhjamaade muusikast. Eller Big Bandi juhataja ja ABBA seaded tegi **Tanel Aavakivi**.

Pidunädalaid on Elleri koolis korraldatud alates aastast 2002 ning nende eesmärk on õpilaste silmaringi avardamine ja kogemuste rikastamine läbi süvaõppe, mis võimaldab teatud kindla ajastu või kultuuripiirkonna pärandiga põhjalikumalt tutvuda. Tänavuse pidunädala korraldamist toetasid Tartu linn ja Eesti Kultuurkapital.

G. Otsa nimelises Tallinna Muusikakoolis toimus 8. veebruaril kümnes noorte muusikateadlaste konverents, kus esinesid ettekannetega muusikateooria õpilased Tallinna Muusikakeskkoolist (TMKK) ja Otsa koolist. Kuuendat korda liitusid nendega kompositsiooniõpilased Otsa ja Elleri koolist ning TMKKst, nende tööd kanti ette pärastlõunasel uudisloomingu kontserdil. Piduliku juubeli puhul tasub heita pilk ürituse ajalukku.

Konverents on toimunud 2004. aastast vaheldumisi TMKK-s ja Otsa koolis. Korraldajad ja õpilaste juhendajad on olnud **Kristel Pappel** (TMKK), **Maia Lilje** ja **Raili Sule** (Otsa kool). Teemadest on viimastel aastatel olnud küllaltki populaarne interpretatsioonianalüüs. Luubi all on olnud esitused Beethovenist Tormiseni. Ajalooteemalistes uurimustes on vaadeldud muusikategelaste elu või loomingut, aga ka Viljandi vanamuusika festivali ja Tallinna orelifestivali ajalugu, Beethoveni rolli 19. sajandi muusikaelus ja muusikali tulekut Eestisse.

Noorte muusikateadlaste konverents on justkui hüppelaud suurde teadusse, seega tasub vaadata, kuhu siinsed esinejad on välja jõudnud. Esimesel konverentsil esinenud **Aleksandra Dolgoplova** on praegu Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia (EMTA) muusikateaduse doktorant, 2007. aastal ettekannetega üles astunud **Sandra Kalmann** ning **Maris Pajuste** õpivad samas magistrantuuris. Lisaks Otsa kooli ja TMKK õpilastele käisid 2008.–2010. aasta konverentsidel rääkimas ka EMTA tudengid, nende seas kaks viimati mainitud.

Ka sel aastal pakuti kuulajatele nii ajaloolisi kui ka teoreetilisi ettekandeid. TMKK õpilane **Henri Christofer Aavik** uuris retoorilisi elemente Helmut Rosenvaldi Kolmandas sümfoonia, **Ele Loonde** Andrei Volkonski EMTAle annetatud plaadikogu, **Merit Tuuling** löökpillide rolli Tõnu Kõrvitsa ooperis “Mu luiged, mu mõtted” ja **Johannes Voltri** Tartu suviseid kontserte 1920. aastatel. Kõik peale viimase on võrdlemisi kitsad teemad, aidates uurijal laskuda detailidesse ning on tänu väiksemale mahule väga sobivad näpuharjutuseks. Otsa kooli mõlemad ettekanded olid osa lõputööst ja seega ulatuslikumad. **Elisabeth Kremenetski** rääkis esimese

Eesti Vabariigi aegsest klaveritööstusest ja **Pärtel Toompere** taasiseseisvumisaegse ERSO probleemidest. Kahjuks küll pisut tagasihoidlik publik ei pidanud pettuma, kohati näidati üles siirast vaimustust ning ka naerda sai palju. Samas peab mainima, et kuuest esinejast viis lugesid oma ettekande maha, mis muudab raskemaks kuulaja elu, kes peab kolme tunni jooksul olema nüüd eriti keskendunud. Esineja seisukohalt on see aga kasulik, nii saab teksti detailideni läbi komponeerida ega valguta laiali. Nagu tõestas **Johannes Voltri**, saab lugeda väga huvitavalt, see oskus on tulnud just kogemustega. Muusikateadlastel tuleb aga osata rääkida ka ilma eelnevalt valmis kirjutatud tekstita. Seepärast tekkis idee korraldada konverentsi kõrval veel teinegi, ettevalmistatud teemadega väitluskonverents.

Traditsiooniliselt populaarsem oli õpilaste uudisloomingu kontsert. Noored kirjutasiid peamiselt ansambli muusikat, levinuimad pillid olid klaver ja viiul. Üllatavalt palju oli akordionisalusega muusikat. Huvitaval kombel on õpilaste stiil kujunenud välja koolide kaupa. Otsa kooli komponistid **Maria Rostovtseva** ja **Ove-Kuth Kadak** (õp **Tatjana Kozlova**) kirjutasiid sonoristlikku muusikat, mille vähest materjali suudeti oskuslikult arendada. **Alo Põldmäe** nelja Tartu kooli õpilase looming (**Karl Joosep Pihel**, **Marili Tomingas**, **Anni Avi**, **Kaisa Kuslapuu**) oli traditsiooniliselt romantistlik, kuigi kohati pisut julgemate katsetustega kui eelmistel aastatel. Nii **Tauno Aintsi** kolm õpilast, **Taniel Kuntu**, **Karoliina Itter**, **Martin Kirsiste** kui ka **Evelin Seppari** juhendatav **Astra Irene Susi** TMKKst jäid samuti konservatiivse helikeele juurde, kuid väga sagedased olid minimalistlikud võtted.

Tahaks korrata lõpetuseks oma jaanuari Muusikas avaldatud sõnu: “Tulevikus on heliloojaid, kes kirjutavad, tulevikus on muusikat, mida kuulata.” Lisan veel, et tulevikus on tekste, mida muusikasõbrad saavad lugeda. Selleks, et neid soove täita, toimus selline üritus. Ja see üritus elab veel tulevikuski!

Pärtel Toompere

G. Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli õpilane

(ERR)

Võistluse *grand prix* – Susanna-Reti Rääm Kehra Kunstide Koolist koos oma juhendaja Heli Karuga.

FOTO GERT LUTTER

Solistica 2013

25.–26. jaanuarini toimus Kuressaare Gümnaasiumis noorte laulukonkurss “Solistica 2013”. Konkursi eesmärk oli pakkuda Eesti parimatele IV–XII klasside noortele lauljatele võimalust esineda professionaalse ansambliga, võistelda oma eakaaslastega ning saada konsultatsioonides tagasisidet ja innustust. Ühtlasi oli korraldajate sooviks tunnustada andekaid noori ja nende juhendajaid ning rikastada kohalikku kultuurielu. Lõppvoorus esinejad valiti välja demovoorest, mida hindasid Mikko Targo, Sirje Medell ja Marvi Vallaste.

Võisteldi kolmes vanuseastmes: IV–VI klassid, VII–IX klassid ja X–XII klassid. Lõppvooru žürii koosseis oli: Diana Õun, Urmas Lattikas, Silvi Vrait, Heiko Liiv, Teele Viira, Arno Tamm, Thea Paluoja. Hinnati noorte lauljate musikaalsust, interpretatsiooni, artistlikkust ja laulu sobivust esitajale. Esinejaid saatis bänd, kuhu kuulusid Vladimir Vössotski (klahvpillid), Marti Tärn (basskitarr) ja Tiit Kevad (löökpillid). Kogu võistlust jälgis konsultant, kelle ülesandeks oli anda noortele solistidele ja nende juhendajatele tagasisidet ning soovitusi edaspidiseks. Konkursi tulemused kodulehel www.oesel.ee/solistica.

Kõrv(utus): “Eesti muusika päevad 2013”

Eesti muusika päevade (EMP) keskmes on seekord kõrvutused. 1.–7. aprillini asetatakse heliloojate loomingut tutvustaval üle 30-aastase traditsiooniga festivalil üksteise kõrvale ja vastu nii heliloojad, interpreedid kui ka ajastud, planeeritu ja juhuslikkuse esteetika ning professionaalsed interpreedid ja muusikaõpilased.

Esimesel kõrvutuskontserdil on vastamisi Tallinna ja Tartu taustaga heliloojate looming, mida esitavad vastavalt **Uus Tallinna Trio** ja **Tartu Uue Muusika Ansambel**. Teine kõrvutuskontsert toob publikuni mudilaspärtituuri, mille eesmärk on kõrvutada juhuslikku ja planeeritud muusikat, samuti kõrvutatakse kontserdil samas žanris uudisloomingut Eesti vanimate teostega. Kolmas kõrvutus esitleb meie sisemaiseid välisheiloojaid ja välismaiseid siseheiloojaid. Eks ole ju intrigeeriv kuulata ühel kontserdil loomingut Eestist välja rännanud heliloojatelt ning neilt, kes on pärit teistest riikidest, siin heliloomingut õppinud ja Eesti kultuuriruumis omaks võetud. Üks Eestis kanda kinnitanud ja muusikaringkondadega olulisi loomingulisi suhteid arendanud helilooja on näiteks Ameerikast pärit **Eugene Birman**, kes tuli end spetsiaalselt **Toivo Tulevi** juurde doktorantuuri täiendamaks. Tema uudisteosest “Nostra culpa” on palju juttu olnud Krugmani-Ilvese sõnasõja tõttu, millel see põhineb.

“Eesti (muusika)maastik on rikas! Siin elab kõrvuti palju muusikat, mis on kõrvadele hea. Nii hea, et teeb hinge nõutuks ja kuulamise kõrvutuks,” mõtiskleb EMPi üks kunstilistest juhtidest **Timo Steiner**. Kui kultuuripealinna aastal olid Eesti heliloojad asetatud kõrvuti naaberriikide heliloojate ja

ansamblitega ning mullu olid festivalil kõrvuti üles rivistatud uue muusika ansamblid, siis tänavu tegeleb festival üldisemalt kõrvutamise ja kontrastidega. Sealjuures püüab EMP jälle rohkem tähelepanu pöörata ka omamaise heliloomingu ajaloole.

Kõrvuti uudisteostega, mida on nagu ikka arvukalt, kuuleb tänavu mitmeid teoseid, mis viivad meid Eesti muusikalukku rändama. **ERSO** ja dirigent **Arvo Volmeri** esituses kõlavad **Tubina**, **Rosenvaldi** ja **Räätsa** teosed. Mitteametliku **Kõrvitsa** aasta puhul (tunneme rõõmu varsti ECMi märgi all ilmuvast **Tõnu Kõrvitsa** autori-plaadist!) tuleb **ERSO** kontserdil esietekandele Tõnu Kõrvitsa “Ballaad”. EMPil esilinastub ka dokumentaalfilm “Epikuurlase õnnelik teekond” **Eino Tambergist**, kes on paljude praeguste heliloojate otsesene või kaudne õpetaja. Tänavusel mammutkontserdil püütakse luua kontakt kõigi aktiivsete Eesti Heliloojate Liidu liikmetega. Muide, sellel kontserdil saab ka kõrvuti kuulata, kuidas teoseid alles harjutatakse ning kuidas nad kõlavad pidulikult publiku ees.

Tavaliselt esitatakse Eesti muusika päevadel iga teost üks kord. Teose esietekandest osa saada on kordumatu elamus ning kui Eesti Rahvusringhääling kontserti ei salvesta, on see hetk jäädavalt ajalukku kadunud. **Tõnis Kaumanni** klaveriteosele saab osaks võimalus klassikaks muutuda juba festivali ajal, kuna see kõlab korduvalt mitmel kontserdil ja eri esituses. Just see viimane, esituste rohkus, on kogu maailmas imeväikese protsendi muusika privileeg. Jälgige EMPi infot kodulehel www.heilooja.ee.

Maria Mölder

Idee on leitud! EMPi kunstiline juht Timo Steiner. FOTO RIIN EENSALU

Corelli barokkorkester.
FOTO OLEV MIHKELMAA

Corelli Music alustab kultuuripärandi aastat

Corelli Music alustab seda aastat kultuuripärandi aasta ideedega. 6.–10. märtsini toimuvad kaunimates mõisates ja Toompea muusikasalongis naisepäeva tähistavad kontserdid. Kavaga **“Kaunitele daamidele”** teevad Rahvusooper Estonia muusikutest koosnev **Ooperkvartett** ja laulev näitleja **Jüri Aarma** kummarduse kõigile naistele.

Kontserdid toimuvad uhketes ballisaalides: 6. märtsil Toompea muusikasalongis Ungern-Sternbergi linnapalees, 9. märtsil Tõstamaa mõisas ja 10. märtsil Alatskivi lossis. Tõstamaal pakub koostöö Maria taluga lisaks veel midagi ilusat ja erilist: enne kontserti toimub ühe kaunima mõisakooli ja mõisa ajaloo tutvustus ning pärast õhtusöök hubase Maria talu rehtoas küünlavalgel. Alatskivil on võimalik enne kontserti tellida giidiga ekskursioon hiljuti restaureeritud põnevas lossis ja Tubina muuseumis.

Kannatusaja suurel reedel ja vaikselt laupäeval 29.–30. märtsini jätkub sari **“Kirikupühad Maarjamaal”** Tartu ja Tallinna kirikutes, seekord eriti tundeküllaste teostega läbi kannatava ema silmade. Jätkub ka Corelli jõulufestivalil alanud barokiaja müstilise hääleliigi kontratenori tutvustus. Seekord soleerib pikka aega Hollandis tegutsenud, nüüd Eestisse naasnud **Ivo Posti**. Kavas **“Stabat Mater”** toovad 29. märtsil Tartu Jaani kirikus ja 30. märtsil Tallinna Jaani kirikus **Corelli barokkorkester** ja noor dirigent **Martin Sildos** publiku ette barokiaja heliloojate kannatusajaks kirjutatud imekaunist muusikat. Peateoseks on Pergolesi **“Stabat Mater”**, kus soleerivad sopran **Pirjo Püvi** ja kontratenor **Ivo Posti**. Viimane laulab ka Vivaldi **“Stabat Materis”**. Händeli orelikontserdi solist on **Imbi Tarum**.

Romantikat võib mõista mitut moodi, aga igal juhul kuulub selle juurde tunnete väärtustamine, argipäevast põgenemine ja kauni hetke kalliks pidamine. Kõik, kes te soovite nii endale kui oma armsatele midagi ilusat ja erilist pakkuda – kontsert mõisas, kirikus või muusikasalongis on hea võimalus ühendada romantiline õhtu kaunis ümbruses tundeküllase muusikaga.

“Tuljaku” võistulaulmine

10. veebruaril pandi Tartu Ülikooli aulal pidulikult punkt XIX segakooride võistulaulmisele **“Tuljak”**. Kahe päeva jooksul võistles Miina Härma gümnaasiumi aulal 33 segakoori üle Eesti.

Žürii koosseisus **Ants Soots** (esimees), **René Espere**, **Elo Üleoja**, **Marge Mehilane** ja **Raul Talmar** pidas neljas kategoorias esikoha vääriliseks järgmisi koore: A-kategoorias kammerkoor **Head Ööd, Vend** (dirigendid **Pärt Uusberg** ja **Küllli Kiivet**), B-kategoorias **Eesti koolinoorte segakoor** (dirigendid **Taavi Esko** ja **Kadri Leppoja**), C-kategoorias **Pärnu noortekoor** (dirigendid **Anne Uusna** ja **Elo Kesküla**) ja D-kategoorias **Miina Härma gümnaasiumi segakoor** (dirigent **Kadri Leppoja**). Parimaks dirigendiks nimetati **Taavi Esko** ja **Tuljaku** karika viis koju kammerkoor **Head Ööd, Vend**, kelle vana grammofoni imiteeriv **“Tuljak”** võlus saalitäielt publikult välja rohkelt naeruturtsatusi.

Žürii esimehe **Ants Sootsi** sõnul pööravad koorid järjest enam tähelepanu kavade terviklikkusele ja raskusastmele. Puudu jääb aga vahel oskusest oma võimeid realselt hinnata, et paigutada end jõukohasesse kategooriasse. Samuti ei pöörata alati piisavalt tähelepanu ajalimiidile, mis viis nii mõneltki koorilt väärtuslikke punkte. Lisaks võistlemisele rõõmustasid koorid rohkem publikut kontsertidega Tartu Ülikooli aulal ja Tartu Jaani kirikus.

Järgmine, juubelihõnguline XX segakooride võistulaulmine **“Tuljak”** toimub kahe aasta pärast 2015. aasta veebruaris.

A-kategooria võitja, kammerkoor **Head Ööd, Vend.**

FOTO MIHKEL UUEKÜLA

Teine. Kulno Malva.

Kulno Malva

Nagu nimigi ütleb, on see plaat teine, mille akordionist Kulno Malva enda nime all on välja andnud, muidu teatakse teda vist kõige paremini eesti-ukraina etnomõllu viljeleva Svjata Vatra liikmena. Ehkki Malva ka laulab ja kasutab pisut kõrvalist abi (Kalle Kindel mängib paaris loos trumme ja Marko Kask saksofoni), on "Teise" näol tegemist siiski eelkõige akordioni erinevaid meeleolusid ja mänguvõimalusi tutvustava plaadiga. Akordion on rikkalike rakendusvõimalustega ja stilistiliselt laiahaardeline pill, mis passib teadagi igasuguse rahvaliku ja rahvamuusika või prantsuse ja itaalia kohvikumuusika esitamiseks. Aga mida aeg edasi, seda rohkem leiame kinnitust sellele, et "mesipuu" on igati omal kohal ka mitut laadi jazzis, akadeemilises muusikas ja popis-rockis, kuini radikaalse avangardini välja.

Kulno Malva on jäänud truuks eestimaise akordionimuusika juurtele, mängides traditsioonilisi viise ja nendega suguluses olevat omaloomingut, kuid ta läheneb sellele pärandile ja oma pillile uuel, värskel ja huvitaval moel. Albumi üks suurimaid voorusi on värvide ja meeleolude rohkus ning alati nüansirohke ja ka mängutehniliselt vaheldusriikas pillikäsitus. On palu, mis on esitatud rõhutatult autentsetes võtmes, kuid ülekaalus on siiski traditsioonilise materjali vaba arendus. On nii lugusid, mida iseloomustab mehine, rohmakas bravuur ("Rikas/Vaene", "Soldatiks"), kui ka neid, mis võluvad intiimsuse ja vaikse iluga ("Helle lugu" ja 2007. aastal ilmunud esimese plaadi nimilugu "Victoriale"). Malva tutvustab end ka heliloojana, keda paistavad inspireerivat keerulisemad taktimõddud, tagasihoidlikult doseeritud elemendid jazzist ja muumaisest päri-

musmuusikast ning hoolikalt valitud kõlaregistrid. Plaat on hästi salvestatud (Andre Maakeri režii ja mix) ja ei muutu kolmveerandtunnijooksul kordagi igavaks.

JOOSEP SANG

Jaan Kuman Instrumental Ensemble.

Jazzaggression Records

Head kuulajad, järgmisena esineb teile instrumentaalansambel Jaan Kumani juhatusel! Kuid seekord teie isiklikul grammofoonil, värskelt vinüüli pressitud kogumikplaadi kujul. Oli ka viimane aeg, sest melomaanid nii siin- kui ka sealpool piiri on ammu kuulanud siledaks kõikvõimalikud Melodija plaadid, kus Kuman ansamblijuhi, arranžeerija ja trompetistina osaleb. Neid on kokku paari LP (albumid Valter Ojakaäru ja Uno Naisoo loominguga) ja umbes seitsme seitsmetollise plaadi jagu. Seal on valitud kuus äsja ilmunud kompilatsiooni seitsmest palast, lisaks Burt Bacharachi loo "Wives and Lovers" seni avaldamata kontsertsalvestus. Vinüülpiaadis peituvat helikvaliteedi potentsiaali maksimaalseks ära kasutamiseks on helirajad originaalselt stuudiolintidelt uuesti sisse võetud ja ülihoolikalt masterdatud. Nii võibki öelda, et Eesti seitsmekümendate keskpaiga instrumentaalne jazz-funk võis veel paremini kõlada vaid kõnealuste salvestuste tegemise ajal. Kuid kaasaegsetel ei olnud selles võimalik veenduda, sest avalikke esinemisi Kumani ansambli ei olnud, tegemist oli pigem studioansambliga. Tõsi, koosseisu tuumik oli valdavalt sama ja koosnes Eesti tippinstrumentalistidest (Tiit

Paulus, Helmut Aniko, Lembit Saarsalu jt), kes otsisid erinevate "petuskeemide" abil (nt funk'i nimetamine "tantsurütmiks") võimalust tegelda oma salaarmastuse, nõukogude korra poolt taunitud "ameerikaliku muusikaga". Tänu sellele löid eesti muusikud originaalloomingut, millele Kuman keeras omakorda funk-groove'i võtmes vindi peale.

Jaan Kuman, kes enam muusikaga ei tegele, on kindlasti ka üks meie kõigi aegade parimaid trompetimängijaid. Neile, kellele tema nimi aga sellegipoolest piisavalt tuttav ei ole (mõnes mõttes võib teda pidada Eesti jazzis salarelvaks, kes on ehk kuulsamgi välismaiste plaadikolleksionääride hulgas), on abiks Norra rare groove muusika väljaandmisele spetsialiseerunud väikefirma värskel väljalase. Liiga kaua mõelda ei tasu, sest viiesaja eksemplariga limiteeritud tiraaži nõudlejaid on kõikjal maailmas ning hiljaksjäänutel tuleb plaati kardetavasti otsida internetioksjonitelt. Arvata on, et siis juba tublisti krõbedama hinna eest.

ANTON ANDRES

DJ SanAntonio

Kuus Aastaaega+. Pärnu Linnaorkester, Maano Männi, Leonora Palu.

PLO

2012. aastal jõudis esimese päris oma CDni ka Pärnu Linnaorkester (PLO). Tundub, et praegu on väikesematel orkestritel moes end helikandjatele talletada (hiljuti sai esikplaadi valmis ju ka Vanemuise sümfooniaorkester). Muusikasõpradele on need väärt kingitused, kuid PLO albumil on ka lisaväärtus, sest ta päästab unustusest Evald Vainu sa-

jandivanuse loominguga.

Albumi nimi tuleneb sellel kõlavatest lugudest. Leonid Desjatnikovi seadele Ástor Piazzolla teosest "Neli aastaaega Buenos Aireses" on lisatud Evald Vainu "Sügisel rannal" (flöödisolist Leonora Palu) ja "Suvised niidud". Kuuele aastajaale annavad plussi Vainu "Kapriis" ja "Kaks karakterit". PLO kunstilise juhi ja viiulisolisti Maano Männi sõnul täiendavad kaks heliloojat teineteist; kuulates jäi üle seda vaid kinnitada. On iseküsimus, kas kuulaja suudab haarata nii agressiivset Piazzollat kui ka mõnusat Vainu. Mõlemad kasutasid ka teravamaid kõlasid ning isegi klastreid, kuid võrdlemisi tagasihoidlikult, nii et ka konservatiivsem kuulaja saab siit elamuse. Kavalalt koostatud plaadilt leiab igaüks midagi: "Kevade" rõõmule vastandub "Suve" viha, "Talve" uhkusele Vainu teoste jazzilik rahu. Plaadi kõrghetkeks võib pidada Piazzolla "Suve". Desjatnikov on süiti lisanud laene Vivaldi "Aastaaegadest", kuid maailma poolkerade kliimaatiliste iseärasuse tõttu sattu Piazzolla "Suvesse" näiteks teema Vivaldi "Talvest". PLO emotsionaalset interpretatsiooni kuulates tundus aga, et selle vangerdusega valatakse muusikasse nõrdimust kehva suveilma üle. Vivaldilt laenatu kõlab väga raskepärastelt, jõhvide lendu on kuulda isegi plaadilt. Evald Vainu teosed, mida ma julgen soovitada jazzisõpradele, on paigutatud värvika süvamuusika vahele.

PÄRTEL TOOMPERE

G. Otsa nimelise Tallinna

Muusikakooli muusikateooria õpilane

Teahupoo. Wrupk Urei. Wrupk Urei

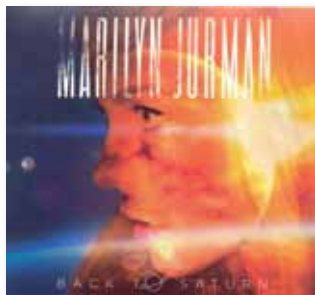
"Teahupoo" on 2004. aastal trionalaustanud ja nüüdseks kaheksaliik-

meliseks paisunud grupi teine album. Esikplaat “Kõik saab korda” ilmus äsja, 2012. aastal.

Mida tähendab Wrupk Urei, ei mõista siinkirjutaja arvata (järsku mikit kosmilist, tähesõdade või multifilmi “Kolmanda planeedi saladus” vallast?), aga Teahupoo olevat vägevate lainetega surfarite meelispaik kusagil Vaikse ookeani kaldal. Seni seostus mulle surfamine ja muusika muidugi The Beach Boysi laulukestega, ent aeg tundub olevat edasi läinud...

Heade mõtete linna wrupkureilased tekitavad kuulaja kõrvades vägevaid hellilaineid – mängus on klahvpillid, kitarrid, trummid, löökpillid, bassid ning mitut tõugu saksofonid ja tromboonid. Kümnes instrumentaalpalas leidub nii vana kooli gruuvit, kosmilisi hallutsinatsioonide kui ka palju (multi)filmilikku. On lausa tööstuslikke helimassiive, kus kohati üle pea kasvavad virrvarrid, ülemeelikuks kippuvaid kitareid ja klahvpille hoiab ohjes raudselt tiksum rütmigrupp. Selline muusika on teretunud põrandaalustes tantsusaalides. Lugude pealkirjad jätavad samuti palju ruumi fantaseerimiseks. Kes või mis on too salapärase G (“Kohtumine G-ga”)? Kellega on meil au, kui pala kõneleb Hugo Kõrvast? Mis imeasi on H-23? Ehk kergitab bänd neilt küsimusilt saladusloori kontsertidel. “Teahupood” võiks krõbistada vana hea vinüülmängija päält. Hip-hip... Ei – wrupk-wrupk, ureeeiii!

MEELIS HAINSOO
muusik

Back to Saturn. Marilyn Jurman.

Marilyn Jurman

Marilyn Jurman on astunud üles teatrilaval, tele- ja kinoekraanil, uisujälil ning seltskonnaajakirjanduse veergudel, kuid tal on selja taga ka muusikaline karjäär (ansambli Mantra Gora ja Forthee ning osalemine 2011. aasta “Eesti laulu” poolfinaalis). “Back to Saturn” on tema debüüt soloartistina. Põhikoel on plaadi muusika kepsakas, kraptsakas peavoolupop; trip hop ja ambient, mida Jurman ise oma lemmikstiilideks nimetab, kerkivad pinnale võrdlemisi harva, kui üldse. Ent hästi tehtud peavoolupopis pole mitte midagi taunimisväärset ja kümne looga albumil on mitu kohese aapiiliga, toimiva valemi järgi kokku segatud ja profilt produtseeritud laulu. Plaadi kaks esimest lugu on väheütlevad, kuid sellele järgnevad “I Would Really Like to Be a Cat” ja “Lost and Found” ning hiljem kõlavad “Back to Saturn” ja vähemal määral ka “Hide & Seek” on võluvad poplood, mis toovad kohati pähe võrdluse Kylie Minogue’iga (seda enam, et kahe lauljari välimuses on mõndagi sarnast). Mõne loo

arranzeering ja kõlakujundus on üsna peen, mõni teine (näiteks “Stop the World”) mõjub aga kaunikesti kodukootult. Laulutekstitid on kirjutatud Marilyn Jurman, viisid on kahasse Karl Kanteriga, kes mängis ka kitarril ja oli produtsendi rollis.

Jurmani inglise keel on veidi puine, kuid seda võib võtta ka veetleva eripärana. Tõsiasi, et tema lauljavoimed on üsna piiratud, on paraku raskem mööda vaadata. Seda puudujääki pole suutnud varjata ka 21. sajandi stuudiotehnika. Eestis on praegu tõeline noorte naislauljate (üle)küllus. Saab näha, millise koha Marilyn Jurman endale sellises konkurentsivälja võitleb.

JOOSEP SANG

Päevalodja. Anu Taul.

Anu Taul

Rahvamuusik Anu Tauli kolmas autoriplaat on loogiline jätk kahele varasemale CDle “Tähedüdar” (2003) ja “Engi aig” (2006). Lauljatar jätkab siingi mulgi keele hoidmist ja propageerimist. Kõik plaadil kõlavad laulud on Anu Tauli enda loodud, välja arvatud mõned, mille sõnade autoriks on Nikolai Baturin ja Jaak Kõdar. Lisaks mulgikeelsetele

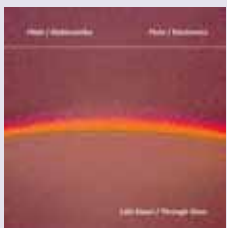
paladele on plaadil ka üks võrukeelne lugu ja “tavalises” eesti keeles laule. Anu Taul on laulja, kes ei suru end kuulajale eriefektidega või hääleeksperimentidega peale. Tema lihtne, kuid kaunis lauluhäl sobib suurepäraselt esitatavate palade sisu ja kõlaga; aastatega ja laulja tämbri lisandunud ka naiselikku joont ja elukogemust.

Uue plaadi lugusid iseloomustab pisut nukrameelne, rahvamuusikast läbi põimunud helikeel ja kuulama panevad sõnad. Taul laulab hingestatult kodust ja loodusest, armastusest ja hoolimisest. Kogu plaat on kui rännak muinasjutumaal, kus rohi on rohelisem ja lumi valgem.

Pealiskaudsel kuulamisel ei pruugi Anu Tauli muusikast selle pretensioonituse tõttu suurt elamust saada, kuid teksti ja muusika nüanssidesse süvenedes jätab plaat kuulaja hinge kindlasti oma jälje. Väga hästi sobivad Cätlin Jaago soolod põikflöödil ja iiri vilel lugudes “Päevalodja” ja “Nõnda me kõneleme” ning Marko Mägi sopran-saksofon laulus “Ladvalind”. Ka ülejäänud muusikud on head: kitarrist mängib Andre Maaker, kaherealist löötsa Tarmo Noormaa ja kontrabassi Taavet Niller. Oluline roll on ka Triinu Taulil (taustahäl, vile ja parrupill). Kauni kujundusega plaat (Anu Tauli enda joonistused) on tõenäoliselt rohkem suunatud naissoost kuulajale, kellele lähed suures ekstaasist enam korda südamehäll ja hinge puudutus. Kui Anu Tauli uut plaati avatud meeltega kuulata, on viimane garanteeritud.

MARGE LUMISALU
laulja ja pedagoog

KUULA KA NEID

Läbi klaasi. Siim Liik.

Siim Liik

Siim Liik on Tallinnas muusikalise kõrghariduse saanud ja Hiiu maali õpetajana tegutsev flötist, kelle album sisaldab meeleolurohket, loodusest saadud elamustest sündinud omaloomingulist muusikat, mis on salvestatud sãmpleri, elektroonika ja flöödiga.

kõrvall on ka eestikeelseid laule, kus kuuleb plaadi külaliste Maarit Urveti, Rio, Poki, Teele Viira, Margareti ja Mari-Liis Aasmäe häält.

Ajamasin. Planeet.

Audioplaneet

Täiselektronilisel debüütalbumil domineerib drum'n'bass ja kosmosetemaatika. Instrumentaalpalade

lauljatar jõulude eel ilmunud debüütplaat sisaldab poplaule, autoriteks on Varik ise, Alar Aigro ansamblist Tuberkuloited, tekstilooja Mait Vaik jt.

Kas tõesti. Merili Varik.

MBMA EST Records

Ansambles Agent M ja Sõpruse Puiestee tuntuks saanud

lauljatar jõulude eel ilmunud debüütplaat sisaldab poplaule, autoriteks on Varik ise, Alar Aigro ansamblist Tuberkuloited, tekstilooja Mait Vaik jt.

EESTI
MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kontserdid **märtsis**

1. märts kell 19.00

EMTA kammersaal
Jaak Sikk (klaver)

2. märts kell 16.00

EMTA kammersaal
Peeter Paemurru (tšello), Piia
Paemurru (klaver)

8. märts kell 18.00

EMTA kammersaal
Audiovisuaalkompositsioonide
workshop'i kontsert

9. märts kell 14.00

EMTA orelisaal
Prof Andres Uibo ORELIKLASS

9. märts kell 17.00

EMTA kammersaal
Suur galakontsert "Tõrudest
tammeden VIII"
Esinevad TMKK ja EMTA
klaveriõpilased

10. märts kell 18.00

EMTA kammersaal
Dots Aavo Otsa
TROMPETIKLASS 35
Esinevad õpilased, külalised,
TMKK Puhkillisümfoonikud
Klaveril Meeli Ots

14. märts kell 19.00

EMTA kammersaal
KÜLALISKONTSERT
Hande Dalkilic (klaver, Türgi)

15. märts kell 18.00

EMTA kammersaal
Esinevad emeriitdotsent Ada
Kuuseoks ja tema õpilased

16. märts kell 16.00

EMTA kammersaal
Prof Mare Teearu VIIULIKLASS
Klaveril Lille Randma, Lea
Leiten

22. märts kell 18.00

EMTA kammersaal
Kontserdisari JUBILATE
SERGEI RAHMANINOV 140
Esinevad Jüri Pärj (tenor),
Nata-Ly Sakkos, Toivo Peäske
(klaver)

24. märts kell 18.00

EMTA kammersaal
Puhkpillide kontsertmuusika
Dots Aavo Otsa
TROMPETIKLASS
Eesti Noorte Puhkpilliorkester
Klaveril Meeli Ots

25. märts kell 18.00

EMTA kammersaal
KÜLALISKONTSERT
"Crossing Keyboards" 2013
Leedu Muusikaakadeemia
klaveri eriala üliõpilaste
kontsert

